

STRATEGISK-FYSISK UDVIKLINGSPLAN LILLEBÆLT

FÆLLESSKAB PÅ TVÆRS

Projektet er støttet af:

Strategisk-fysisk udviklingsplan Lillebælt
Fællesskab på tværs

Udviklingsplanen er udarbejdet af Arkitema i samarbejde med COWI, DestinationLAB og Brandt Jacobsen. Illustrationer kan benyttes med kreditering af Arkitema.

Forsidefoto: Daniel Villadsen Photography

Maj 2025

INDHOLD

Introduktion	4	Udviklingsplan Bogense	28
Geografien Lillebælt	5	Indsatser på tværs af Nordfyns Kommune	30
Sammenfatning	6	Bogenses DNA og karakter	32
Afsæt	7	Udviklingsramme	33
Styrkede sammenhænge på tværs	8	Byudviklingsstrategier	34
Natur, oplevelser og fællesskab	9	Helhedsgreb	38
Markeder og målgrupper	10	Projektkatalog	40
Helhedsoplevelsen som reason to go	11	Implementering og realisering	54
Vision	12	Udviklingsplan Assens	56
Strategiske hovedgreb	13	Indsatser på tværs af Assens Kommune	58
Købstæder og turismefyrtårne som hovedportaler	14	Assens DNA og karakter	60
Et sammenhængende turismenetværk	15	Udviklingsramme	61
Videreudvikling af kommerciel overnatning	16	Byudviklingsstrategier	62
Indsatsområder og indsatser	18	Helhedsgreb	66
Indsatsområder	19	Projektkatalog	68
Fælles fortælling og tværgående markedsføring	20	Implementering og realisering	80
Koncentrer udviklingen	20	Udviklingsplan Middelfart	82
Styrk basisinfrastrukturen	20	Indsatser på tværs af Middelfart Kommune	84
Fremtidssikre erhvervs- og gruppeturismen	23	Middelfarts DNA og karakter	86
Spred sæsonen	23	Udviklingsramme	87
Imødekom stigende efterspørgsel	24	Byudviklingsstrategier	88
Øg opholdstiden og genbesøgsraten	25	Helhedsgreb	92
Udviklingsplaner for de tre købstæder	26	Projektkatalog	96
		Implementering og realisering	105
		Fra plan til realisering	106
		Samtænk investeringer	109
		Styrkelse af turisme og byliv i kyst- og havnebyer	110

INTRODUKTION

Baggrund og formål

Nordfyn, Assens og Middelfart Kommune har indledt et samarbejde om at skabe grundlag for en økonomisk og miljømæssig bæredygtig turismeudvikling i de tre kommuner til glæde for borgerne, erhvervet, sommerhusejere samt turister.

Samarbejdet er mundet ud i denne fælles strategisk-fysiske udviklingsplan (SFU) for Lillebælt. Formålet er at sikre, at private og offentlige investeringer i turismeinfrastruktur, nye oplevelser og overnatningskapacitet sammentænkes og igangsættes på baggrund af en klar, fælles og forankret strategi.

Formålet med SFU'en for Lillebælt skal således konkretisere og sætte retningen for:

- En bæredygtig og attraktiv vækst og udvikling af de tre købstæder Bogense, Middelfart og Assens som helårsturismedestinationer.
- Udvikling af ny overnatningskapacitet og konkrete besøgssteder, som har væsentlig værdi og potentiale for turismens vækst.
- Styrke samspillet imellem de tre købstæder og den samlede geografi omkring Lillebælt.

SFU'en indeholder en vision, tre strategiske hovedgreb og en række indsatsområder, som identificerer, hvad der skal til for at sikre en bæredygtig turismeudvikling på tværs af geografien.

Derudover indeholder SFU'en tre underliggende lokale udviklingsplaner for købstæderne Bogense, Assens og Middelfart, som tager afsæt i den fælles vision og strategi.

Udviklingsplan for Fyn og Øerne 2030

Samarbejdet mellem de tre kommuner tager udgangspunkt i Udviklingsplan Fyn og Øerne 2030, hvor en helhedsorienteret og langsigtet planlægning af turismen på Fyn og Øerne skal sikre, at turismen fungerer som en positiv udviklingsmotor, der kan være med til at løse aktuelle samfundsproblematikker og skabe mere værdi.

Med denne SFU står Middelfart, Assens og Nordfyns Kommune med et fælles budskab og bud på deres bidrag til denne fælles fynske indsats. SFU'en er udarbejdet på baggrund af de seks principper for bæredygtig turismeudvikling, som også indrammer vision og strategi i Udviklingsplan Fyn og Øerne 2030. Udviklingsprincipperne fungerer som et filter, når

kommuner, Destination Fyn, erhvervsaktører og øvrige aktører skal prioritere og igangsætte fremtidige indsatser, tiltag og projekter. Principperne for bæredygtig turismeudvikling er udarbejdet i forbindelse med Udviklingsplan for Sjælland og Øerne (2018), og er opdateret og tilpasset konteksten på Fyn og Øerne. Se udviklingsprincipperne i sammenfatningen på side 6.

Processen

Der er i løbet af udarbejdelsen af SFU'en afholdt en række inddragende aktiviteter, hvor lokale aktører, politikere og embedsmænd har haft mulighed for at bidrage med viden og kvalificere indholdet af planen.

Derudover er der udarbejdet en kortlægning og analyse af geografisens samlede turismenetværk, som sammen med interviews med nøgleaktører og Udviklingsplan Fyn & Øerne 2030 danner afsæt for vision, strategiske greb samt udpegede indsatsområder og konkrete indsatser.

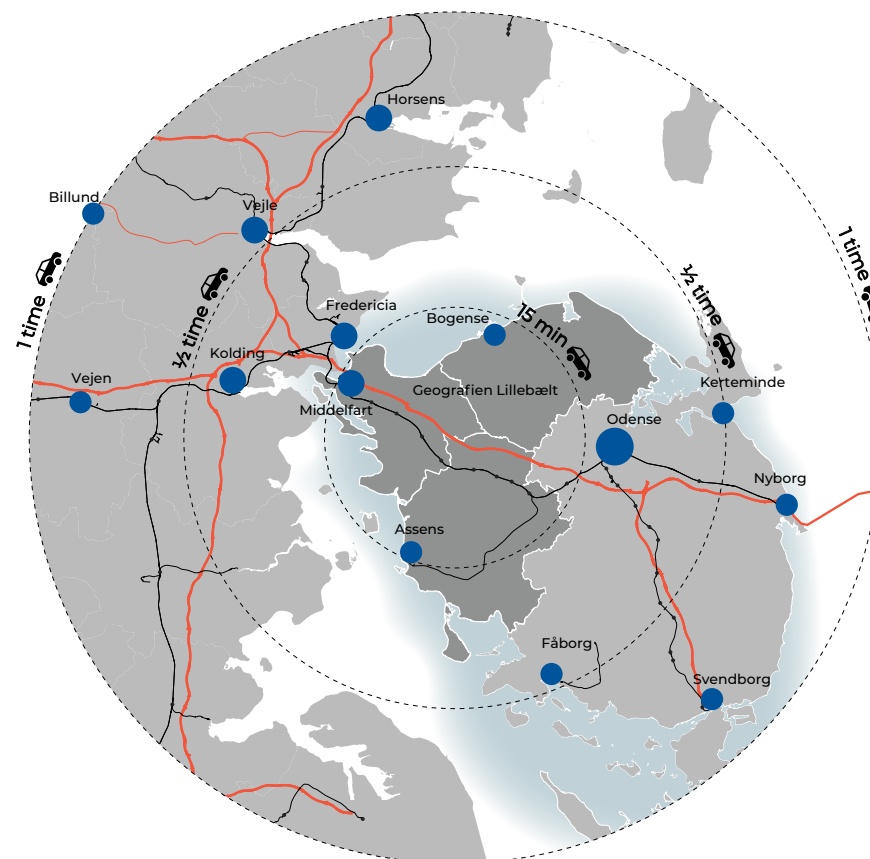
GEOGRAFIEN LILLEBÆLT

SFU'ens geografi omfatter de tre kommuner Nordfyns, Middelfart og Assens Kommune med hver sin købstad Bogense, Middelfart og Assens.

Geografien udgør derved den nordvestlige del af Fyn og grænser op til Lillebælt mod vest samt Odense og Fåborg-Midtfyns Kommune mod øst.

Herfra er der nem adgang til hele Fyns 1.100 km kystlinje, natur, kulturelle seværdigheder og outdooroplevelser.

Med stor variation i landskaber, kyststrækninger og naturområder er Fyn et attraktivt rejsemål for natur- og outdoorturister - fra den ambitiøse og specialiserede aktivitetsudøver til beskueren, der blot ønsker at nyde en solnedgang i smukke, grønne omgivelser. Med sin centrale placering i Danmark er geografien samtidig attraktiv for erhvervs- og gruppeturister fra hele landet, der kan mødes til fællesskabende oplevelser på midten.

SAMMENFATNING

Skemaet viser en sammenfatning af udviklingsplanens indhold i relation til de seks principper for bæredygtig turismeudvikling fra Udviklingsplan Fyn og Øerne 2030.

AFSÆT

STYRKEDE SAMMENHÆNGE PÅ TVÆRS

For at sikre en helhedsorienteret oplevelse af destinationerne og styrke sammenhænge på tværs af kommunegrænser betragtes geografien og turismen i denne SFU som et netværk bestående af:

- Knudepunkter (byer, attraktioner, oplevelser osv.)
- Sammenhænge (stier, veje, grønne/blå korridorer, oplevelseskæder, samarbejder osv. som forbinder støttepunkterne)

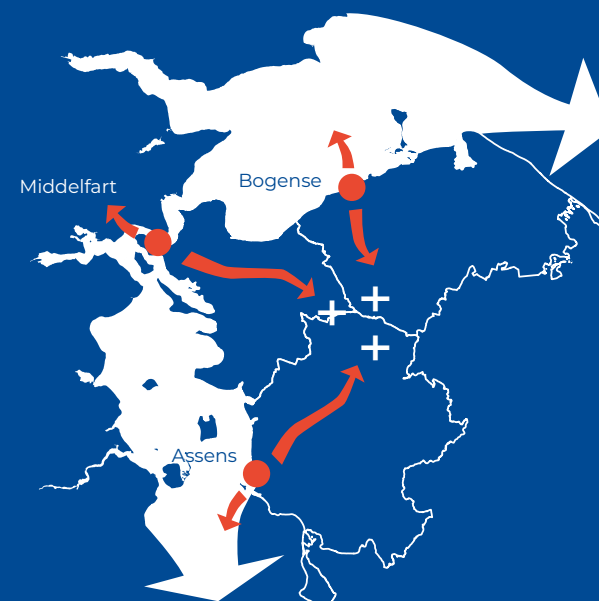
Denne netværksbaserede tilgang er en anvendt metode og tilgang til turismeudvikling både nationalt og internationalt. Tilgangen indebærer den fordel, at man både bevarer fokus på enkeltstående elementer og egenskaber, og på kvaliteten og sammenhængen i det samlede turismeprodukt. Den indebærer desuden at erhvervsliv, organisationer og foreninger kan tænkes ind i en fysisk og oplevelsesmæssig sammenhæng. På den måde kan man arbejde bredt og helhedsorienteret med at identificere udviklingsmuligheder, skabe kvalitet, øge kapaciteten og fremme tilgængelighed, og dermed skabe bedre forudsætninger og muligheder for udvikling og styrkelse af et bæredygtigt turismeprodukt.

I SFU Lillebælt er der et særligt fokus på at sikre styrkede oplevelseskæder på tværs af kommunegrænser og på tværs af aktørlandskabet.

Der er også fokus på at identificere og styrke de fysiske og oplevelsesmæssige sammenhænge mellem Lillebælt og det varierende kystlandskab, som er geografens klare styrkeposition, og landskabet og naturen i baglandet, som rummer en række af geografens naturnære og fællesskabende turismefyrtårne.

Købstæderne spiller en særlig rolle som hovedportaler til et sammenhængende turismenetværk og som vigtige adgangspunkter til vandet og til Lillebælts maritime aktiviteter.

Styrkede sammenhænge skal ligeledes række ud til resten af Fyn og øerne og de mange både eksisterende og fremtidige samarbejder om det fynske turismeprodukt.

” Netværk, samling af objekter, der er forbundet ved indbyrdes relationer i et netlignende mønster. Ofte adskiller netværkets egenskaber sig væsentligt fra de enkelte objekters ”

Kilde: Denstoredanske.lex.dk

Afsæt

NATUR, OPLEVELSER OG FÆLLESSKAB

Naturen i geografien Lillebælt rummer en mangfoldighed af landskaber fra dramatiske kystklinter til sandstrande og små bugter langs kysten, bølgede bakker, skove og åbne marker i baglandet. Naturen er præget af dette varierende landskab og rummer længere strækninger af urørte kyster, bevaringsværdige kulturmiljøer og landskaber. Mod nord er landskabet særligt præget af inddæmmede områder med stor betydning for naturen og livet langs kysten i dag.

Naturen og landskabet danner derfor også rammen om mange af geografis signaturoplevelser - fra hvalsafari, Bridgewalking og sejlads i Lillebælt til lystfiskeri langs kyster og åer samt vandsport og outdoor- og friluftsliv langs vandre- og cykelruter i bakke, skove og herregårdslandskaber.

For mange gæster og oplevelser er fællesskab det, der binder sammen - hvad end det er som teambuilding for erhvervsturisterne eller gruppeaktiviteter for venner, familier eller interessefællesskaber. Derudover er der i geografien et særligt fokus på udvikling af regenerative naturoplevelser, der giver mulighed for fælles oplevelser, hvor besøgende bidrager til en genopretning og forbedring af vores fælles natur.

Et afsæt i natur, oplevelser og fællesskab rummer store potentialer for at produktudvikle til eksisterende målgrupper som erhvervs- og mødeturisterne og de større grupper af feriegæster, som samles midt i landet til fælles ferieoplevelser.

Dertil kan et målrettet arbejde med udvikling og formidling af geografis unikke og mangfoldige natur som ramme om fællesskabende og regenerative oplevelser udgøre en lokalforankret og stedbunden signatur og styrkeposition for et fælles strategisk og praktisk samarbejde på tværs af geografien.

Med udvikling og opgradering af den tilhørende og understøttende infrastruktur i form af fx overnatning, ankomstpunkter, service, formidling og wayfinding vil geografien fremadrettet stå stærkt ift. at tiltrække nye målgrupper som besøgende særligt fra hovedstadsområdet og de to primære nærmarkeder, Nordtyskland og Holland.

“ Der er et potentiale i fælles markedsføring for geografien under overskriften natur og oplevelser ”

Interview med oplevelsesudbyder

MARKEDER OG MÅLGRUPPER

Det er ambitionen i Udviklingsplan Fyn og Øerne 2030, at Fyn og Øerne skal have bedre fat i de udenlandske gæster samtidig med, at man fastholder de lokale danske gæster og får flere gæster fra andre landsdele end i dag, hvor 56 % af de danske gæster på Fyn kommer fra Syddanmark. Væksten i udenlandske turismeovernatninger skal primært komme fra nærmarkederne; Tyskland og Holland, der allerede er i stigning. Derudover vurderes det, at hovedstadsområdet rummer et stort markedspotentiale med kort afstand til og fra weekend-getaways eller længere ferier, evt. som familier, der mødes på tværs af Jylland/Sjælland.

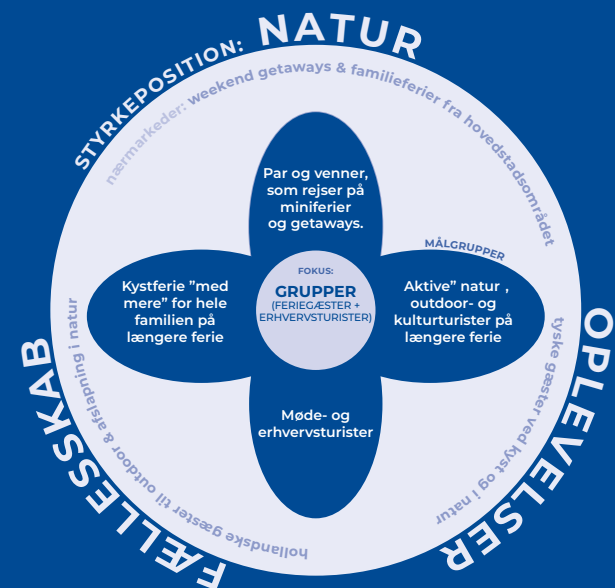
De hollandske gæster efterspørger, ligesom tyskerne, i særlig grad outdooroplevelser og afslapning i naturen. De seneste år er det særligt indenfor campingområdet, at der er sket en vækst i antallet af hollandske gæster. Det er både ift. traditionelle campister, men også et nyt segment med stor interesse for outdoor, som i højere grad rejser efter outdooroplevelsen fremfor campingoplevelsen. Ifølge Udviklingsplan Fyn & Øerne 2030 skal der i fremtiden tiltrækkes et nyt segment af tyske gæster, som efterspørger upscale overnatningstilbud tæt ved kyst og natur.

Med et afsæt i natur, oplevelser og fællesskab som overordnet styrkeposition og de i Udviklingsplan Fyn & Øerne 2030 udpegede nærmarkeder og målgrupper, vurderes det, at der ligger et særligt potentiale i målgruppen af større grupper af både feriegæster og erhvervs-gæster. Her kan Lillebælts geografi lige midt i landet skille sig positivt ud med både overnatning, tilbud og oplevelser af høj kvalitet.

Større grupper af feriegæster udgør en interessant målgruppe, som allerede i dag søger til geografien pga. den centrale placering med flere overnatningssteder og oplevelsesudbydere, som henvender sig til grupper.

Erhvervs- og mødeturisterne er en eksisterende stærk målgruppe med særligt udviklingspotentiale især i turismens traditionelle skuldersæson.

Både grupper af feriegæster og erhvervs-gæster er målgrupper som flere store og små aktører i geografien allerede henvender sig til og indretter deres forretning efter.

“ Vores fokus er på grupper (business og leisure) - at skabe en god helhedsoplevelse for de besøgende ”

Interview med oplevelsesudbyder

HELHEDSOPLEVELSEN SOM REASON TO GO

Hele den samlede geografis netværk af store og små lokalt forankrede oplevelser, seværdigheder, spisesteder og overnatning bør tænkes som én samlet reason to go - en helhedsoplevelse 360 grader rundt om gæsten bestående af mange små og store elementer.

Det kræver en kritisk masse af oplevelser og seværdigheder, og at kvaliteten er høj hele vejen rundt i turismesystemet. Samtidig er det nødvendigt med tilstrækkelig overnatningskapacitet og -udbud, så man kan sikre at gæsterne bliver i geografien mere end én dag og derved skaber omsætning hos overnatningssteder, spisesteder og oplevelsesudbydere.

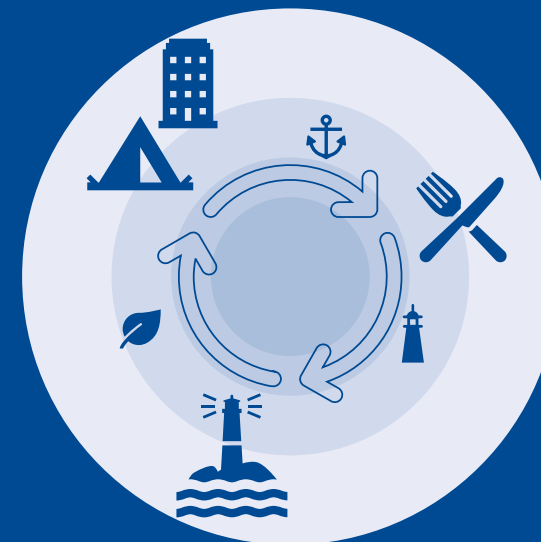
Der skal derudover være tilstrækkelig udbud af kommercielle muligheder, som de lokale virksomheder kan udnytte og et fokus på at styrke henvisningskulturen, oplevelseskæderne og gode forbindelser på tværs af kommunegrænser og små og store aktører.

Det skal være oplagt at vælge geografien Lillebælt som base for både feriegæsten og erhvervs- og mødegæsten, hvorfra de nemt kan tilgå de mange forskellige tilbud både i selve geografien og på tværs af hele Fyn.

Ved at sprede turismen ud i geografien i udvalgte knudepunkter minimeres risikoen for overbelastning af natur og kommercielle ressourcer.

Med tilstrækkelig vejrbestandig overnatningskapacitet og et bredt udbud af seværdigheder, som er attraktive uanset vejr og årstid, kan turismen ligeledes spredes over flere sæsoner og bidrage til mere bæredygtige virksomheder.

Denne tilgang styrker desuden det lokale livs opbakning og støtte til turismen, hvilket er en forudsætning for at udvikle bæredygtig turisme.

” Vi skal sørge for at holde på folk og dirigere dem rundt i geografien ”

Interview med oplevelsesudbyder

VISION 2035

FÆLLESSKAB PÅ TVÆRS

Vi styrker og forbinder hinanden.

Med et stærkt fællesskab og en bæredygtig vækst på tværs af 3 kystkommuner spiller vi ind i udviklingen af hele Fyn som en stærk destination.

Vores bæredygtige og autentiske turismeprodukt er båret af fællesskabende signaturoplevelser med international appel, en varierende natur, levende købstæder med attraktive kultur- og havnemiljøer og overnatning af høj kvalitet.

STRATEGISKE HOVEDGREB

Strategisk hovedgreb

KØBSTÆDER & TURISMEFYRTÅRNE SOM HOVEDPORTALER

Med SFU'en udpeges en række knudepunkter i turismenetværket, som omfatter købstæder og byer, oplevelser og seværdigheder, spisesteder og overnatning i et hierarki bestående af hovedportaler, portaler og trædesten.

Hovedportaler

Købstæderne fungerer som hovedportaler i netværket, hvorfor der skal sikres tilstrækkelig volumen og oplevelseskvalitet ved at bygge videre på den enkelte købstads stedbundne og unikke potentialer og styrker. Købstæderne vil på den måde styrkes som anker og base for udvikling med hver sin selvstændige karakter og oplevelsesprofil. Geografiens turismefyrtårne skal ligeledes fungere som hovedportaler. I dag kommer en lang række gæster til geografien kun for denne specifikke oplevelse, som fx Bridgewalking eller Fyns Sommerland, og kører "hjem" og fortsætter ferien i fx Trekantområdet. Med turismefyrtårnene som hovedportaler skal besøgende ledes mere naturligt til at blive i geografien - og på Fyn - og nyde godt af de mange øvrige kultur- og naturoplevelser og blive og overnatte samt spise og handle.

Portaler og trædesten

Turismenetværkets øvrige knudepunkter udgøres af vigtige portaler og trædesten, der skaber adgang til hele netværket af små og store aktører og oplevelser gennem wayfinding, information og henvisninger mellem aktørerne. Knudepunkterne skal udpeges, hvor de understøtter aktørerne og oplevelserne, og hvor der kommer mange besøgende, som kan ledes videre ud i geografis samlede netværk.

Strategisk hovedgreb

ET SAMMENHÆNGENDE TURISMENETVÆRK

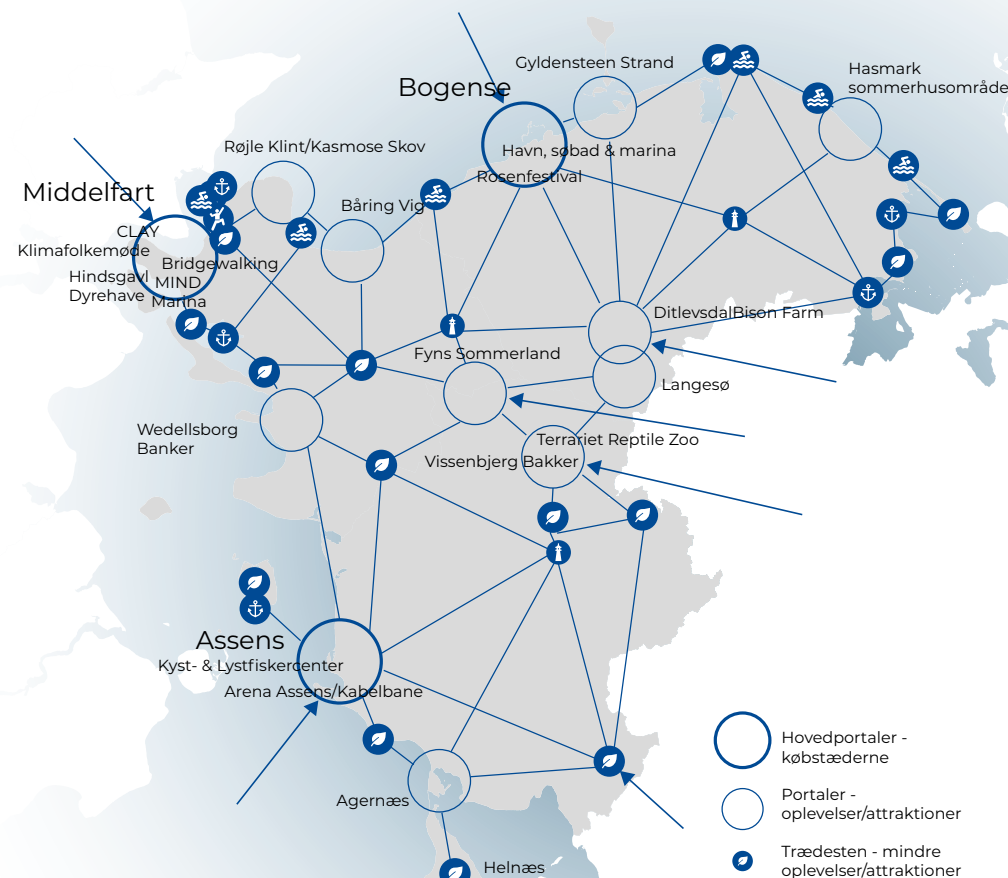
Sammenhængskraften mellem købstæderne og på tværs af den samlede geografi udgøres både af fysiske forbindelser og af relationer, opleveleskæder og samarbejder mellem aktørerne.

Fysiske sammenhænge

Vejstrukturen er et statisk element, og mange gæster vil både i dag og fremover have bilen som primær transportform, men der bør tænkes i alternative mobilitetsløsninger, som kan facilitere en mere bæredygtig og tilgængelig transport mellem netværkets knudepunkter. Kvalitetsstier og -ruter i grønne og blå bånd udgør vigtige sammenhænge. De blå bånd er kyststrækningen og bæltet, hvor ankomsten sker fra vandsiden, og de grønne bånd er de bevaringsværdige og sammenhængende grønne forbindelser med smuk natur og rigt dyreliv, som udgør et vigtigt oplevelseselement, og er oplagte ruter for vandre- og cykelturister.

Opleveleskæder og relationer

Sammenhængen skabes også af opleveleskæder og samarbejds-mæssige netværk på tværs af aktører, erhvervsliv, foreninger og kommunegrænser. Opleveleskæder skal styrkes ud over geografis grænser mod fx Odenses stærke kulturliv og UNESCO Geopark Det Sydfynske Øhav, og ligeså med relationen til erhvervsturismesamarbejdet på Fyn. Købstædernes forskellige bykarakterer og oplevelsestilbud skal ligeledes sikre en sammenhængskraft mellem købstæderne i netværket.

Strategisk hovedgreb

VIDEREUDVIKLING AF KOMMERCIEL OVERNATNING

Ifølge Udviklingsplan Fyn og Øerne 2030 bør der arbejdes for differentieret og mere værdiskabende overnatningskapacitet, for bedre udnyttelse af eksisterende kapacitet og for etablering af ny kapacitet, der bygges så bæredygtigt som muligt og indpasses i by- og havnemiljøer og natur. Eksempelvis anbefales en målrettet indsats for at transformere de eksisterende campingpladser, som i dag udgør den primære overnatningsform. Særligt for Middelfart Kommune anbefales det at videreudvikle den eksisterende overnatningskapacitet i form af opgradering og videreudvikling af konferencehotellerne. En udvikling af overnatningskapaciteten kræver også tilføjelse af nye typer overnatningsmuligheder. Badehoteller og hotellignende ferielejligheder i og omkring købstæderne kan supplere de eksisterende tilbud og bidrage til at skabe en stærkere helårsdestination.

Fokus på bæredygtige certificeringer

Der arbejdes bredt i turismebranchen med bæredygtigheds-certificeringer og mange er nået langt ift. en bæredygtig drift. I fremtiden kommer bæredygtig turisme i lige så høj grad til at handle om bæredygtigt byggeri og anlæg. Den mængde CO₂, der udledes i byggeprocessen, udgør nemlig størstedelen af de samlede udledninger i hele bygningens levetid. Der findes et væld af bæredygtigheds-certificeringer, og de mest udbredte i Danmark DGNB, LEED, BREEAM eller Svanemærket.

Desuden lanceres nu to nye mærkningsordninger, der skal fremme mere grønne opførelser, renoveringer og drift af de danske feriehus og dermed styrke Danmarks bæredygtige turismeprofil. Rådet for Bæredygtig Byggeri står bag den ene ordning, som omfatter en tilpasning af DGNB Villa certificeringen, der udbredes til også at omfatte nybyggede feriehus og renoveringer. Feriehusudlejernes Brancheforening udkommer med Koglemærket – Fokus på Energi som er en fælles mærkningsordning for energiforbedrede feriehus. De to ordninger supplerer hinanden med et fokus på henholdsvis nybyg/reovering og på drift.

Genbesøg og videreudvikling af hoteller

Selvom den "klassiske" erhvervsturisme stadig opleves under pres efter coronapandemien, er budskabet fra de lokale aktører indenfor særligt oplevelser, at man her er tilbage på sporet. Det vurderes derfor, at der er fremtidsperspektiver i at genbesøge og videreudvikle de klassiske konferencehoteller mod en erhvervs- og mødeturisme 2.0, hvor supplerende ydelser til konferencehotellerne bliver vigtigere og vigtigere. Det være sig selve hotelproduktet med unikke, autentiske og fx. tematiserede rammer, hvor hotellet er en oplevelse i sig selv eller suppleres med unikke og autentiske naturoplevelser.

De eksisterende konferencehoteller leverer en stærk helårsinfrastruktur, der med fordel kan integreres som en del af et samlet turismenetværk tilpasset nye målgrupper og temaer indenfor både erhvervs- og

ferieturisme. Et aktuelt og vigtigt tema er fx regenerativ turisme, hvor aktiviteterne både bidrager positivt og har en genoprettende virkning på det omkringliggende samfund og natur.

Naturnær og unik overnatningskapacitet

Geografiens større turismefyrtårne rummer et særligt potentiale for at styrke deres profil og geografiens identitet som naturdestination ved at supplere deres oplevelser med kommerciel naturnær overnatning. Flere og flere gæster søger den sanselige oplevelse af kontakt med naturen, uforstyrret og afbræk fra hverdagen, som man kan opleve ved naturnær overnatning, der er en overnatningsform, som henvender sig til forskellige målgrupper.*

Udvikling af campingpladser

Camping er traditionelt set kendetegnet ved en lav kapacitetsudnyttelse og værdiskabelse men ofte med en særdeles god placering ift. kyst og natur. Campingpladserne ligger oftest i byzone og kan, fx i forbindelse med generationsskifte eller salg, derfor ændre anvendelse. Det kan være til resortlignende overnatningssteder som fx hotellignende ferielejligheder med en bred appel eller ved at udvikle nye typer konceptuelle overnatningsprodukter målrettet særlige målgrupper.

Byhoteller i købstædernes bymidter og havne

Udviklingsplan Fyn og Øerne 2030 peger på potentialet i at imødekomme en efterspørgsel på boutique- eller badehoteller målrettet mini-geta-

ways. Her vurderes det, at købstædernes handels-, restaurant- og kulturliv kan udgøre et godt grundlag for udvikling af supplerende byhoteller eller hotellignende ferielejligheder**.

De tætte historiske og ofte bevaringsværdige bymidters fysiske strukturer kan være en udfordring ift. at etablere nok kapacitet til en økonomisk bæredygtig business case for et byhotel. Men en mulighed er et koncept, hvor flere eksisterende bygningsstrukturer og enheder indgår i et samlet hotelkoncept, og der ved bevarer de historiske huse og bystrukturer.

Feriehuse - flere til udlejning og nye udlæg

Geografiens udlejningsprocent af feriehusene er markant lavere end landsgennemsnittet, hvor fx Nordfyns Kommune rummer ca. 3.200 feriehusene med kun ca. 270 til udlejning***. En øget udlejning af de eksisterende feriehusene vil derved også kunne bidrage til at nå vækstmålene. Planloven giver mulighed for, at kommuner i kystnærhedszonen kan ansøge om nye sommerhusområder, samt tilbageføre ubebyggede sommerhusområder til landzone. Hensigten er at forbedre kvaliteten af de udlagte sommerhusområder ved, at mindre attraktive områder tilbageføres samtidig med, at der bliver mulighed for udlæg af nye områder på mere attraktive placeringer. Denne pulje kan også søges ved Styrelsen, når der åbnes op igen.

** Ferielejligheder (helårsudlejning) med hotellignende service

***Strategisk afsæt for Udviklingsplan Fyn og Øerne, 2023

INDSATSOMRÅDER OG INDSATSER

INDSATSOMRÅDER

En klar fælles retning med prioritering af indsatsområder skal skabe et stærkt grundlag for at få iværksat de rette indsatser og for at tiltrække de investeringer, der skal få en bæredygtig udvikling til at ske.

I dette afsnit præsenteres en række indsatsområder, hvor af tre af dem prioriteres. Disse tre er særligt afgørende for at sikre en bæredygtig vækst og et styrket samarbejde på tværs af geografien.

Prioriterede indsatsområder:

- Skab en fælles fortælling og igangsæt tværgående markedsføring
- Koncentrer udviklingen især omkring købstædernes havne og geografiens eksisterende turismefyrtårne
- Styrk basisinfrastrukturen omkring natur, friluftsliv og bæredygtig mobilitet.

På de følgende sider præsenteres hvert indsatsområde med tilhørende foreslåede indsatser. En række af indsatserne er markeret med "åbningstræk". Disse vurderes dels af være de "lavest hængende fugter", dels at være afgørende første skridt inden for de tre prioriterede indsatsområder.

Igangsæt tværgående markedsføring og en fælles fortælling

Koncentrer udviklingen især omkring købstædernes havne og de eksisterende turismefyrtårne

Styrk basisinfrastrukturen (helårs) omkring natur, friluftsliv og bæredygtig mobilitet

Fremtidssikre erhvervs- og gruppeturismen med udvikling af nye kommercielle oplevelser og produkter

Spred sæsonen med udvikling af egnede oplevelseskæder (overnatning + oplevelser/events)

Imødekom stigende efterspørgsel med udvikling af eksisterende og nye kommercielle overnatningssteder og oplevelser

Øg opholdstiden og genbesøgsraten samt imødekom nye målgrupper for at øge omsætningen

Indsatsområde - prioriteret:

Skab en fælles fortælling og igangsæt tværgående markedsføring

For at opnå synergi og sammenhængskraft skal der skabes en fælles fortælling om denne geografis stedbundne kvaliteter og styrker. En fælles fortælling der tager udgangspunkt i beliggenheden ud til Lillebælt, den mangfoldige natur og de mange autentiske oplevelser, som geografien byder på.

Den fælles fortælling skal danne rammen om en tværgående, national markedsføring og branding. Der bør sættes fokus på geografien som én samlet reason to go, hvor den moderne mangfoldige turist og hele familien kan få dækket alle sine behov for overnatning, spisesteder og oplevelser.

Indsatser:

- **ÅBNINGSTRÆK:** Planlæg "Sælg-hinanden" eller "Kend-hinanden-forløb", hvor fokus netop er på at skabe sammenhæng, kende hinanden og se sig selv som et samlet område, alle i fællesskab skal sælge.
- Styrket samarbejde på tværs af kommunegrænser mellem de tre Visits og de tre kommuner med nedsettelse af en administrativ implementeringsgruppe.
- De store, professionelle aktører bør gå forrest i flere tværgående samarbejder og hjælpe med at bringe de mindre aktører i spil i et fælles turismenetværk.

Indsatsområde - prioriteret:

Koncentrer udviklingen især omkring købstædernes havne og eksisterende turismefyrtårne

Ved at koncentrere udviklingen og bygge ovenpå det, der allerede er, skabes et stærkt udgangspunkt for en bæredygtig turismeudvikling. Derfor foreslås det, at udviklingen koncentrerer omkring havne og marinaer, og der bygges videre på de stedbundne potentialer i Bogense, Assens og Middelfart. Derudover udgør geografis større seværdigheder og attraktioner uden for købstæderne et særligt potentiale for nye investeringer i sunde helårsforretninger. Her er tilstrækkelig eller potentiale for kritisk masse af gæster hele året.

Indsatser:

- Understøt udvikling af unikke overnatningsmuligheder til vands og på land - særligt i tilknytning til turismefyrtårne.
- Betragt havne/marinaer som naturlige omdrejningspunkter for oplevelser og besøg. Ofte afgørende for købstædernes DNA og identitet samt med stor tiltrækningskraft.
- Sammentænk turisme- og byudvikling, så udviklingen både understøtter turismebyen og levebyen.
- Fortsæt udviklingen af marinafaciliteter og rekreative oplevelser knyttet til det maritime miljø i lystbådehavnene.

Indsatsområde - prioriteret:

Styrk basisinfrastrukturen (helårs) omkring natur, outdoor og bæredygtig mobilitet

Basisinfrastrukturen omkring natur og outdoor-oplevelser består af bl.a. overnatning, spisesteder, stier og ruter, ankomst- og pausesteder, wayfinding og information om det samlede netværk. Det vurderes, at der er behov for dels at fortsætte udbygningen af tilgængelige rekreative stier og ruter for både cyklende og vandre, dels øge kvantiteten og kvaliteten af støttepunkter samt styrke formidlingen af ruterne, hvilke oplevelser de byder på, og hvor de findes. Alt sammen vigtige tiltag ift. at skabe sammenhæng mellem udflugtsmål, seværdigheder og købstæder.

Det skal være mere ligetil og trygt at transportere sig mellem oplevelser særligt på cykel, og det skal være mere oplagt at skifte bilen helt eller delvist ud med cykel eller vandresko. Det kan fx. være på udvalgte mobilitets-hubs ved togstationer, portaler og trædesten i netværket, hvor man kan komme af med bilen og hvor der er mulighed for cykelleje og -service, og med information om ruter, øvrige støttepunkter og oplevelser. Mobilitets-hubs kan med fordel etableres ved udvalgte af naturparkernes hot spots, købstæderne samt ved gateways og infopunkter i cykelnettet.

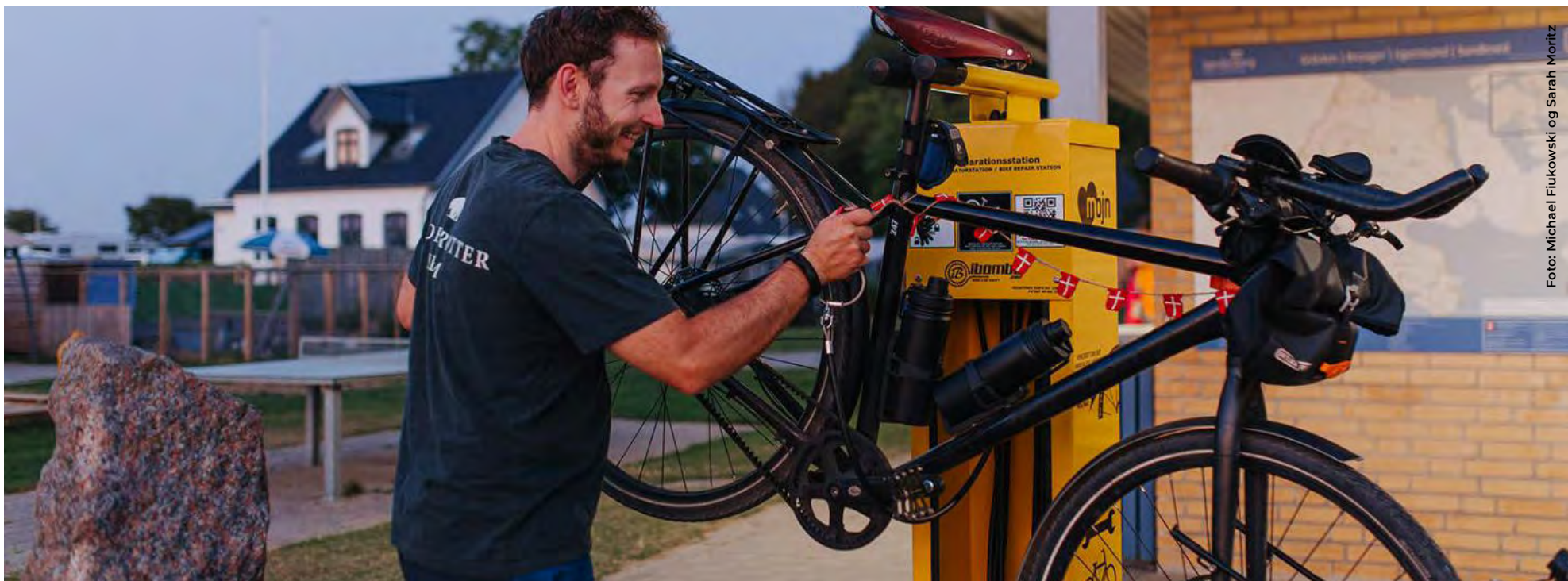

Foto: Michael Flukowski og Sarah Moritz

Cykelnettet er et nationalt netværk af cykelvenlige strækninger, som udrulles gradvist på Fyn. Netværket består af eksisterende stier og veje, hvor hvert krydsningspunkt markeres med et nummer samt en række støttepunkter i form af gateways og infopunkter.

Gateways er indgangspunkter til netværket. De er strategisk placeret ved større veje, byer eller turistattraktioner. Infopunkter er placeret langs ruterne og giver cyklister nyttige oplysninger om nærliggende faciliteter, seværdigheder mv. Disse elementer er designet til at forbedre cykeloplevelser og gøre det lettere at udforske området på cykel. I Middelfart Kommune er der planlagt en gateway i Føns Vang. I Assens Kommune er overvejet en gateway i Skallebjerg grusgrav og et infopunkt i Glamsbjerg. I

Nordfyns Kommune er der planlagt infopunkter i et gammelt frysehus og Nørreby Butikshus.

Tiltag og indsatser i SFU Lillebælt bør samtænkes og koordineres tæt med realiseringen af cykelnettet, som er et igangværende projekt, der bidrager til en styrkelse af både natur- og outdooroplevelser samt bæredygtig mobilitet.

Derudover er der behov for at udvide aktørlandskabet af udbydere af lokalt forankrede og guidede naturoplevelser. Både som en del af en oplevelseskæde med erhvervs- og mødeturismen, men også for den enkelte gæst, familie eller gruppe, der ønsker en faciliteret og bæredygtig oplevelse, der balancerer beskyttelsen og benyttelsen af naturen.

I sommerhalvåret bør det testes, om der er marked for en fælles og tværgående shuttlebus i geografien - en "købstadsring". En shuttlebus er en omkostningstung mobilitetsløsning. Det bør dog overvejes som et sommertiltag for at muliggøre bæredygtig transport i geografien og sikre, at flere gæster bevæger sig rundt mellem geografis tilbud, byer og seværdigheder.

Der bør undersøges mulige partnerskaber og samarbejder, hvor offentlige (kommuner, busselskaber, Visits og Destinationen) og private aktører (hoteller, handelsliv, seværdigheder) går sammen om løsninger af finansiering og drift. Kan Fynbus fx stille bus og mandskab til rådighed i sommerperioden, når de ikke har børn i skolebussen? Kan der gives rabat på busbilletten, hvis man besøger flere seværdigheder? Kan der laves fordelsrabatter hos butikker og spisesteder?

"Købstads-ringen" skal også have stoppesteder ved togstationer, større parkeringspladser og seværdigheder og betjene geografis attraktioner i alle tre kommuner.

Indsatser

- **ÅBNINGSTRÆK** - Fuldend Lillebælts- og Kyststien og skab et samlet brand med en fælles fortælling.
- Udbyg Lillebæltstien med signaturstier og forbindelses- og oplevelsesloops. Det skal være nemt og trygt, og gæsterne kan styres derhen, hvor de gerne må være.
- Skab tydelige ankomstpunkter til ruterne og sam-tænk dem med cykelnettets gateways og pause-pladser, samt ved købstædernes havne, portaler og trædesten.
- Skab sløjfer på Herregårdsruten, der forbinder købstæder og turismefyrtårne.
- Styrk wayfinding med mere og tydeligere skiltning og sammentænkning af piktogrammer og navne på tværs af geografien.
- Fælles shuttlebusser eller "købstadsring" i højsæso-nen, der forbinder købstæderne.
- Etablering af mobilitetshubs ved stationer og portaler til netværket.
- Mini-elbusser/shuttleservice fx ved større events.

Med nye sløjfer og forbindelser mellem eksist. cykelruter samt gode støttepunkter styrkes sammenhængen på tværs af geografis oplevelser, købstæder og seværdigheder.

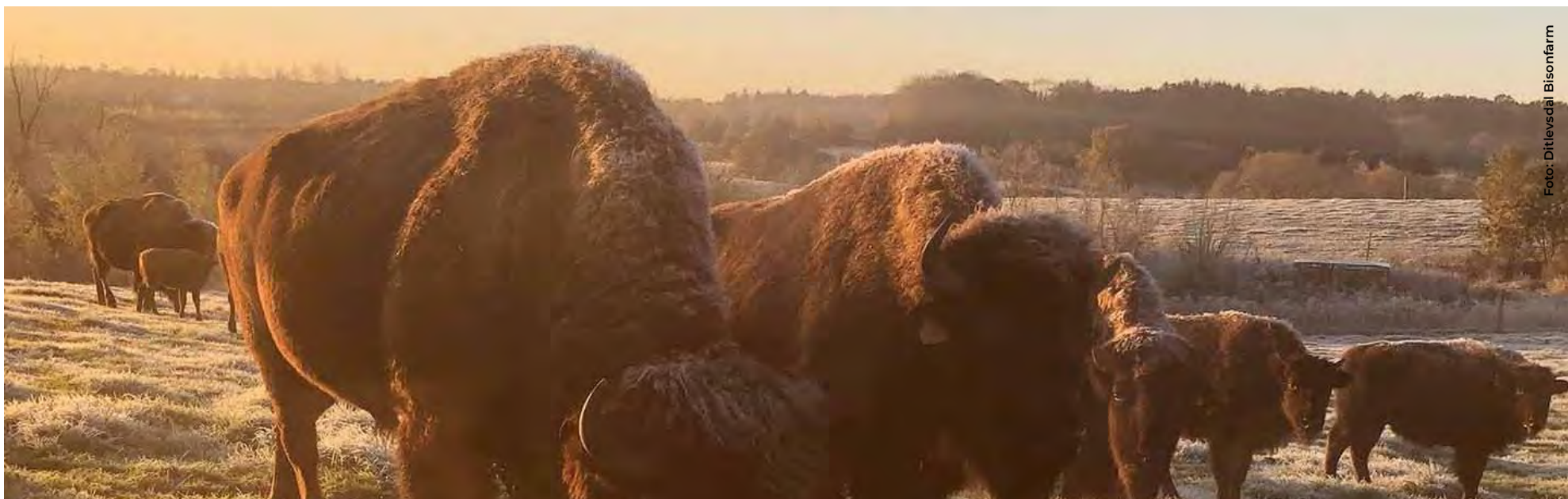

Foto: Ditlevsdal Bisonfarm

Indsatsområde:

Fremtidssikre erhvervs- og gruppeturismen med udvikling af nye kommercielle oplevelser og produkter

Geografien har allerede en styrkeposition indenfor erhvervs- og mødeturisme. Den er særligt eksisterende i og omkring Middelfart, men oplevelseskæder mellem konferencehoteller og oplevelsesudbydere på tværs af geografien betyder, at styrkepositionen også er relevant i de to øvrige kommuner. Det vurderes, at der er fremtidsperspektiver i en erhvervs- og mødeturisme 2.0 med en fortsat udvikling af det klassiske conference-set up, hvor supplerende ydelser og tilbud bliver vigtigere og vigtigere.

Faciliteter og basisinfrastruktur, der er skabt til erhvervs- og mødeturismen, kan med fordel benyttes til privat ferieturisme, hvor målgruppen er større grupper (familier, interessefællesskaber, vennegrupper). Enkelte oplevelser henvender sig i dag kun til den ene eller anden slags turisme, men kan med for-

del målrettes begge og øget mulighederne for omsætning og forretningsudvikling.

Indsatser:

- Styrk det tværgående samarbejde mellem professionelle og innovative oplevelsesudbydere, der kan bidrage til en erhvervs- og gruppeturisme 2.0.
- Udbyg og videreudvikle den eksist. overnatningskapacitet som fx konferencehoteller, som leverer helårsinfrastruktur. Som en del af et samlet turismesystem tilpasset nye målgrupper og temaer indenfor både business- og ferieturisme.

Indsatsområde:

Spred sæsonen med udvikling af egnede oplevelseskæder (overnatning + oplevelser/events)

Camping er én af de primære overnatningsformer suppleret af en stor andel af lystbådeovernatninger, som kun finder sted i sommerhalvåret. Begge er med til at gøre sæsonkurven mere spids og er vejr-

følsomme overnatningsformer, hvilket gør, at der kan være store udsving alt efter sommerens vejr. En spredning af sæsonen kræver, at der er både oplevelser og mulighed for vejrbestandig overnatning suppleret af kultur, handle- og spisesteder.

Med et strategisk og praktisk fokus på samspillet mellem erhvervs- og ferieturisme vil der være mulighed for en mere jævn fordeling af gæster hen over året, hvor de private ferieturister kommer i sommerperioden og erhvervsturisterne især i skuldersæsonen. Der kan også bidrage til en bredere udnyttelse af faciliteter og infrastruktur.

Indsatser:

- Sikre vejrbestandig overnatningskapacitet og infrastruktur på fx. campingpladser og ved turismefyrtårne osv. (Tiny Houses, hytter, wellness og lign.)
- Udvikle events og fællesskabende aktiviteter i naturen uden for sommer- og skuldersæson.
- Styrk samspillet mellem aktørerne indenfor erhvervs- og ferieturismen

Indsatsområde:

Imødekom stigende efterspørgsel med udvikling af eksisterende og nye kommercielle overnattingssteder og oplevelser

Der skal skabes mere kapacitet af høj kvalitet, da det er grundlaget for, at der kommer turister til geografien.

Uden tilstrækkelig og attraktiv overnatningskapacitet kommer turister blot på besøg på endagsture. Alle små og store aktører kan med fordel bidrage, med det de kan, til udbygning af overnatningskapaciteten fx i tilknytning til attraktioner, frem for at vente på udefrakommende investeringer.

Indsatser:

- Prioriter en udbygning og videreudvikling af eksist. (konference)hoteller, som leverer helårsinfrastruktur tilpasset nye målgrupper og temaer inden for både erhvervs- og ferieturisme.
- Prioriter en udvikling af unik naturnær overnatning i tilknytning til turismefyrtårne, som kan henvende sig til fx natur- og outdoorturister med erhvervsturister i skuldærsæson og familier og grupper i højsæsonen.
- Udnyt mulighederne for udvidelse af lystbådekapacitet på havnene i Assens og Bogense.
- Øge udlejningen af feriehuse og planlægge for udlæg af nye sommerhusområder særligt i Nordfyns Kommune. jf. ansøgningspuljer.

Med udvikling af eksisterende og ny overnatningskapacitet er det intentionen at understøtte en stigende efterspørgsel samt tiltrække nye målgrupper.

Indsatsområde:

Øg opholdstiden og genbesøgsraten samt imødekom nye målgrupper for at øge omsætningen

Der ligger potentiale for at øge turismeomsætningen ved at få erhvervs-endagsturisterne til at blive længere, eller kommer tilbage på ferie, og ved at tiltrække de rette turister.

For at kunne skabe volumen i turismeproduktet og håndtere flere gæster, er det en forudsætning, at der er tilstrækkeligt med kommercielle aktører til at sikre oplevelsesmuligheder, overnatning og spisesteder. Udover flere gæster, skal der tjenes flere penge på den enkelte turist for at opnå et kommercielt turismeprodukt. Det handler derfor ikke kun om at tiltrække flere turister, men også om at tiltrække købestærke turister, som er villige til at betale mere. Med en øget omsætning hos de kommercielle aktører, kan der skabes økonomisk grundlag for at øge kvaliteten gennem investering og videreudvikling af deres produkter.

Indsatser:

- Fokus på målgruppen af større grupper af fritidsgæster, som søger fælles aktive oplevelser (familietræf, interessefællesskaber og lign.)
- Videreudvikle og styrke eksisterende turismefyrtårne og events på internationalt niveau.
- Skab flere turismefyrtårne på nationalt niveau eller skab et stærkt netværk af mange små attraktioner som samlet set opnår nok tiltrækningskraft som et stort turismefyrtårn.
- Sikre flere kommercielle udbydere af oplevelser gennem fx. samarbejde med foreningslivet og de få og små oplevelsesudbydere om delvist kommercielle aktiviteter (formidlende, fællesskabende og regenerative naturaktiviteter)

Udover flere gæster, skal der tjenes flere penge på den enkelte turist for at opnå et kommercielt turismeprodukt ved fx. at videreudvikle og styrke både eksisterende, kommende og nye turismefyrtårne.

UDVIKLINGSPLANER DE 3 KØBSTÆDER

Klimabyen Middelfart. Foto: Destination Fyn

Som en del af denne strategisk-fysiske udviklingsplan for Lillebælt er der udarbejdet udviklingsplaner for de tre købstæder Bogense, Assens og Middelfart.

De tre planer står på skuldrene af de respektive kommuners og private aktørers eksisterende og igangværende planlægning og udvikling i købstæderne.

De tre udviklingsplaner behandler derfor købstædernes udvikling særligt ud fra et turismeperspektiv, og med det formål at samtænke de kommunale og private investeringer. Derudover er udviklingsplanerne udarbejdet med udgangspunkt i de fælles tværgående strategiske hovedgreb og indsatsområder, så der sikres en god sammenhængskraft på tværs

af geografien - og en 360 graders helhedsoplevelse omkring gæsten.

Udviklingsplanerne er udarbejdet i samarbejde med lokale følgegrupper med et bredt felt af lokale aktører og interessenter.

Hver udviklingsplan indeholder et indledende afsnit om den pågældende kommune med foreslåede indsatser på kommuneniveau. Efterfulgt af afsnit med udviklingsstrategier for byen og et projektkatalog over tiltag og indsatser samt udvalgte nedslag, hvor planen viser mere detaljerede forslag til, hvordan udvalgte områder kan indrettes og udvikles.

Udviklingsplan Bogense side 28

Udviklingsplan Assens side 56

Udviklingsplan Middelfart side 82

UDVIKLINGSPLAN BOGENSE

Østre Mole | Bogense. Foto: Arkitema

Projektet er støttet af:

Nordfyns Kommune har 495.000 kommercielle overnatninger, hvilket svarer til 12% af overnatningerne på Fyn og Øerne. Fra 2017-2022 har kommunen oplevet en vækst i antal overnatninger på 11%, en smule under den gennemsnitlige vækst på Fyn og Øerne i samme periode. Ift. antallet af overnatninger har kommunen en relativ lav omsætning – særligt fra de kommercielle overnatninger. Det hænger sammen med, at størstedelen af turismeovernatningerne i Nordfyns Kommune kommer fra feriehuse (45%) og campingpladser (40%) – og en lille andel hotel og feriecentre.

Den overordnede udvikling af Nordfyns Kommune og købstaden Bogense skal ses i sammenhæng med SFU'ens strategiske hovedgreb, hvor købstæder og turismefyrtårne udpeges som hovedportaler til geografis samlede netværk af oplevelser og muligheder for 360 grader rundt om gæsten. Derudover sættes særligt fokus på at videreudvikle og udbygge den kommercielle overnatningskapacitet med forslag om hotellejligheder/hotel i Bogense og et ferieresort ved Hasmark.

Nordfyns Kommune har igangsat et pilotprojekt med Pilotnaturpark Nordfyn med Æbelø som omdrejningspunkt. Æbelø er en unik natur- og landskabsoplevelse kun tilgængelig til fods ved lavvande. Pilotnaturparken omfatter naturområderne Enebærøde, Fuglsang og Nørreby Hals, men også Bogense by. Vest for Bogense ligger Gyldensten Strand, hvor et tidligere inddæmet areal er genskabt som vådområde med mulighed for vandreture og fuglekiggeri.

En fortsat udvikling af Pilotnaturparken vil byde på flere faciliterede naturoplevelser, som vil støtte godt op om kommunens profil som en attraktiv destination for børnefamilier og naturturister.

Kommunens største attraktion er Ditlevsdal Bison Farm, hvor der årligt er ca. 40.000 besøgende.

VisitNordfyn og Bogense Kommune har en turismestrategi, hvor de arbejder aktivt på at etablere sig som bæredygtigt rejsemål, og hvor den primære målgruppe er børnefamilier.

” På Nordfyn er der tid til at hygge sig, nyde livet og finde det indre legebarn frem.

Tag på sjove oplevelser sammen med børnene og find de bedste legepladser - Udforsk de skønne naturområder og de lækre sandstrande langs Fyns længste kystlinje - Og kast jer ud i alle de bedste oplevelser, Nordfyn byder på! ”

www.visitnordfyn.dk

INDSATSER

PÅ TVÆRS AF NORDFYNS KOMMUNE

Indsatserne på tværs af Nordfyns Kommune skal ses som lokale bidrag til indsatsområderne på tværs af geografien på side 18 og frem. Indsatserne handler bl.a. om at støtte op om natur- og outdooroplevelser i form af styrket basisinfrastruktur, der gør det nemt og tilgængeligt at besøge og opleve Nordfyns Kommunes naturområder og kulturtilbud samt at udmønte det strategiske hovedgreb om at styrke købstæderne som hovedportaler til geografis samlede netværk af oplevelser og tilbud. Indsatserne er her beskrevet i ikke prioriteret rækkefølge.

#1 Styrk købstaden og turismefyrtårnene

Koncentreret udvikling af Bogense som hovedportal til både kommunen og hele geografien Lillebælt. Høj kvalitet og serviceniveau med overnatningsmuligheder, spisesteder, kultur og maritime oplevelser. Støt op om udviklingen af Ditlevsdal Bisonfarm som ét af kommunens primære kommercielle turismefyrtårne med unik naturnær overnatning.

#2 Skab grønne korridorer med gode cykelforbindelser i samspil med cykelnettet

Bl.a. fra Morud til eksisterende grønne områder længst mod nord, så der skabes sammenhæng mellem købstad og oplevelsesfyrtårne. Et særligt fokus med at etablere flere koblinger i rutenetværket med stærk wayfinding, adgangspunkter og formidling af fx Herregårdsrutens oplevelser. Realiser cykelnettet og samtænk etablering af øvrige ruter med netværkets gateways, infopunkter samt eksisterende og nye Bike Stations og Friends. Placér gateways og infopunkter i tilknytning til seværdigheder og turismefyrtårne og indtænk købstædernes tilbud i netværket.

#3 Videreudviklingen af Kyststien/Lillebæltstien

Fuldend Kyststien og samtænk den med Lillebæltstien langs hele geografien med pausepladser, wayfinding, servicefunktioner og oplevelser. Videreudvikle ruten som fyrtårnsvandrerute kommercielt og infrastrukturelt i både Assens, Middelfart og Nordfyns Kommune og brand den som én sammenhængende sti - Lillebæltstien.

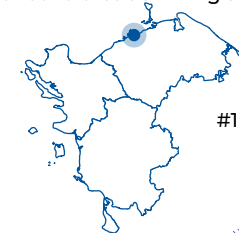
#4 Udbygning af overnatningskapacitet

Købstaden styrkes med forslag om hotellejligheder og udvidelse af kapacitet i marina. Derudover planlægges for etablering af ferieresort ved Hasmark samt nye udlæg af sommerhusområder i Skrårstrup Strand og Hasmark. Nye udlæg skal suppleres en indsats for flere feriehus til udlejning. Derudover rummer campingpladser udviklingsmuligheder både ift. etablering af mere vejrbestandig kapacitet samt gennem ændret anvendelse ifm. generationsskifter eller salg.

#5 Videreudvikling af PilotNaturpark Nordfyn

Styrkes med gode adgangsforhold, yderligere formidling og flere faciliterede naturoplevelser samt arbejde for at minimere belastningen på Æbleø.

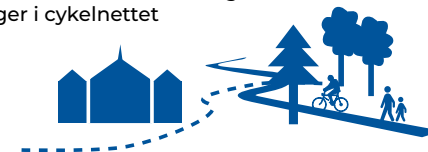
#1 Koncentreret udvikling af Bogense

#1 Videreudvikle turismefyrtårnene

#2 Grønne korridorer og koblinger i cykelnettet

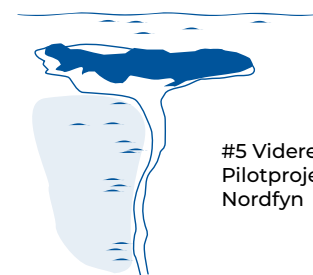
#3 Forbind Kyststien og Lillebæltstien

#4 Overnatningskapacitet

Æbleø

#5 Videreudvikling af Pilotprojekt Naturpark Nordfyn

INDSATSER

PÅ TVÆRS AF NORDFYNS KOMMUNE

Signaturforklaring

- Forslag til styrkede rekreative forbindelser
- Fuldendt kystrote + Rute langs jernbanetracé
- Turismefyrtårne
- Planlagte seværdigheder/overnatning
- Planlagte gateways og outdoorpavilloner i cykelnettet
- Forslag til ny overnatningskapacitet
- Portaler til geografien
- Danmarks rekreative cykelnet (Eksist. veje)
- Rute 6 - national rute
- Herregårdsruten
- Bike Island ruten
- Regional rute

BOGENSES DNA OG KARAKTER

Hvor Kattegat og Lillebælt mødes ligger Fyns mindste købstad. Byen er omgivet af strandenge skabt ved inddæmninger. Byens navn stammer fra sammensætninger, der betyder et næs med bølgebevoksning.

Selve bykernen fremstår helstøbt med mange bevaringsværdige bygninger i høj kvalitet og med et hyggeligt handelsmiljø. Kirken, Sct. Nicolai med torvet foran omgivet af høje gamle træer, tegner byens skyline fra vandsiden. Bybækken snor sig syd om og igennem bykernen. Bogense er kendt for sine forskellige events og festivaler, som trækker mange gæster til byen og skaber liv og oplevelser om sommeren, som fx Nordfyns Rosenfestival.

Samspelet mellem den fine promenade på Østre Mole og den rå autentiske havnestemning på fiskerihavnen på modsatte mole er noget, der kendetegner Bogense og bidrager til byens stemning og karakter. Havn og marina, som er Fyns største, med rekreativt miljø med butikker, restauranter mv. udgør sammen med den hyggelige stemning i bymidten, byens største attraktion og tiltrækker mange turister hvert år.

Bogense ligger med forholdsvis god infrastruktur til Odense og fungerer som den lokale hyggelige sommerby til Odense, ligesom Ebeltoft gør for Aarhus og Gilleleje for København.

Bogense har en helstøbt, historisk bykerne.
Foto: Destination Fyn

Nordfyns Rosenfestival.
Foto: Casper Hansen

Bogense Havn
Foto: Arkitema

Bogense Marina.
Foto: Arkitema

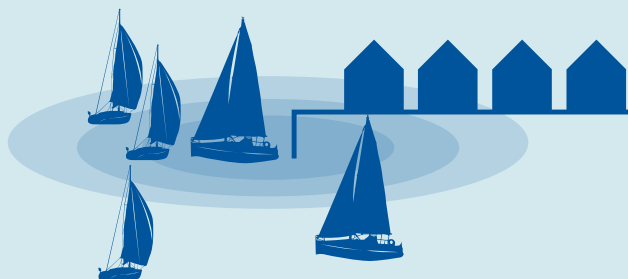
UDVIKLINGSRAMME

I den videre udvikling af Bogense som en hovedportal til geografis netværk af oplevelser og overnatning handler det om, at skabe sammenhæng mellem byens turismefyrtårne og styrke byens overnatningskapacitet med helårstypologier. Målet er at sikre en kritisk masse af gæster som grundlag for udvikling af købstadens handelsliv, spisesteder og lign.

Et fysisk byhængsel mellem marina/havn og bymidte:

Kulturelt (oplevelser og faciliteter), kommercielt (spisesteder + overnatning) og fællesskabende mødested for borgere og turister

Marina/havn

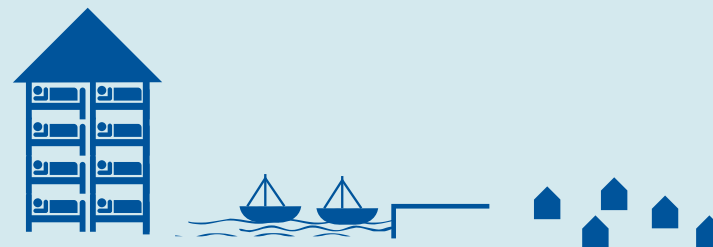

Bymidten

Styrket udbud af overnatning

Nye typologier, der henvender sig kultur- og naturturister hele året

BYUDVIKLINGSSTRATEGIER

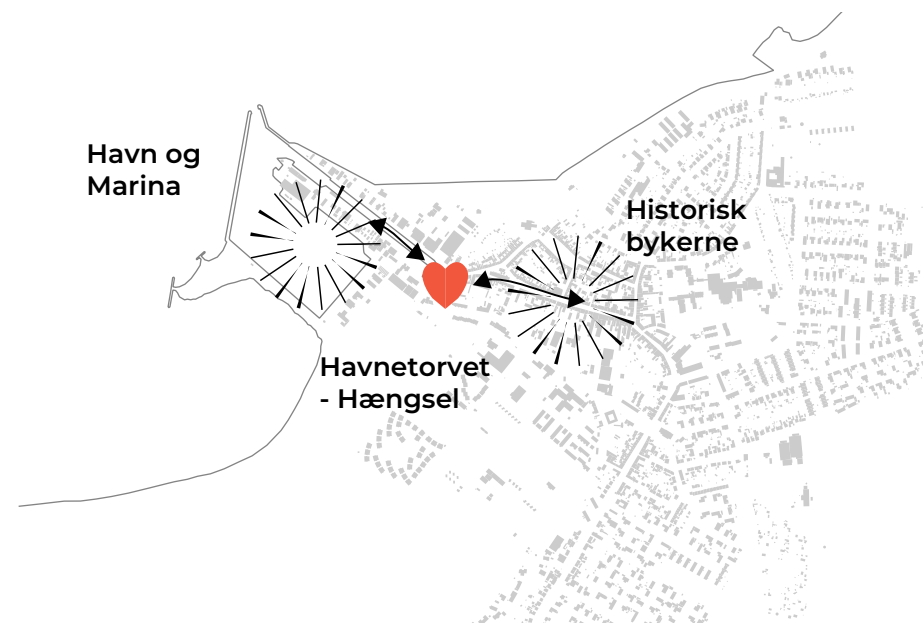
På de næste sider ses en række udviklingsstrategier for Bogense. Udviklingsstrategierne er sammentænkt med byens igangværende udviklingsplaner og projekter og skal bruges som styringsredskab i fremtidige planer og udvikling.

Igangværende planlægning og udvikling samtænkes

Der er igangsat en ny helhedsplan for Vestergade og Havn, hvor der skal ses på at fortætte området omkring Vestergade og sikre sammenhæng til havnen. I Bogense Bymidteplan ligger netop større udviklingsområder disse steder samt mellem by og havn. Derudover er der udarbejdet et projekt for kystsikring af Bogense by med forhøjning af diger og en ny mur på tværs af torvet ml. by og havn. Kystsikringen realiseres inden for de næste par år.

Byens tyngdepunkter kobles med nyt hængsel

Bogense har to tyngdepunkter i byen: Havn/marina med et hyggeligt autentisk fiskermiljø og havnepromenade med spisesteder og butikker og bymidten med et hyggeligt historisk kulturmiljø og aktivt butiksliv. Disse to tyngdepunkter, som er det besøgende primært kommer for, skal kobles med en nyt hængsel omkring torvet ved. Hængslet skal fungere som omdrejningspunkt for oplevelser, stiforbindelser og flowet mellem de to tyngdepunkter.

Klimasikring tænkes sammen med nyt sammenkoblende hængsel

Det kommende kystsikringsdige ligger i tracé med det udpegede kulturmiljø Bogense-Østerø diget og bliver på dele af strækningen en forstærkning af denne. Den kommende kystsikring består af forhøjning af det eksisterende dige og en mur på tværs af det nye hængsel ml. havn og bymidte. Muren skal indtænkes som et integreret rekreativt element i byrummet, så det ikke fremstår som en barriere.

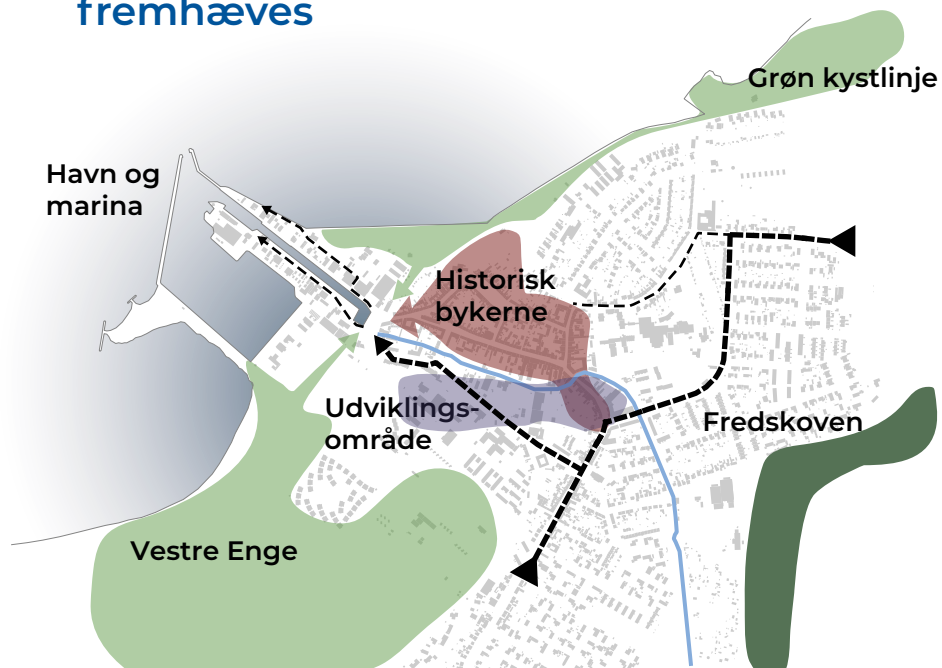
Ny overnatningskapacitet kan tilpasses stedet og understøtte en helårsåben købstad

For at sikre en bevarelse af byens hyggelige stemning, den lille skala og købstadskarakter, er det vigtigt, at ny overnatningskapacitet - og andre nybyggerier eller omdannelser - tilpasses det enkelte sted. Derudover skal ny overnatningskapacitet og byggerier rumme udadvendte stueetager med funktioner, der understøtter oplevelser og et aktivt byliv, som binder by og havn sammen. Derudover skal ny overnatning understøtte en helårsåben købstad.

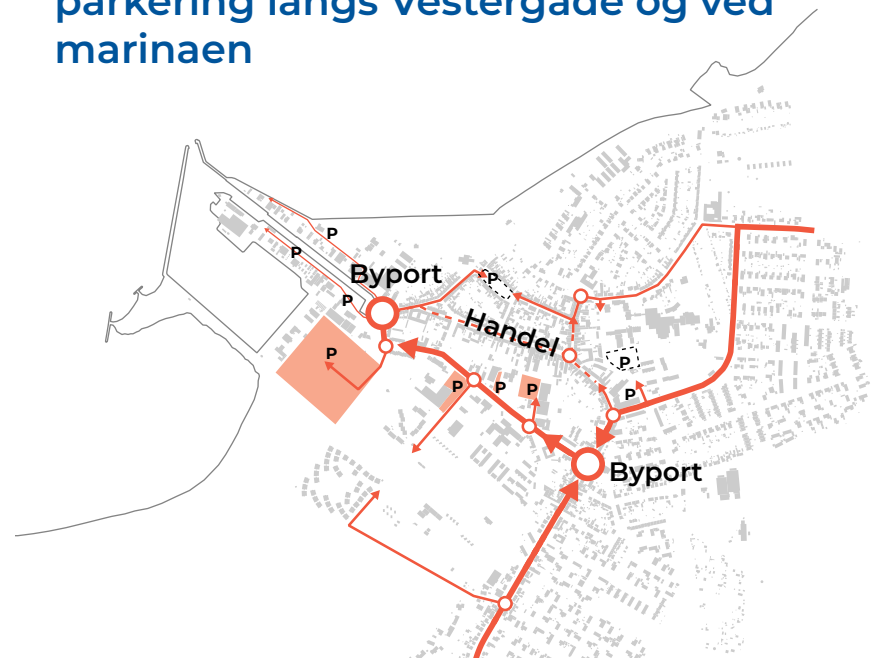
BYUDVIKLINGSSTRATEGIER

Byens akser og blå-grønne styrkes og fremhæves

Omkring Bogense ligger naturkvaliteter, som i højere grad bør indgå som en del af byens oplevelser for turister. Her er både fredskov, unik kystnatur og lange kig langs kysten med udsyn til Jylland. Bybækken ligger langs bagsiden af den historiske bykerne, og bør ligeledes styrkes som særlig oplevelse. Det nye hængsel mellem by og havn udgør også et bindeled på tværs af den grønne kyststrækning og både Bybækken og kanaler langs de inddæmmede områder syd for byen ender ved dette byrum.

Markerede byporte og primær parkering langs Vestergade og ved marinaen

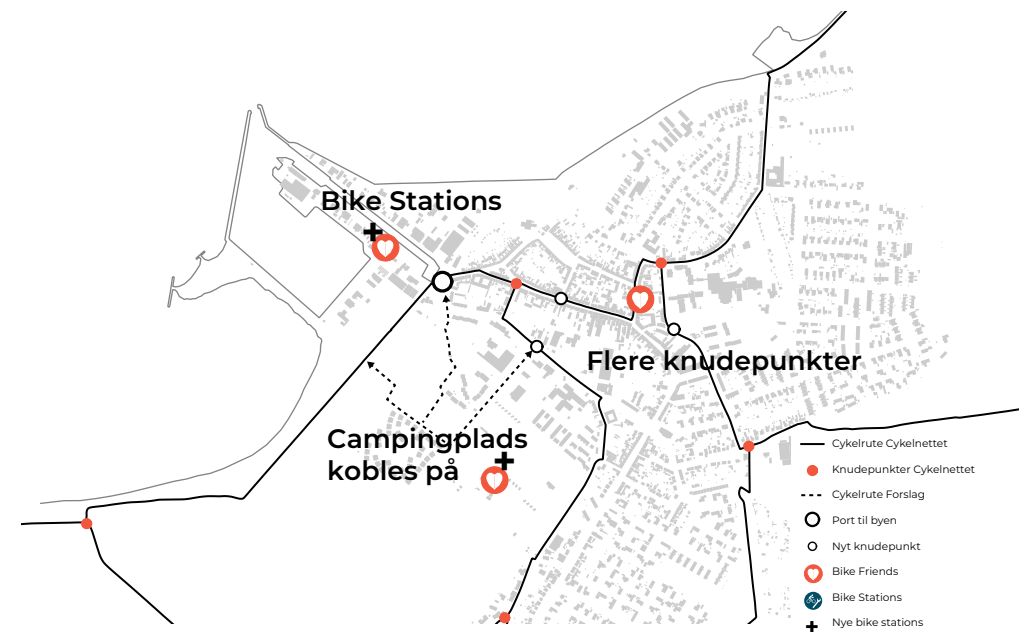
Den primære trafik ind i byen sker fra Odensevej og Gyldenstenvej, hvor der ledes ind langs Vestergade syd om bykernen. De store parkeringspladser langs Vestergade udgør sammen med parkeringspladsen ved marinaen en vigtig parkeringskapacitet i højsæsonen, som så vidt muligt bør bestå. Derudover er der adgang med biler igennem handeleggaden og nord om bykernen til bykernens parkeringspladser. Byporten ved Odensevej og Vestergade bør forskønnes og markeres yderligere som et første vigtigt møde med bymidten. Derudover udgør hængslet ml. havn og bymidte også en byport med trafik til havn og bymidte.

Et stærkt hængsel og tematiserede stisløjfer skal styrke købstadens oplevelser både i og udenfor byen

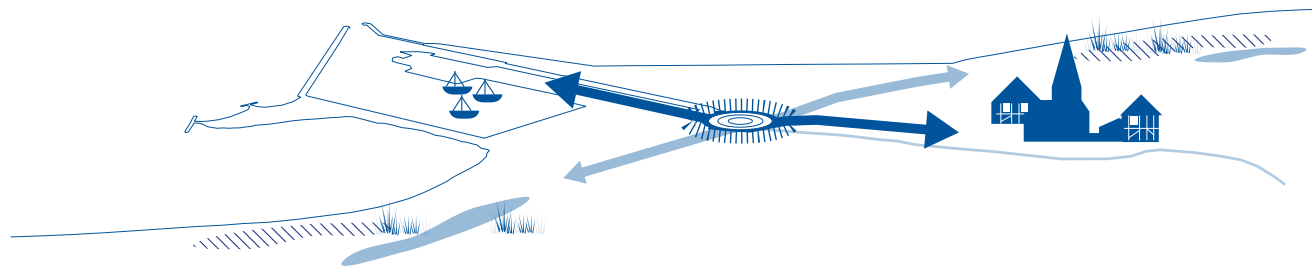
Byens eksisterende kløverstinetværk suppleres af nye forbindelser herunder en udvidet havnesløjfe. Stisløjferne har alle startpunkt i hængslet, som derfor skal indrettes med tanke på ophold og faciliteter til fx vandreturister og med formidling af byens muligheder. De grønne sløjfer leder ud af byen mod nord, syd og øst til bynære naturområder med mulighed for at opleve de blomstrende enge og fuglelivet på Vestre Enge eller ro og idyl i smuk natur i den gamle Fredskoven.

Cykelnetværk kobler op på byens funktioner og seværdigheder

Cykelnettet (læs mere på side 21) leder ind igennem Bogense og til byens tilbud og seværdigheder. Netværket foreslås suppleret af tydeligere markerede cykelruter fra campingpladsen og ferielejlighederne syd for bymidten. Der foreslås tre nye markerede knudepunkter for at styrke wayfinding til og fra cykelnettet til bymidten. Der kan med fordel etableres Bike Stations i bykerne.

HELHEDSGREB

Bogense Marina og havn - med den gamle fiskerihavn og den "nye" rekreative promenade på hver sin side af havnebassinet - er sammen med den historiske bymidte og butikslivet, byens turismemæssige tyngdepunkter. Områderne fungerer overordnet set godt i sig selv, men koblingen er svag, og der kan skabes bedre synergi imellem dem. Bogense omkranses af skønne naturområder med unikke naturkvaliteter og oplevelser.

En både fysisk, visuel og oplevelsesmæssig kobling mellem by og havn er derved den centrale opgave med et mål om, at få flere af havnens og ikke mindst marinaens mange gæster til også at bevæge sig op til bymidtens handels- og kulturliv. På den måde kan der opnås kritisk masse for virksomhedernes fastholdelse, vækst og udvikling. Det går samtidig den anden vej - at de besøgende, der kommer for byens handelsliv, gallerierne og den hyggelige købstadsstemning også skal finde ned til havnen og den ærlige oplevelse, man får der.

Ny overnatningskapacitet som bindeled

Helhedsgrebet for Bogense tager udgangspunkt i området mellem havnen og bymidten. En eksisterende grund med byggemarked er i Bogense Bymidtplan fra 2022 udpeget som udviklingsareal. Arealet ligger centralt i byens 'hængsel', og en udvikling mod mere turismeorienterede kommercielle funktioner vil styrke forbindelsen mellem havn og bymidte. Med udvikling af ny overnatningskapacitet på grunden kan der høstes flere potentialer. Hotelløjigheder kan bidrage væsentlig med kritisk masse

af gæster hele året og fx café, restaurant og butik i en åben stueetage vil skabe en naturlig handels- og oplevelsesmæssig sammenhæng mellem havnepromenadens butikker og byens handelsgade.

Det er vigtigt at understrege, at den udarbejdede skitse er et ønske om fremtidig udvikling set i et turismeperspektiv, og implementeringen af planen kan tage tid, fordi det er vigtigt, at de berørte erhverv frivilligt kan vælge at deltage. Hvis en virksomhed ikke ønsker at indgå, fx af hensyn til sin drift, vil der blive arbejdet med alternative løsninger, som stadig understøtter planens mål - for eksempel ved at justere placeringen af nye anlæg.

Et havnetorv med tydeligt og fodgængervenligt flow på tværs af veje og klimasikring

Koblingen af havn og bymidte drejer sig også om bedre fodgængerflow, der naturligt leder vej til bymidten. Derfor indeholder helhedsgrebet en udpegning af vigtige strækninger, hvor belægnings, skiltning og byrumsinventar - herunder den fremtidige klimasikrende mur - skal planlægges og indrettes nøje for fodgængere. På de følgende sider findes et projektkatalog med en række tiltag og projekter, som er vist med nummerering i helhedsgrebet på modstående side. De foreslåede projekter er stedspecifikke og skal ses i sammenhæng med byens øvrige igangværende udviklingsprojekter og planer, hvor de mest relevante igangværende tiltag, set i et turismeperspektiv, er vist i helhedsgrebet. Projekterne #1-#3 skal ses i sammenhæng med hinanden under overskriften "Byhængsel".

Projektkatalog

Byhængsel

- #1 Hotellejligheder/hotel og bylivsskabende funktioner
- #2 Havnetorv som byrumshængsel
- #3 Synliggør genvej mellem havnen og marinaen

Øvrige projekter

- #4 Opgradering af forarealer ved marinaen
- #5 Gangbro over havnen
- #6 Bådservice og udvidelse af marina
- #7 Udvikling af campingpladser
- #8 Luk en delstrækning af Adelgade for biltrafik og etabler blikfang mod handeleggaden
- #9 Udnyt byens populære gallerier og bred dem ud til flere målgrupper
- #10 Markeret byport
- #11 Tydeligere wayfinding og skiltning

Eksisterende udviklingsprojekter:

- +12 Skab forbindelse langs Bybækken
- +13 Forskøn handeleggaden med ny belægning og begrønning
- +14 Udvidelse af Søbadet

- Byrumsforløb, hvor oplevelser styrkes og udbygges
- Udviklingsområde
- #** Udviklingsidéer
- +** Eksisterende udviklingsprojekter

Udsigtpunkt

Gl. Havn

#5

+14

Søbad

#6

Havneshelters

Strand

Marina

#3

#1

#4

Havneleg

Bystrand

til Vestre Enge

Støberiet

Aeromølle

#2

Museum

#11

+12

#7

Bogense Kirke

Torvet

Vandtårn

Gl. Rådhus

Bybækken

+13

#9

Bibliotek

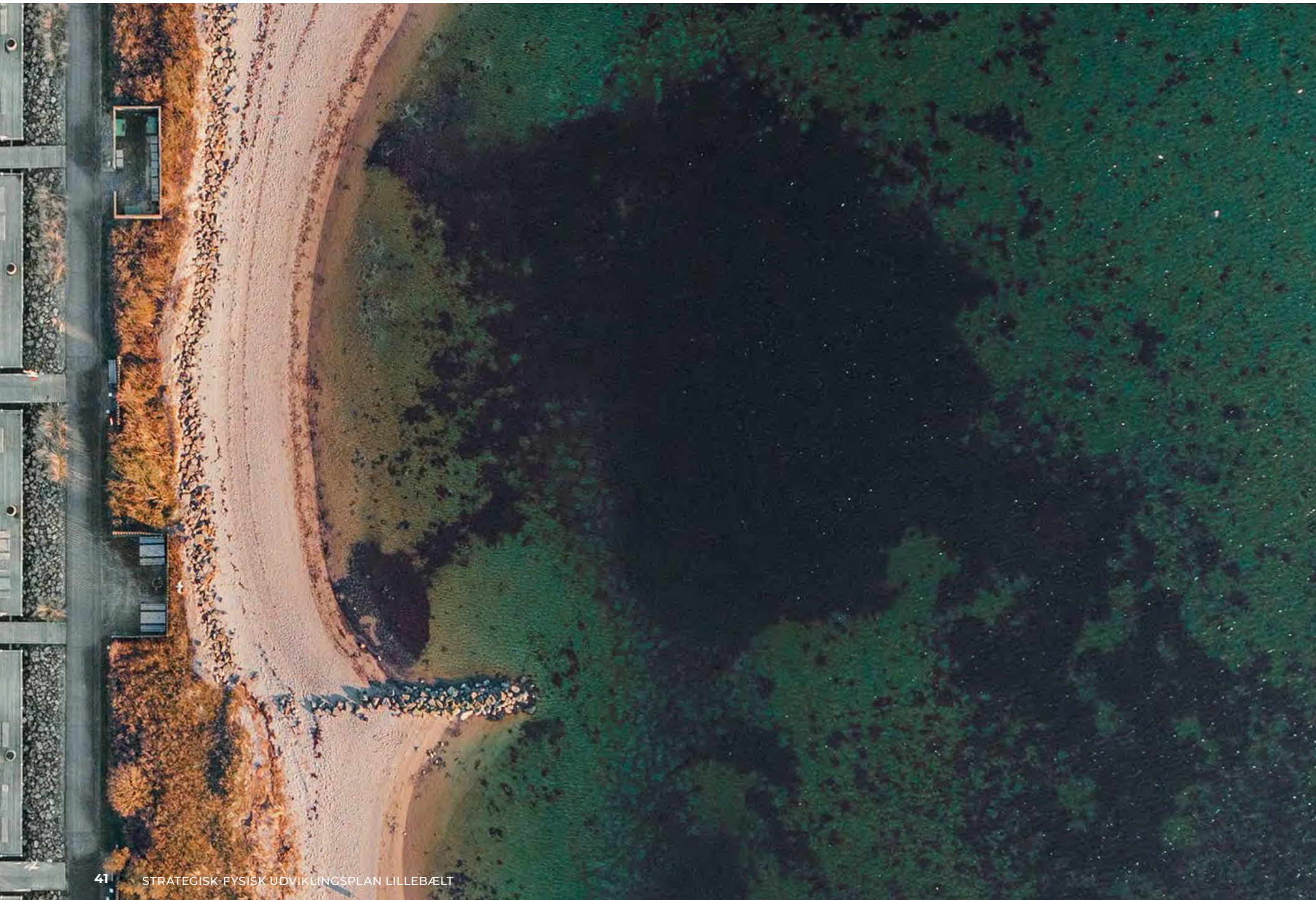
#10

til Gyldensteen Strand

Udsigtpunkt

PROJEKTKATALOG BOGENSE

An aerial photograph of a marina in Bogense, Denmark. The image shows a long, narrow pier extending into the water, with several sailboats docked along its length. The water is a deep, dark green color, and the sky is a clear, bright blue. The sailboats are white with various colored accents, and their masts are visible against the sky. The overall scene is peaceful and scenic.

NEDSLAG: BYHÆNGSEL

#1 Hotellejligheder og bylivsskabende funktioner

Arealet er udpeget som udviklingsareal i Bogense Bymidteplan fra 2022 og har en ideel placering til en ny overnatningskapacitet med udsigt og nærhed til vandet, havnemiljøet og byen.

En mulig anvendelse af arealet er etablering af en ny overnatningskapacitet - et helårskoncept med en stueetage med udadvendte aktiviteter, som styrker byens tilbud til gæster og lokale, og som derved også styrker koblingen mellem butikker og spisesteder langs promenaden på Østre Mole og handelslivet i Adelgade. Det vil forventeligt være et hotelkoncept med en høj grad af self service ift. tjek ind og lign., som skal understøttes af et helårsåbent spisested.

Det vurderes, at der med bebyggelse i 2-3 etager kan opnås ca. 6.500-8.500 etagemeter. Bebyggelsen kan derved samtidig holdes i en skala, som er tilpasset byen og stedet, og der er plads til attraktive udearealer og byrum.

Realiseringen afhænger af interessen fra de nuværende aktører i området. Hvis der ikke er lokal interesse i at være en del af planen, vil der blive arbejdet videre med alternative muligheder for områdets udvikling.

#2 Et attraktivt havnetorv som byrumshængsel

Området omkring havnetorvet skal ses som et aktivt byhængsel, der binder by og havn sammen. Byhængslet består både af byrummet og funktionerne,

der grænser op til. Byrummet skal fungere som et omdrejningspunkt for flere forbindelser, da mange parkerer på bådeoplagspladsen eller sejler til byen. Herfra skal de også finde vej op til bymidten.

På havnetorvet vil der inden for de næste par år blive etableret en mur sammen med en forhøjning af diget langs kysten, som samlet set skal sikre imod stormflod. For at beskytte den bagvedliggende bymidte går muren naturligt på tværs af den øst-vest gående flow.

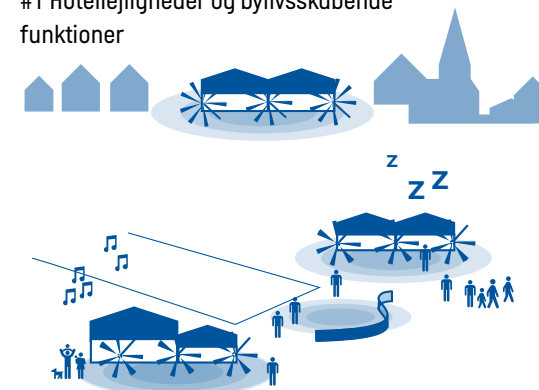
Området ved kulturhuset Støberiet skal styrkes med gode rammer til events - fx overdækket areal ud mod promenaden med food market. Overdækning skaber både sæsonforlængelse og strammer byrummet op mod havnen. Generelt mangler der indendørs mødesteder i Bogense. Det autentiske havnemiljø skal bevares på havnesiden, så området ikke fremstår for poleret.

Mange ankommer til byen bag om Støberiet via den store parkeringsplads nær marinaen, og derfor bør Støberiet henvende sig begge veje. På denne side er der også god solorientering.

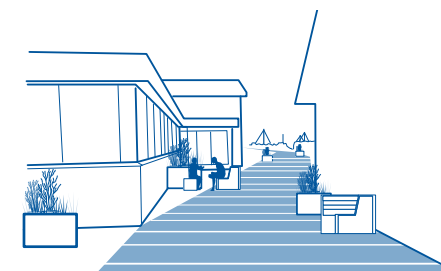
#3 Synliggør genvej mellem havnen og marinaen

Genvejen mellem havnen og marinaen findes i dag. Dog har den en meget privat og bagsideagtig karakter, og bør fremstå mere indbydende og tilsigtet, så man ikke kan være i tvivl om man går den rigtige vej.

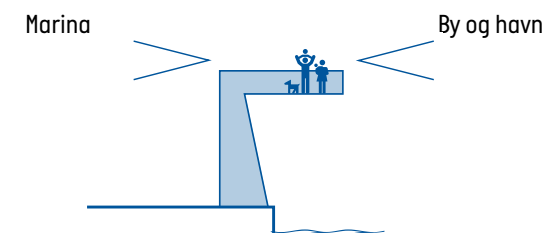
#1 Hotellejligheder og bylivsskabende funktioner

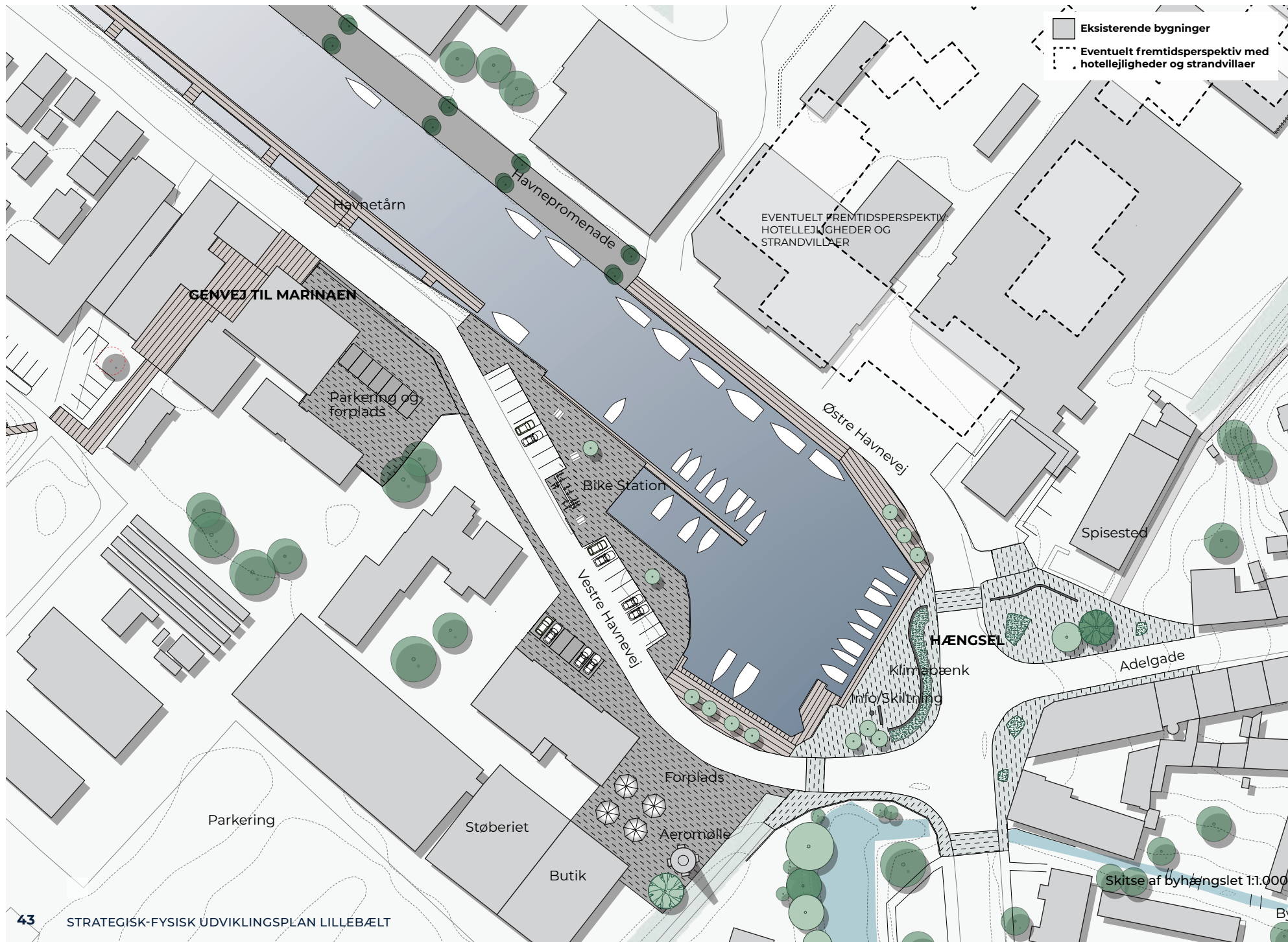

#2 og 3 Hængsel og kultur- og eventplads omkring Støberiet

#4 Synliggør genvej mellem havnen og marinaen med indbydende belægning og et landmark

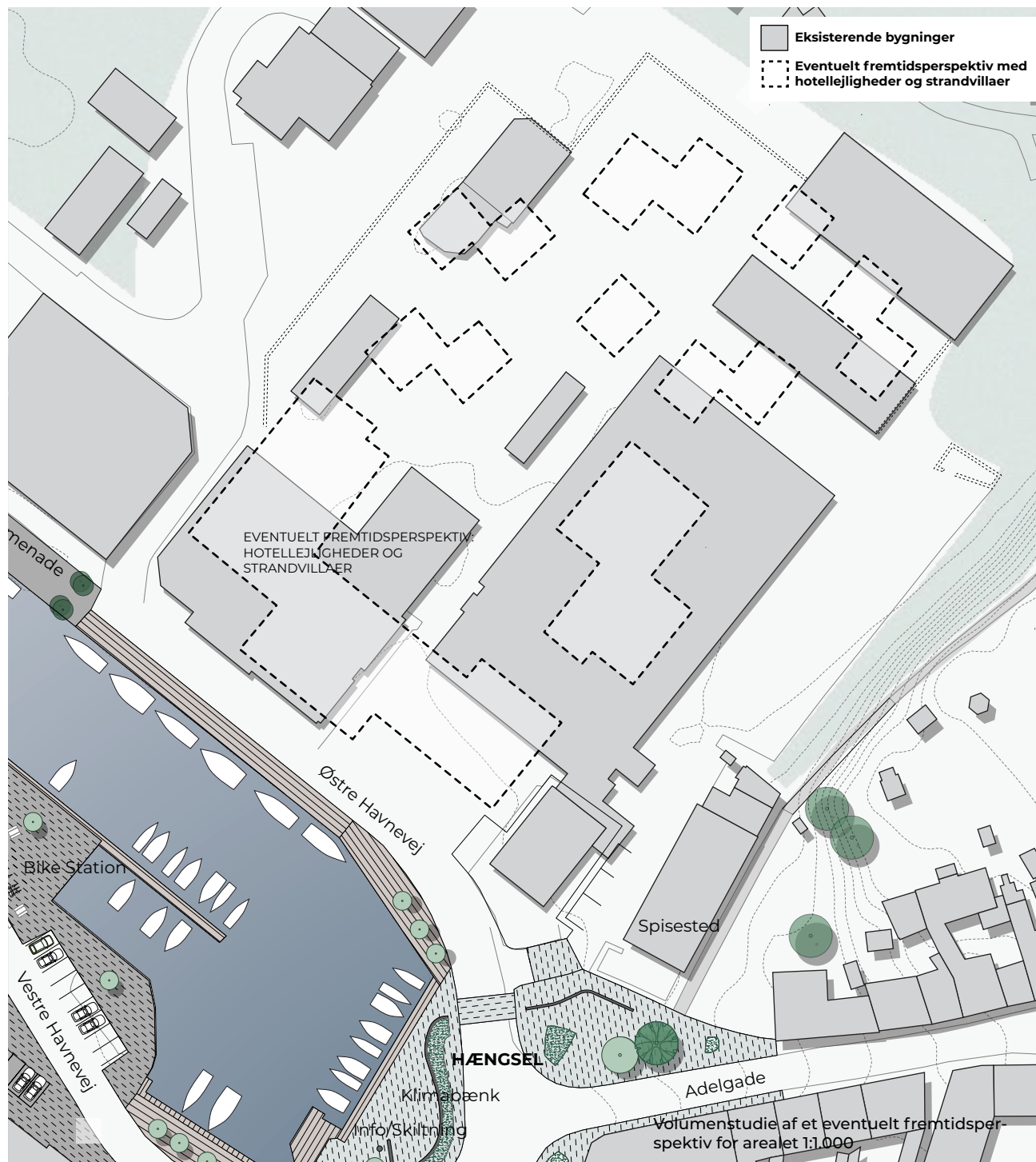

#1 HOTEL-LEJLIGHEDER

Volumenstudiet til højre viser et forslag til et eventuelt fremtidsperspektiv for indretning af området, hvor der etableres ca. 66 lejligheder i dels en hovedbygning mod havnepromaden, en bygning med wellnessfaciliteter i stueetagen og fritliggende strandvillaer bagerst på arealet mod campingpladsen. Hotellejligheder på hhv. 60 og 90 m² vil henvende sig til par, vennepar og det modne publikum. De store lejligheder på 90 m² vil være en attraktiv størrelse for familier, som ønsker en central og naturnær placering og komforten ved en lejlighed med spisesteder, indkøb og oplevelser tæt på.

Mod promenaden og byhængslet foreslås en hævet terrasse (tilpasset bygningernes gulvkote på 1,5 m eller derover for at sikre mod højvandstand), hvor restaurant og butik kan have udeservering og udstilling.

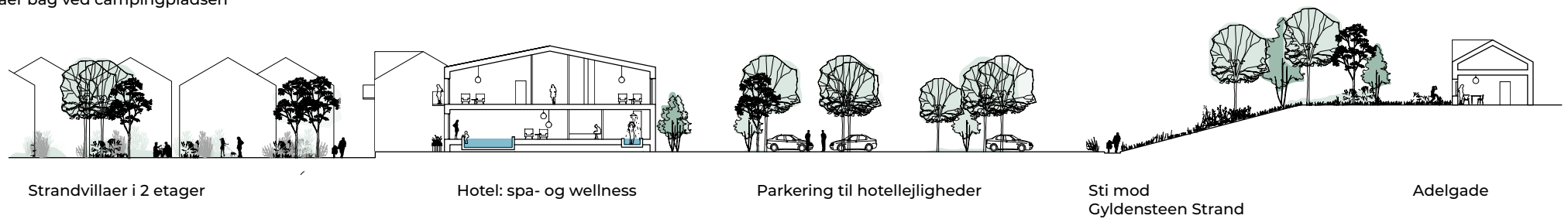
Omgivelser og udearealer omkring strandvillaerne bør indrettes med høje græsser og beplantning, som tager udgangspunkt i det strandnære placering.

Hvidbjerg Strand Feriepark - Foto: Thomas Høyrup Christensen

Principsnit CC 1:500 - fra bebyggelsen i Adalgade til eventuelt fremtidsperspektiv med wellnessbygning med ferielejligheder og strandvillæ bag ved campingpladsen

#1 HOTELLEJLIGHEDER

Hovedbygning mod promenade:

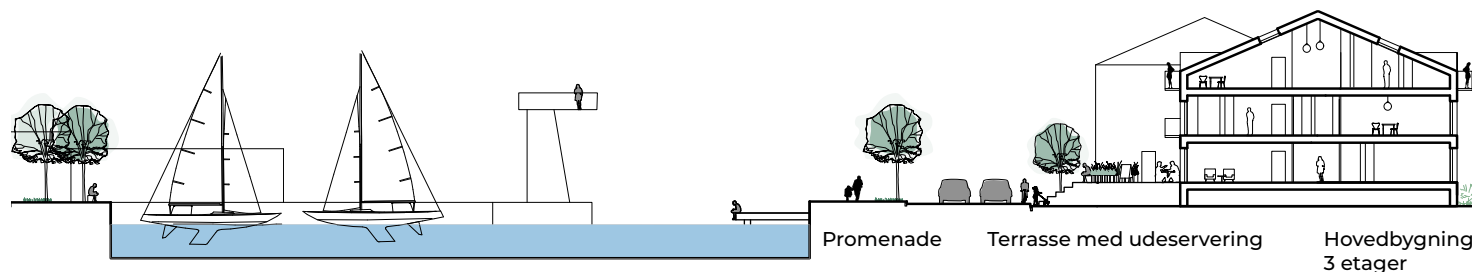
Restaurant, butik og reception i stueetage
ca. 36 hotellejligheder (60 m²) på 1. + 2. sal
3 etager - 12,5 m.

Spa & wellness:

Spa og wellness i stueetage
ca. 12 hotellejligheder på 1. sal
2 etager - 9 m.

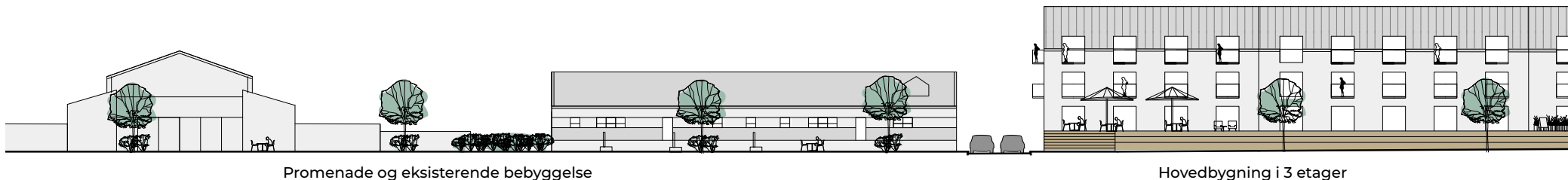
Strandvillaer:

24 stk lejligheder (60- 90 m²)
2 etager - 8,5 m

Principalsnit BB 1:500 - Eventuelt fremtidsperspektiv der illustrerer hovedbygningen set i relation til promenade og havnebassin

Principiel opstalt AA 1:500 - Eventuelt fremtidsperspektiv der illustrerer hovedbygningen set i relation til nabobygninger langs havnepromenade

Stark grunden set fra modsatte side af havnebassinet. Foto: Arkitema

Principl opstalt AA 1:500 - Eventuelt fremtidsperspektiv der illustrerer hovedbygningen set i relation til nabobygninger langs Adelgade

#2 HAVNETORV SOM OMDREJNINGSPUNKT

Byhængslet udgør både et trafikalt knudepunkt med trafik til begge sider af havnebassinet og via Adelgade til bymidten. Mellem gaderne er der to mindre pladser, som rummer Bogenses skibsbænke til ophold.

Byrummets maritime og bymæssige materialer, chaussésten, trædæk og betonfliser bevares og føres med længere ud i byhængslets kantzoner og opholds- og forpladser for at skabe en sammenhængende flade som byens gulv. Således introduceres de samme materialer og inventar hele vejen fra den lille plads ved Adelgade til passagen mod marinaen og til den nye forplads ved hotellejlighederne. Dette udtryk kan med fordel bruges i resten

af byrummene på havnen, hvor der er brug for at understrege særlige opholdszoner uden at fjerne den rå havnekarakter.

De karakteristiske skibsbænke bevares, men foreslås nye placeringer.

Som en del af Bogense Kommunes klimatilpasning, er der lokalplanlagt for en betonmur til højvandsbeskyttelse på de to pladser i byhængslet. Disse betonmure udføres med siddemuligheder og begrønning, så de styrker de rekreative kvaliteter i byrummene - se principskitse nederst til venstre.

Som et vigtigt omdrejningspunkt for både vandrere og cykelruter i byen skal byhængslet rumme faciliteter som vandpost, mini-cykelværksted, opholdsmuligheder og information om oplevelser i og omkring Bogense. Der findes i dag en Bike Station ved turistinformationen, som foreslås suppleret med cykelparkeringsstandere og opladning til el-cykler, så cykelturister kan fastlåse og oplade deres cykle - gerne suppleret af mulighed for at låse deres opbakning ind i bagagebokse.

Derudover skal der både den udvidede Bike Station og på den centrale havneplads opstilles informationsstandere med oversigtskort over oplevelser i og omkring Bogense, overnatningsmuligheder, butikker og spisesteder samt havnens og byens historie.

Trædæk ved havnen. Foto: Arkitema

Eksist. belægning. Foto: Arkitema

Havnetorvet. Foto: Arkitema

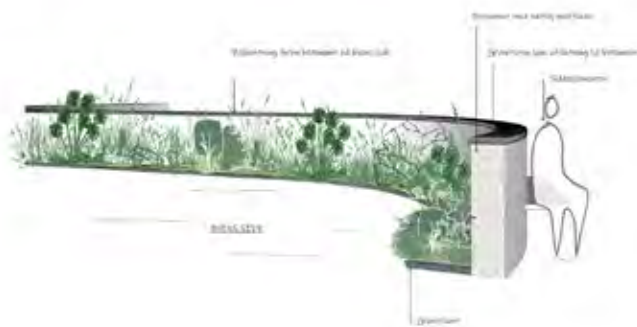

Illustration af en begrønnet højvandsbeskyttelse. Skitseoplæg Land+

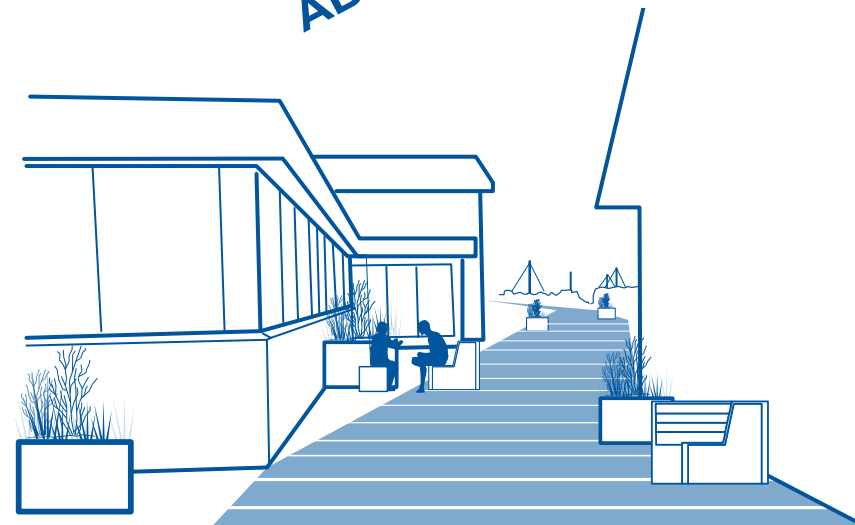

#3 PASSAGE TIL MARINAEN

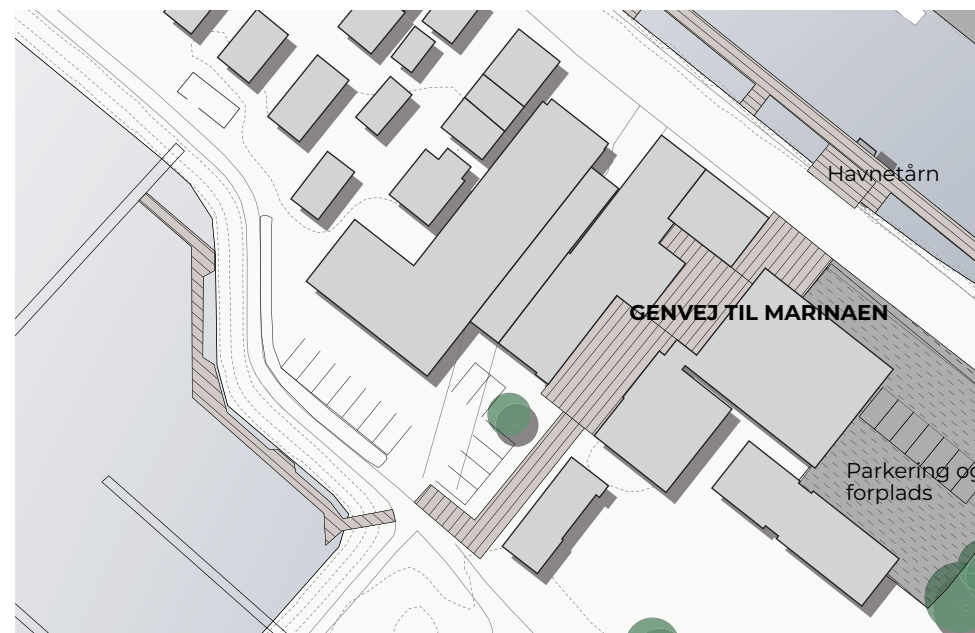
For at styrke wayfinding og gøre passagen mellem marina og havn mere indbydende foreslås etableret et trædæk som belægning, der leder vej fra marinaens bådbroer til trædækkene langs havnebassinet. Derudover kunne der med fordel opstilles en bænk eller to og plantekummer for at byde velkommen og indikere for gæster, at de er på rette vej.

I akse, hvor passagen møder havnen foreslås et udsigtstårn. Som et landmark, der giver mulighed for at komme i højden. Her vil der være udsigt til havn, marina og bymidte, og båden Caster kan ses oppefra. Der kan etableres lign. arkitektoniske elementer placeret på strategiske steder rundt om i byen - skulpturelle landmarks i samspil med fx. Udspringer'n af kunstneren Frank Fenriz Jensen som står ved Børgense Søbad. Forskønnelsen af passagen udpeges som ét af udviklingsplanens åbningstræk. Det er et overskueligt projekt, som vil spille en stor rolle for en bedre wayfinding og sammenhæng mellem marina og havn.

ÅBNINGSTRÆK

Udspringer'n
© Frank Fenriz Jensen Foto: Børge Pedersen

ØVRIGE PROJEKTIDÉER

#4 Opgradering af forarealer ved Marinaen

Sejlerkajen på marinaen er et attraktivt sted for lokale og turister at besøge. Her er ishus, restaurant, marinabutik, havnekontor, autocamperpladser og liv og aktiviteter fra marinaens drift. Der er de senere år opstillet faciliteter til ophold som fx læplads med borde-bænkesæt, og arealet kan med fordel fortsat opgraderes ift. ophold, aktiviteter og wayfinding mod butikker og spisesteder - samtidig med at driftsfunktionaliteten bevares.

#5 Gangbro over havnen

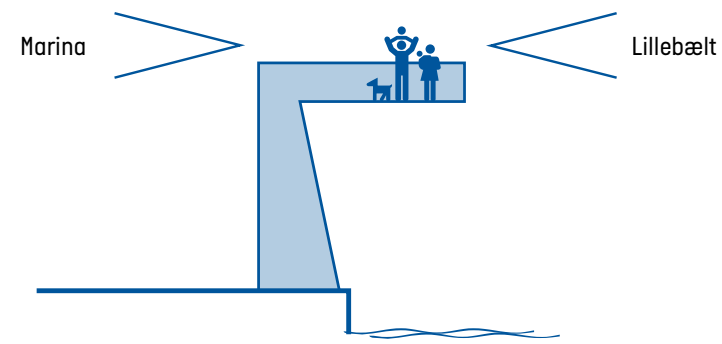
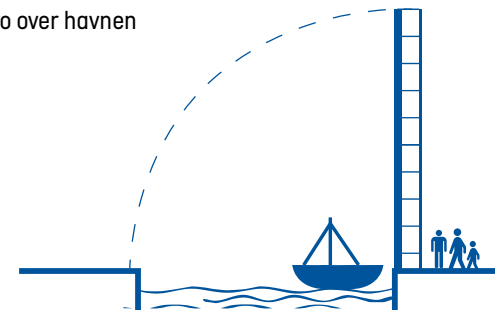
Der har været drøftet en gangbro over havnebasinet i mange år, og det anbefales på baggrund af denne SFU, at igangsætte nærmere undersøgelser af, hvordan en sådan gangbro kan etableres og realiseres både konstruktionsmæssigt og finansielt.

#6 Store bådpladser, bådservice og udsigtspunkt

Videreudvikling og udvidelse af den populære og velfungerende marina vurderes også at kunne bidrage til at styrke havnen, byen og samtidig øge overnatningskapaciteten. Den yderste del af Vestre Havnevej er eneste udvidelsesmulighed for marinaen med fx flere bådpladser og tilhørende servicefunktioner til store både, som der er stor efterspørgsel på. Den ydre mole vil også kunne anvendes til rekreative funktioner som havbad, spisested, café og havneplads til events/musik og lign.

Marinaens populære og unikke havneshelters kan derudover med fordel udbygges.

#5 Gangbro over havnen

#6 Store bådpladser

ØVRIGE PROJEKTIDÉER

#7 Udvikling af campingpladser

Bogense har to eksisterende campingpladser. Her kan sæsonforlænges og udvikles ved at etablere mere vejrbestandig overnatningskapacitet som fx hytter og tiny houses.

#8 Luk en delstrækning af Adelgade for biltrafik og etabler blikfang mod handeleggaden

Den korte strækning af Adelgade syd om Kirkestræde er i dag ensrettet for trafik mod havnen. Her kører ganske få biler, og gaden er i sommerperioden lukket for biltrafik med stor succes. Ved at lukke strækningen permanent, er det muligt at etablere ophold, midlertidige aktiviteter i højsæsonen og fx udsmykning med kunst og belysning samt beplantning. Både aktiviteter og udsmykning kan fungere som blikfang fra havnetorvet og bidrage til at trække gående mod handeleggaden. Udsmykningen kan være permanent eller sæsonbetonet i form af fx farverige

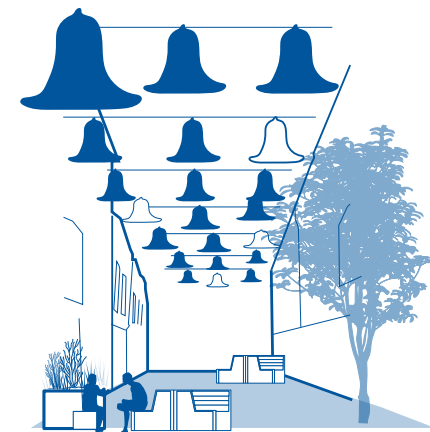
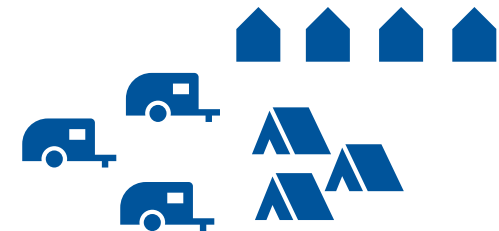
Verner Panton-lamper, som er med til at fortælle om designerens tilknytning til byen.

Lukningen af delstrækningen er et tiltag, som allerede er afprøvet og vurderes at kunne udføres med simple og få greb. Derfor udpeges det som ét af åbningstrækkene for udviklingsplanen.

#9 Udnyt byens populære gallerier og bred dem ud til flere målgrupper

Sæt fokus på de mange gallerier i byen og gerne med børnefamilierne som målgruppe. Det kan f.eks. være med en skattejagt for de mindste, hvor der skal besvares spørgsmål om bymidten og på gallerierne og finde "skjulte" informationer i byrummene. På denne måde ledes børnefamilier fra havn til bymidte og ledes forbi seværdige steder. Det kræver at handelsstandsforeningen og gallerierne støtter op initiativet.

#7 Udvikling af campingpladser

#8 Luk en delstrækning af Adelgade for biltrafik og etabler blikfang mod handeleggaden

ØVRIGE PROJEKTIDÉER

#10 Markeret byport i krydset Odensevej og Vestergade

Marker byporten på alle sider af krydset med beplantning, gul teglbelægning og evt. blikfang med farverige Verner Panton lamper el. lign. byrumsinventar skal lede bilister mod Vestergade.

#11 Tydeligere wayfinding og skiltning

Fra campingpladsen og ferielejligheder syd for Vestergade kan det være svært at finde op mod bymidten og handeleggaden, især i bindeleddet fra Vestergade. Etabler wayfinding, der informerer med symboler eller på flere sprog i hvilken retning bymidten og havnen er.

Via skiltning og inventar vis at handeleggaden ligger med indgang via Bybækken. Andre steder i byen kan der nogle gange være for mange skilte, så sæt fokus på det æstetiske udseende eller få etableret en skiltepolitik for skilte i bymidten.

Eksist. udvikling/projektforslag:

+12 Forskøn handeleggaden med ny belægning og begrønning

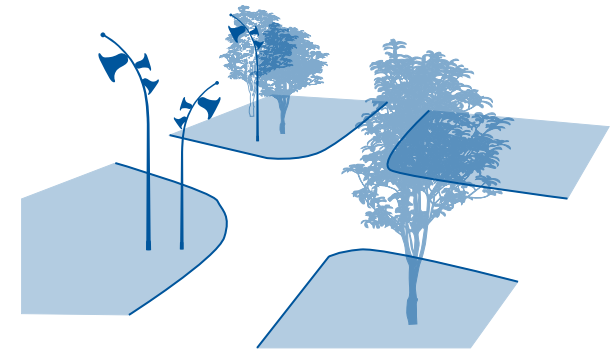
Forskøn bymiljøet med beplantning og etabler mulighed for ophold i gaden. Dette vil betyde en mindre reduktion af parkeringspladser fx i højsæsonen.

+13 Skab forbindelse langs Bybækken

Forskøn miljøet omkring Bybækken og gør det åbent for offentligheden med en stiforbindelse.

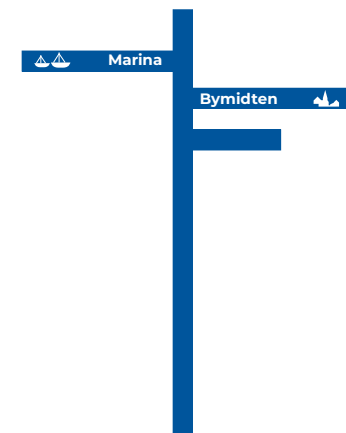
+14 Udvidelse af Søbadet

Der er blevet bevilget penge til en udvidelse af søbadet, da det er så populært i dag.

#10 Byport i krydset Odensevej og Vestergade

#11 Tydeligere wayfinding og skiltning

IMPLEMENTERING OG REALISERING

Projekter	Forventet tidsramme/økonomi	Aktører
Attraktivt og indbydende byhængsel		
#1 Hotellejligheder og bylivsskabende funktioner	Evt. realisering afhænger af erhvervet og eventuelle private investorer	Private investorer
#2 Havnetorv som byrumshængsel	0-3 år Medium 2-5 mio.	Nordfyns Kommune
ÅBNINGSTRÆK #3 Synliggør genvej mellem havnen og marinaen	0-3 år Medium 2-5 mio.	Nordfyns Kommune
Øvrige projekter		
#4 Opgradering af forarealer ved marinaen	3-5 år Small 500 tkr-2 mio.	Bogense Havn & Marina + lokale aktører
#5 Gangbro over havnen	3-5 år Medium 2-5 mio.	Nordfyns Kommune + fonde
#6 Bådservice og udvidelse af marina	3-5 år Medium 2-5 mio.	Bogense Havn & Marina + fonde
#7 Udvikling af campingpladser	5+ år	Privat grundejer
ÅBNINGSTRÆK #8 Luk en delstrækning af Adelgade for biltrafik og etabler blikfang mod hande!sgaden	0-3 år Small 500 tkr-2 mio.	Nordfyns Kommune + fonde
#9 Udnyt byens populære gallerier og bred dem ud til flere målgrupper	0-3 år	Gallerier og NEET
#10 Markeret byport	0-3 år Small 500 tkr-2 mio.	Nordfyns Kommune + fonde + lokale aktører
#11 Tydeligere wayfinding og skiltning	3-5 år Medium 2-5 mio.	Nordfyns Kommune + fonde + lokale aktører

I oversigten er angivet en forventet økonomisk ramme over de kommunalt finansierede projekter. Derudover er angivet forventede aktører på alle projektidéerne, og om projektet forventes realiseret inden for kort, mellemlang eller lang sigt.

Økonomi			Aktør			Tidsramme		
Small 0-2 mio.	Medium 2-5 mio.	Large 5-10 mio.	Kommunen	Private Investorer/ fonde	Lokale aktører	0-3 år	3-5 år	5+ år

Bogense Byrådets Foto: Arkitema

UDVIKLINGSPLAN ASSENS

Willemoes' Plads, Assens. Foto: Arkitema.

Projektet er støttet af:

Landskabet i Assens Kommune er præget af et dramatisk istidslandskab med bakker og ådale skabt under sidste istid omkring Vissenbjerg Bakker. Kystlandskabet er varieret med både strandenge og stejle kystskrænter som fx ved Helnæs.

Kommunens største overnatningskapacitet er City-Camp Assens Strand, som i skrivende stund opgraderes og udvides. I sommeren 2025 står en omdannet helårsåben campingplads klar med 525 pladser i et miks af campingpladser, hytter og glampingtelte med yderligere mulighed for etablering af et hotel. Derudover består kommunens overnatningskapacitet af øvrige campingpladser, feriehus og enkelte hoteller.

Assens Kommunes store attraktioner er Terrariet Reptile Zoo i Vissenbjerg og Fyns Sommerland med analoge aktiviteter for fx familier og grupper i natur-skønne omgivelser. Begge attraktioner besøges af ca. 30.000 gæster om året. Mange af gæsterne kommer kørende til og fra Odense eller Trekantområdet

på endagstur. Gennem netværkstanken, med en stærk henvisning mellem aktører på tværs af geografien, kan begge attraktioner bidrage til at få flere gæster til at blive længere og besøge flere seværdigheder i geografien.

Derudover byder Assens Kommune på mange fine oplevelser og lokale perler, som fx Tobaksgaarden, Museum Vestfyn og Plums gamle købmandsgård i Assens. Med et nyt nationalt Kyst- og Lystfiskercenter i 2027, Arena Assens, med Syddanmarks eneste kabelbane, og byens øgede campingkapacitet, er der potentiale for, at Assens i fremtiden kan tiltrække endnu flere grupper af turister, modne par og vennepar samt natur- og outdoorturister.

Assens by - som er kommunes største by - er en velbevaret købstad med fine kulturmiljøer, et rigt kulturliv og færge til Bålgø. Koncentrer og fokuser på udviklingen af Assens som hovedportal til både kommunen og hele geografien Lillebælt.

” **Velkommen til Assens. Smukke børnevenlige strande, bakker, dybe skove, unikke attraktioner, hyggelige byer med stolte traditioner og masser af aktivitet - det hele krydret med kulturelle og lokale smagsoplevelser for enhver smag.**

Her kan du finde både ro og tid til samvær og holde aktiv ferie til lands og til vands. Vestfyn og Assens ligger midt i Danmark.

Du kan nå det hele på et par timer, men du kan også bare blive og nyde ferien.

Vi glæder os til at møde dig og din familie. ”

www.visitassens.dk

INDSATSER PÅ TVÆRS AF ASSENS KOMMUNE

Nedenfor oplistes en række tiltag på tværs af Assens Kommune som kan bidrage til indsatsområderne på tværs af geografien (se på side 18 og frem). Indsatserne handler bl.a. om at støtte op om natur- og outdooroplevelser gennem styrket basisinfrastruktur, der gør det nemt og tilgængeligt at besøge og opleve Assens Kommunes naturområder og kulturtilbud. Indsatserne er her beskrevet i ikke-prioriteret rækkefølge.

#1 Assens som hovedportal

Koncentrer og fokuser på udviklingen af Assens som hovedportal til både kommunen og hele geografien Lillebælt. Købstaden skal rumme høj kvalitet og serviceniveau med overnatningsmuligheder, spisesteder, kultur og oplevelser ved og i vand.

#2 Udvikling af varieret og attraktiv overnatningskapacitet

Købstaden styrkes med åbningen af den omdannede og udvide CityCamp Assens Strand i 2025. Derudover foreslås overnatningskapaciteten styrkes med plads til gæstesejlere i den bynære havn samt udvikling af øvrige campingpladser uden for Assens. Der idéudvikles lokalt i byen på et vandrehjem samt planlægges for hotelkapacitet i omdannelsesområdet på havnen. Derudover rummer campingpladser udviklingsmuligheder både ift. etablering af mere vejrbestandig kapacitet samt gennem ændret anvendelse ifm. generationsskifter eller salg.

#3 Lillebæltstien og cykelnettet

Fuldend Lillebæltstien og styrk den som fyrtårsvandrerute kommercielt og infrastrukturelt langs hele geografien med pausepladser, wayfinding, servicefunktioner og oplevelser. Forbind de eksisterende cykelruter og turismefyrtårne/seværdigheder med nye tværforbindinger og sløjfer. Udnyt den gamle jernbanestrækning som stiforbindelse og oplevelse i sig selv. Realiser cykelnettet og samtænk etablering af øvrige ruter med netværkets gateways, infopunkter samt eksisterende og nye Bike Stations og Friends. Placér gateways og infopunkter i tilknytning til seværdigheder og turismefyrtårne og indtænk købstædernes tilbud i netværket.

#4 Kobling til Geoparken

Skab fysisk kobling til Geoparken og lad landskabets fortælling krydse kommunegrænsen. Etabler en gateway i cykelnettet som griber cykelturisterne og leder videre i netværket.

#5 De særlige naturoplevelser omkring Helnæs og Vissenbjerg Bakker

Styrk de unikke oplevelser i det særlige kystlandskab omkring Helnæs og bakkelandskabet ved Vissenbjerg Bakker. Skab gode cykelforbindinger fra de små stationsbyer til naturoplevelser omkring fx Vissenbjerg Bakker og til Fyns Sommerland og Terrariet. Forbindelsen skal styrke bæredygtig transport og koble kommunens hovedattraktioner på populære cykelruter.

#1 Udvikling af Assens som hovedportal

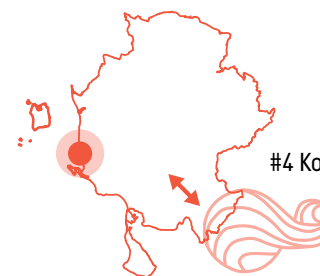
#2 Varieret overnatningskapacitet

#3 Forbind Lillebæltstien og styrk cykelforbindinger

#4 Kobling til Geoparken

#5 Styrk naturoplevelser

INDSATSER

NYE OG EKSISTERENDE PÅ TVÆRS AF ASSENS KOMMUNE

Signaturforklaring

- Forslag til styrkede rekreative forbindelser
- Fuldendt kyst rute + Rute langs jernbanetracé
- Turismefyrtårne
- Planlagte seværdigheder/overnatning
- Planlagte gateways og outdoorpavilloner i cykelnettet
- Forslag til ny overnatningskapacitet
- Portaler til geografien
- Danmarks rekreative cykelnet (Eksist. veje)
- Rute 6 - national rute
- Herregårdsruten
- Bike Island ruten
- Regional rute

ASSENS DNA OG KARAKTER

Assens by ligger med Lillebælt mod vest og dermed med solnedgangen over havet. Byen er opstået som overfartssted mellem Fyn og Sønderjylland. Byens navn var oprindeligt "Asnæs", som betyder næsset med bevoksning af ask og asp. Etablering af en jernbaneforbindelse til Odense førte til en opblomstring af erhverv i form af bl.a. tobaksproduktion, sølvvarefabrik og sukkerfabrik. De store produktionsvirksomheder kendetegner også byen i dag, herunder bryggeriet Vestfyen og chokoladefabrikken Summerbird i byen.

Brødrene Plum drev omkring 1860 en af provinsens største handelshuse med købmandsforretning, tømmerhandel, savværk, stålforretning mv. I dag er Plums Købmandsgård med tømmerlade et historisk kulturmiljø i bymidten og udgør sammen med Tobaksgaarden en kulturakse i byen. Andre virksomheder, der har tegnet Assens by er sukkerfabrikken, hvis bygninger er bevaret og udgør byens rådhus samt Arena Assens.

En aktiv virksomhed, der også præger Assens by er Assens Skibsværft, der ligger i forlængelse af midtbyen helt op af Willemoes' Plads og Kulturkajen med turistinfo og bibliotek. Willemoes' Plads er blevet et nyt tyngdepunkt i byen og kan betegnes som byens hjerte. Nord herfor på Midtermolen skal det kommende Kyst- og Lystfiskercenter ligge og nord herfor på Nordre Havn planlægges for en kommende byomdannelse med mulighed for hotel.

Jordbassinerne syd for byen er et kulturskabt landskab skabt som resultat af afvaskning af sukkerroerne. Den bynære campingplads CityCamp Assens Strand ligger på dele af disse arealer, ud til marinaen. Fra campingpladsen er der adgang til strand og marinaen på Næs til den ene side og Arena Assens og midtbyen på den anden side.

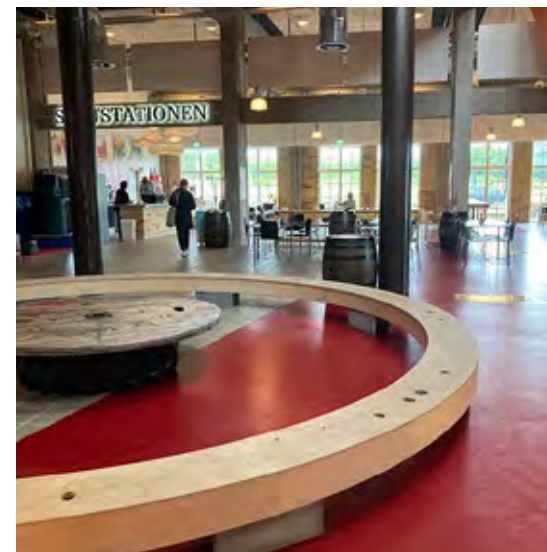
Willemoes' Plads - byens hjerte.
Foto: Arkitema

Plums købmandsgård - historisk kulturmiljø.
Foto: Destination Fyn

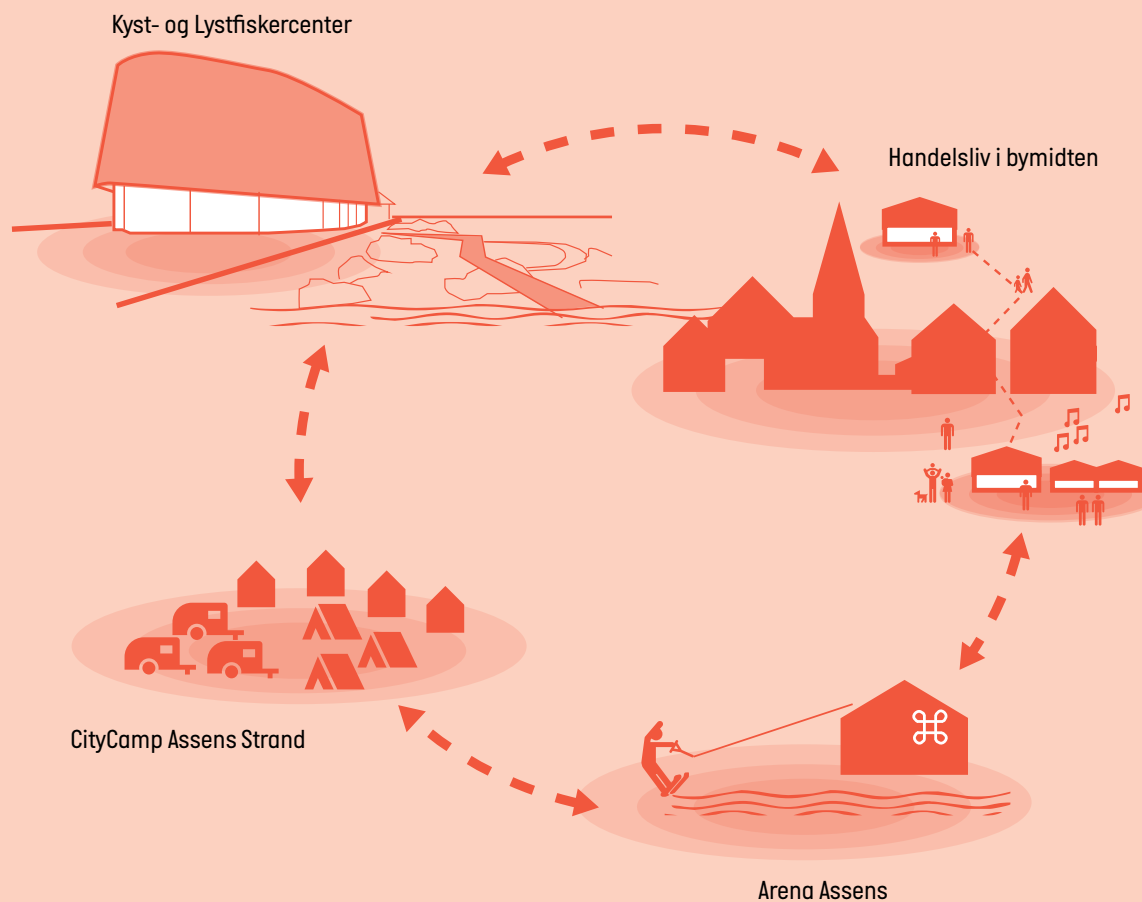
CityCamp Assens Strand - med kig til marinaen.
© Copyright CityCamp Assens Strand 2024

Arena Assens - beliggende i den gamle sukkerfabrik.
Foto: Arkitema

UDVIKLINGSRAMME

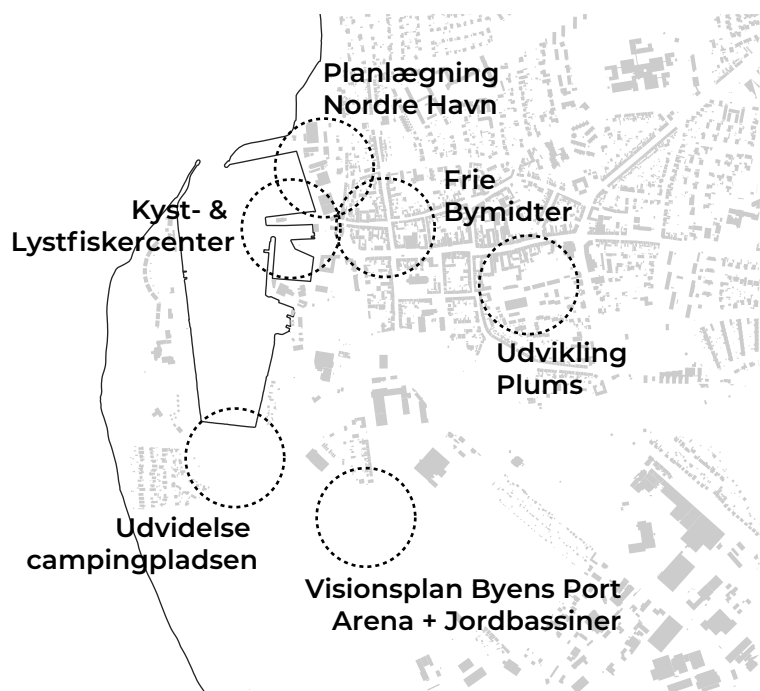
I den videre udvikling af Assens som hovedportal til geografis netværk af oplevelser og overnatning, handler det om at forbinde byens nuværende og kommende turismefyrtårne. Målet er at sikre en kritisk masse af gæster som grundlag for udvikling af købstadens handelsliv, spisesteder og lign.

BYUDVIKLINGSSTRATEGIER

På de næste sider ses en række udviklingsstrategier for Assens. Udviklingsstrategierne er sammentænkt med byens igangværende udviklingsplaner og projekter og peger på særlige potentialer fra et turismeperspektiv.

Igangværende planlægning/udvikling samtænkes

Igangværende planlægning/udvikling består af etablering af Kyst- og Lystfiskercenteret og udvidelse af overnatningskapaciteten på CityCamp Assens Strand. Der planlægges for omdannelse af Nordre Havn med mulighed for hotel, og området omkring Plums købmandsgård og tømmerlade er under omdannelse. Assens er en del af Frie Bymidter, hvor strækningen mellem handeleggaden og Willemoes' Plads skal aktiveres. Med Visionsplan for Byens Port planlægges der for rekreative faciliteter ved jordbassinerne og Arena Assens.

Overnatningskapacitet tilpasses stedets skala og bymiljø

For at bevare byens hyggelige stemning, den lille skala og købstadskarakter, er det vigtigt, at ny overnatningskapacitet - og andre nybyggerier eller omdannelser - tilpasses det enkelte sted. Derudover skal ny overnatningskapacitet og byggerier rumme udadvendte stueetager med funktioner, der understøtter oplevelser, et aktivt byliv og en helårsåben købstad.

Klimasikring tænkes sammen med byakse

Det kommende kystsikringsdige består af en indre klimasikringslinje langs byen og en alternativ linjeføring, der favner den sydlige del af byen. Yderst ligger en perspektivlinje, der forbinder på tværs af havnen. Ny udvikling skal tage højde for evt. klimasikring og sammentænkes, hvor det giver mening.

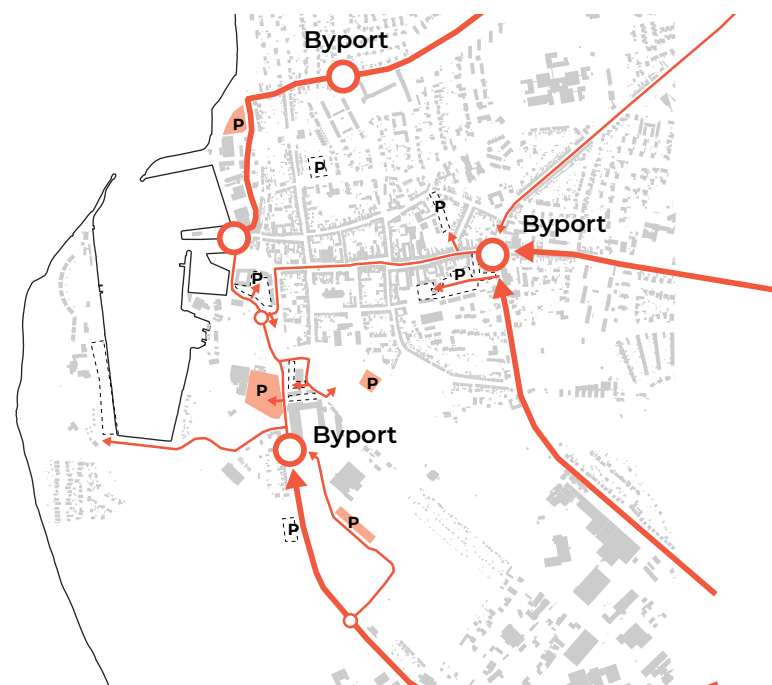
BYUDVIKLINGSSTRATEGIER

Byens akser og blå-grønne styrker fremhæves

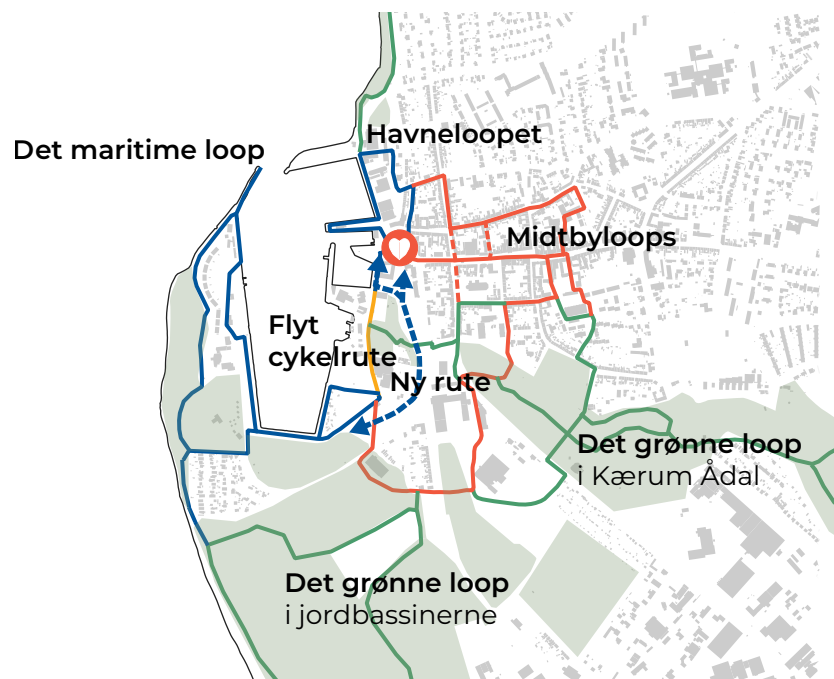
Den grønne/blå struktur består af Kærums Ådal, som munder ud i havnen. Mod syd ligger det kulturskabte landskab Jordbassinerne som en rest fra byens sukkerfabrik.

Ankomstnære parkeringspladser prioriteres til besøgende og handlende

Byens store ankomstvej er fra syd via Søndre Ringvej, hvor vejen er omlagt omkring Kulturkajen. Ved Nordre Havn planlægges trafikken ført bag om nordhavnen, så der er mulighed for en fredelig havnepromenade. Der skal sikres tilstrækkelig med parkering ved byportene til besøgende og handlende. Eksempelvis ved den gamle skøjtebane mod nord, hvor der kan etableres midlertidig parkering.

En ny grøn byakse og stisløjfer binder tyngdepunkterne sammen

Byens stiloops udbygges med tværgående forbindelser i midtbyen og campingplads, og marina forbindes med Willemoes' Plads. Opdater ruterne, så de ikke leder igennem værftsområdet.

Bedre vilkår for cykelturisterne

- Cykelrute Cykelnettet
- Knudepunkter i Cykelnettet
- - - Cykelrute Forslag
- Port til byen
- Nyt knudepunkt
- - - - - Cykelrute Perspektiv
- 🚲 Bike Friends
- 🚲 Bike Stations
- - - - - National cykelrute N8/Herredgådrute
- 👉 Rute flyttes
- + Nye bike stations

Etabler bedre vilkår for cykelturisterne med flere Bike Stations ved byens tyngdepunkter og flere knudepunkter i cykelnettet. Etabler cykelrute langs med ankomstvejen i stedet for at lede bagom byen. Opdater national cykelrute, så den ikke leder igennem værftsområdet.

HELHEDSGREB

Målet er at øge omsætningen i byens handsgade ved at trække de mange overnattende gæster og besøgende fra campingplads, Arena Assens og marina til bymidtens butiks- og restaurationsliv og det nye Kyst- og Lystfiskercenter.

Helhedsgrebet udpeger en række centrale byakser i Assens, hvor indsatser og tiltag bør koncentrereres. Både ift. forskønnelse og fornyelse, med fokus på formidling og wayfinding, gode forhold for gående og cyklende og ift. en koncentration af investeringer i nye faciliteter, oplevelser og smukke byrum. Byakserne skal bindes sammen af stiforbindelser med tydelig skiltning af oplevelser og afstande, så gæsterne ledes rundt til alle byens små og store seværdigheder. Eksempelvis fra kulturaksen ved Plums Gård gennem byparken til Arena Assens og Jordbassinene.

Grøn byakse

En ny grøn byakse langs Sønder Ringvej skal sikre en tryk og attraktiv stiforbindelse med pausepladser og oplevelser. Strækningen er i dag svært tilgængelig og ikke særlig attraktiv for gående. Strækningen udgør samtidig en port til byen, som kan præsentere byen smukkere og bedre, end den gør i dag.

Øvrige projekter

CityCamp Assens Strand er i gang med en stor omdannelse, og står i 2025 klar med over 500 campin-

genheder med nye service- og wellnessfaciliteter. Derudover rummer planerne på længere sigt et nyt hotel med 150 værelser. Campingpladsen er et stort aktiv for byen og vil med udvidelsen bidrage til en øget overnatningskapacitet og flere gæster.

Arena Assens er byens store attraktion med idræts- og outdooraktiviteter og Syddanmarks eneste kabelbane. Arena Assens rummer yderligere udviklingspotentiale omkring vandsportsaktiviteter.

Kyst- og Lystfiskercenteret bliver et fysisk besøgscenter med indendørs formidling og udendørs faciliteter, placeret på Midtermolen i Assens Havn. Det vurderes, at centeret vil få 30.000 besøgende om året. Det nye Kyst- og Lystfiskercenter vurderes at kunne blive byens nye omdrejningspunkt og en generator for vækst.

Projektkatalog

På de følgende sider findes et projektkatalog med en række tiltag og projekter, som er vist med nummerering i helhedsgrebet på modstående side. De foreslåede projekter er stedsspecifikke, og skal ses i sammenhæng med byens øvrige udviklingsprojekter og planer. De mest relevante tiltag, set i et turismeperspektiv, er vist i helhedsgrebet. Projekterne #1-#4 skal ses i sammenhæng med hinanden under overskriften "Grøn byakse".

Projektkatalog

Grøn byakse:

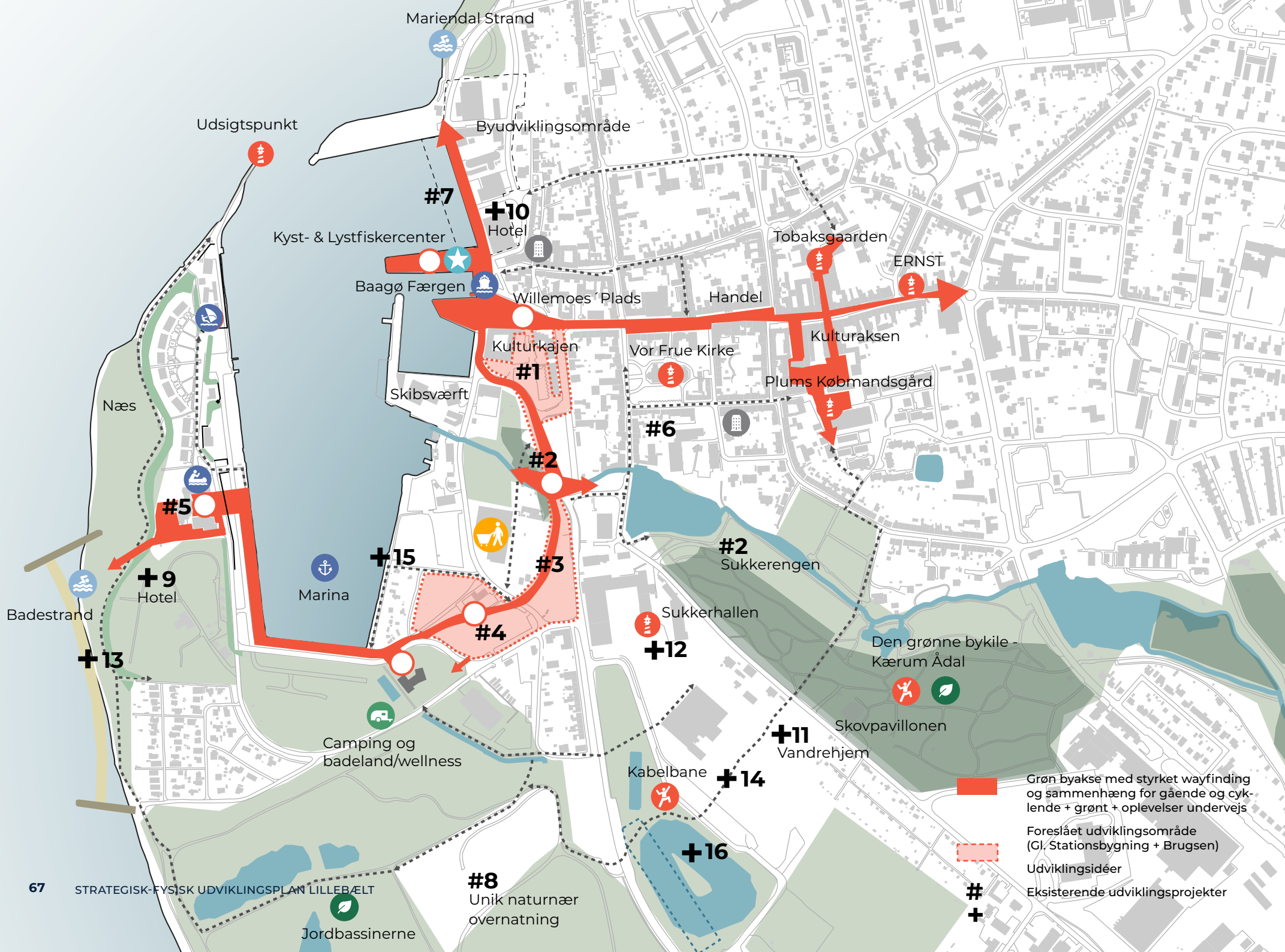
- #1 Fra bagside til forside
- #2 Ny stiforbindelse og overgange på tværs
- #3 Grøn velkomst og parkering ÅBNINGSTRÆK
- #4 Bådoplag

Øvrige projekter:

- #5 Forskønnelse af torvet ved sejlklubben
- #6 Samlet skiltepolitik. ÅBNINGSTRÆK
- #7 Bådpladser v. Kyst- og Lystfiskercenteret
- #8 Naturnær overnatning

Eksisterende udviklingsprojekter:

- +9 Hoteludvikling v. campingpladsen
- +10 Hotel v. havneomdannelse
- +11 Vandrehjem
- +12 Midlertidige udstillinger og events i sukkerhallen
- +13 Ny badestrand på Næs ifm. kystsikring
- +14 Forbindelse mellem Plums, Arena Assens og Campingpladsen
- +15 Bådudlejning ved værftet
- +16 Styrkelse af Arena Assens med flere idrætsaktiviteter

PROJEKTKATALOG ASSENS

Midtermolen og Nordre Havn, Assens. Foto: Arkitema.

NEDSLAG: GRØN BYAKSE

Den grønne byakse har til formål at forbinde byens største overnatningskapacitet og marinaen bedre sammen med bymidten ved Willemoes' Plads. Den grønne byakse består af 4 delstrækninger, som beskrives nedenfor, og som kan realiseres i etaper. Tiltag og dele af etaperne kan ligeledes tages i en trinvis udvikling over tid.

En grøn byakse med promenade for bløde trafikanter skal samtidig forskønne ankomsten til bymidten. Med en grøn og mere biodivers fortætning, trækkes naturkvaliteterne med ind i byen. Langs promenaden skal der være pausepladser med mulighed for ophold og faciliteter. Pladserne skal understøtte turen med bænke, skiltning om afstande til seværdigheder og stisløjfer (på dansk og engelsk som minimum) samt fx vandposter, hundeaftaldsposer og skraldespande. Mange af byens gæster har hunde med på ferie, og promenaden kan forestilles at blive et udflugtsmål for lokale hundeluffere.

Der bør også tilbydes oplevelser langs promenaden, så flere opfordres til at tage gåturen eller cyklen. Det kan fx være med QR koder ved pausepladserne, der der via VisitAssens.dk formidler stedets fortælling om Assens Værft, den historiske by og kirken, der kan ses fra promenaden. Fra promenaden skal der etableres sikker overgang for de bløde trafikanter ved fx Skovvej, hvor mange camping- og marinagæster går mod byens restauranter og butikker.

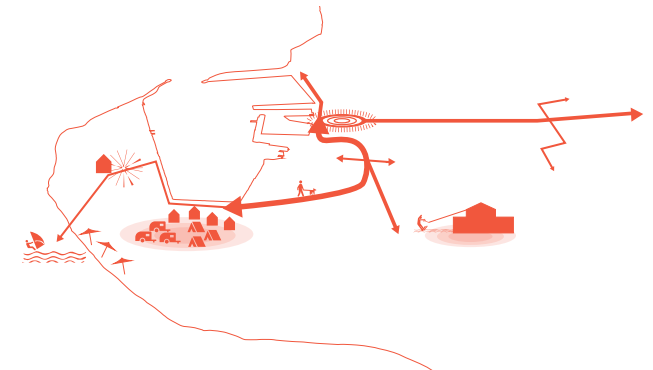
#1 Bådoplæg

Promenaden løber gennem marinaens område til vinterbådoplæg, som forventes udvidet. Bådoplæget fortjener en oprydning, så det fremstår mere præsentabelt men stadig med et bådoplægs maritime stemning og miljø og kan med fordel begrønnes med flere træer og beplantning mod vejen. Nye båd-huse kan bidrage til at skabe en tryk kant langs stien, hvor facaderne kan benyttes til formildning af aktiviteter i byen eller lign.

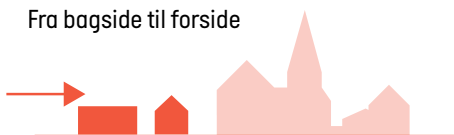
En del af arealet kan potentielt benyttes til sommerparkering og som rekreativ aktivitetsplads til arrangementer og lign.

#2 Grøn velkomst og parkering ÅBNINGSTRÆK

Promenaden langs byaksen krydser den kommunale del af parkeringspladsen ved SuperBrugsen, som i samme ombæring foreslås omdannet til en grøn og indbydende parkeringsplads, primært for byens gæster. De kommunale parkeringspladser til rådhusets medarbejdere foreslås flyttet til en udvidet parkeringsplads ved Sukkerengen i byparken, tæt på rådhuset. En omdannelse af den kommunale parkeringsplads og en ny stiforbindelse på tværs anbefales som et åbningstræk. Det er et overkommeligt projekt både økonomisk og tidsmæssigt på et sted, hvor der i dag er dårlig forbindelse for fodgængere.

Grøn byakse med pausepladser undervejs

#3 Ny stiforbindelse og overgange på tværs

Promenaden kan forløbe på den vestlige side af Søndre Ringvej, hvor der i dag er et mindre skovområde, brede græsrabatter langs vejen samt et regnvandsbassin. På denne strækning får promenaden en særligt grøn karakter med vildsom stedbundne stauder og urter. I det grønne, ved regnvandsbassinet og åen, er det oplagt at placere et opholdssted.

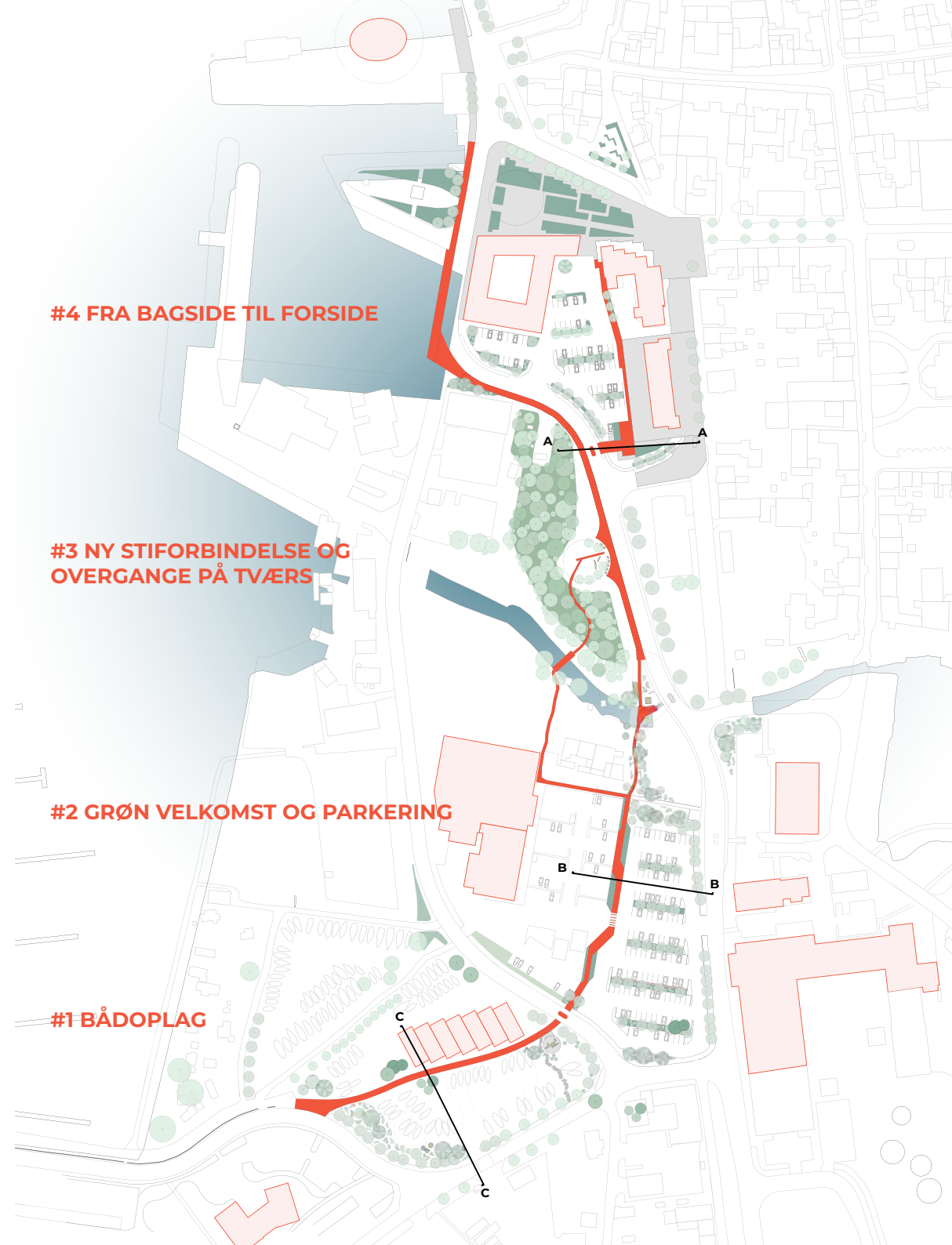
#4 Fra bagside til forside

Med omlægningen af Søndre Ringvej er arealer, der tidligere har fremstået som bagsider blevet til forside. Det samlede byrum mellem Kulturkajen, La Posta og den Gl. Stationsbygning foreslås forskønnet med flere træer og udnyttet til flere parkeringspladser tæt på Kyst- og Lystfiskercenteret. Den gamle tidligere stationsbygning ligger i området, og der er netop igangsat en istandsættelse af den forfaldne bygning.

Grøn fortætning

Beplantning i Assens skal vælges ud fra et moderne natursyn og være frodig og mangfoldig. Hjemmehørende og egnstypiske arter skal prioriteres, og der skal indtænkes og tages hensyn til biodiversitet.

Beplantning skal så vidt muligt være sammenhængende – også i vej- og parkeringsarealer. Udtrykket skal være uformelt og med variation i artsvalg, gerne med flerstammede træer og buske. Der skal indtænkes flere grønne parker, lommeparker, skovstykker, vejsider og kantzoner de steder, hvor der er arealer til rådighed, så promenaden og de vigtige forbindelser i byen styrkes gennem et grønt billede.

GRØN BYAKSE - NORD

GRØN BYAKSE + SYD

Evt. flydeponi

Eksist. bro

Eksist. oplevelsessti

Lille plads

FORBINDELSE TIL MIDTBYEN

Regnvand

DAGLIGVAREBUTIK

P-PLADSER:
46 stk.

BEGRØNNET PARKERINGSPLADS

Indkørsel

P-PLADSER:
84 stk.

Indkørsel
Indkørsel

BÅDOPLAG
Areal: 9170 m²
(Eksist.: 7500 m²)

Indkørsel

Eksist. sti

Eksist. træer
bevares

Bådhus
med formidling
på gavl

Bike-
station

Træer

Mulighed for
sæsonparkering / aktivitetsplads

BEGRØNNET BÅDOPLAG
Areal: 4600 m²

Eksist. træer
bevares

KOLONIAVER

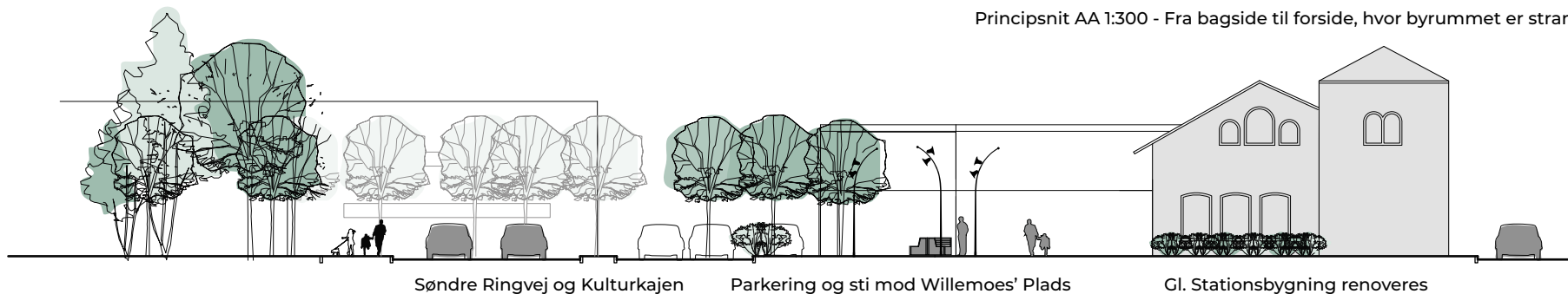
Indkørsel
bådoplæg

NY STIFORBINDELSE

#1 FRA BAGSIDE TIL FORSIDE

Principsnit AA 1:300 - Fra bagside til forside, hvor byrummet er strammet op.

#3 GRØN VELKOMST

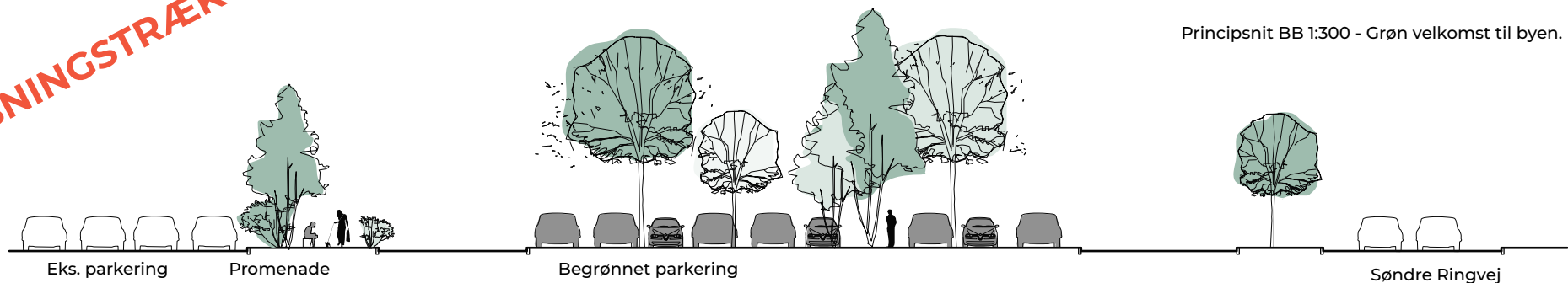
Inspiration på grøn parkering.
Foto Arkitema

Omdannede parkeringsarealer etableres med et skovmotiv, hvor parkeringsbåsene adskilles af mellemzoner med forskellige træer, buske, stauder, græsser og urter og bilerne således parkerer under et grønt tag. Eksisterende beplantning skal så vidt muligt bevares. Ift. artsvalg differentieres der mellem vej- og allétræer og de øvrige grønne strukturer. Forslag til artsvalg er følgende: Træer: Rødel, fuglekirsebær, skovfyr, stilgeg, ask, alm. hvidtjørn, og skovabild. Vejtræer: Avnbøg og småbladet lind. Buske: Alm. hylde, benved, dunet geddeblad, hassel, hunderose, kvalved, slåen og tørst.

Principsnit BB 1:300 - Grøn velkomst til byen.

ÅBNINGSTRÆK

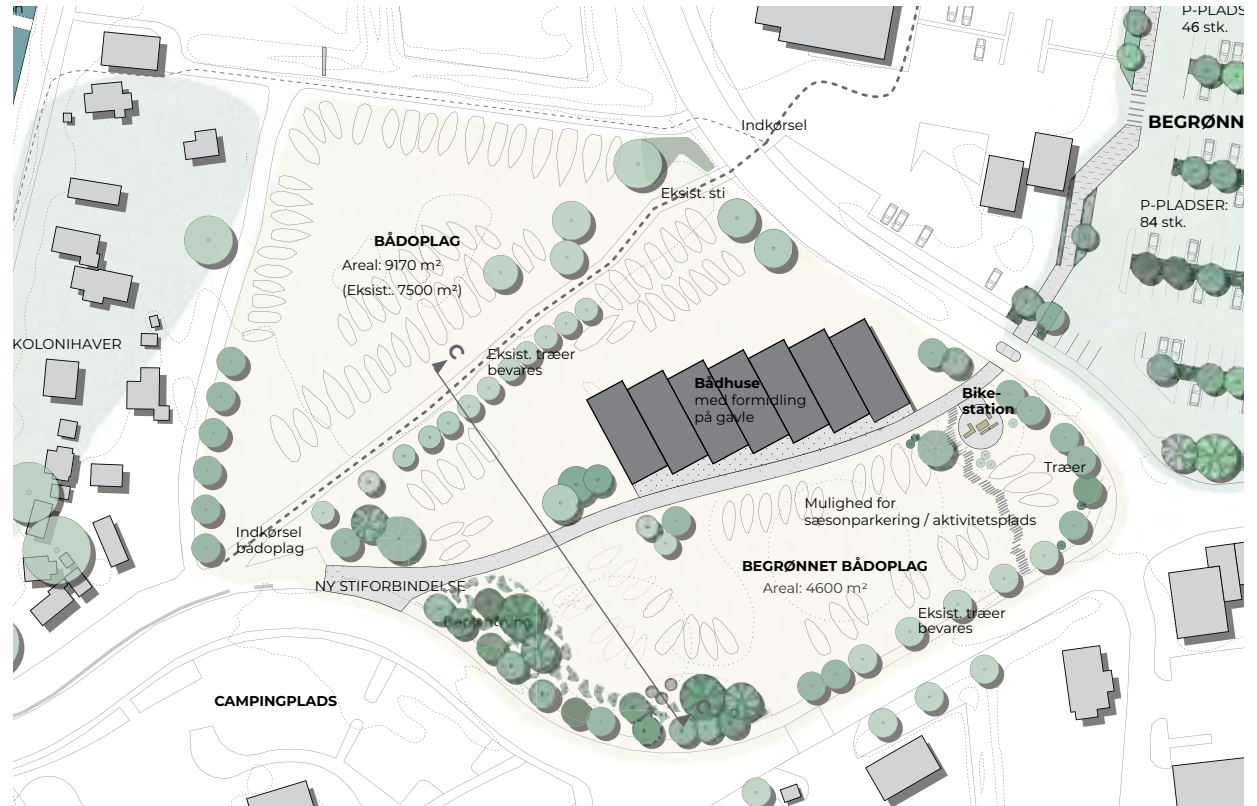
#4 BÅDOPLAG

Den eksisterende vej gennem bådoplaget bevares som stiforbindelse. Selve promenaden foreslås med et mere direkte forløb, hvor den kan "lande" i god afstand til SuperBrugsens vareindlevering og bagside.

Bådoplaget kan med fordel udnyttes til sommerparkering og evt. rekreative aktiviteter om sommeren.

Mod øst etableres en Bike Station med bord-bænkesæt, opladning til elcykler, og mini cykelværksted til cykelturister.

De nye bådhouses facader kan bruges til formidling af aktiviteter og tilbud i bymidten, udstillinger eller lign.

Principsnit CC 1:300 - Bådoplag, promenade og bådhouse.

ØVRIGE PROJEKTER

#5 Forskønnelse af torvet ved sejklubben

Som et vigtigt ankerpunkt for enden af byaksen ligger sejklubben og en restaurant omkring et lille torv. Det er også her, der er nedgang til byens populære strand med ishus og aktiviteter i højsæsonen. Badestranden planlægges forbedret ifm. med projekt for sikring af kysten langs Næs.

#6 Samlet formidlingsstrategi og skiltepolitik for byens forbindelse og vandreruter ÅBNINGSTRÆK

Assens by, er med sine mange små, fine oplevelser fordelt rundt i byen, afhængig af gode og velskiltede stiforbindelser og ruter. Med mange forventede nye gæster i byen til både campingplads og Kyst- og Lystfiskercenteret anbefales det, at der arbejdes med en samlet formidlingsstrategi og skiltepolitik. Denne skal fastlægge design, sprog og formidling, samt hvilke små og store seværdigheder skiltene skal pege mod. Dette vil også være ét af udviklingsplanens åbningstræk.

#7 Bådpladser ved Kyst- og Lystfiskercenteret

Der bør tænkes på videreudvikling af Kyst- og Lystfiskercenteret. Det kan være supplerende funktioner som bådpladser til gæster, der kommer med båd. Et supplement til marinaen - blot helt tæt på byen og andre trædesten, der bygger videre på denne fortælling.

#8 Naturnær overnatningskapacitet

De unikke landskaber og naturområder ved Jordbassinerne kan med fordel udnyttes til etablering af kommerciel naturnær overnatning. Det kan være arkitekttegnede, unikke shelters, som henvender sig til cykel- og vandreturister.

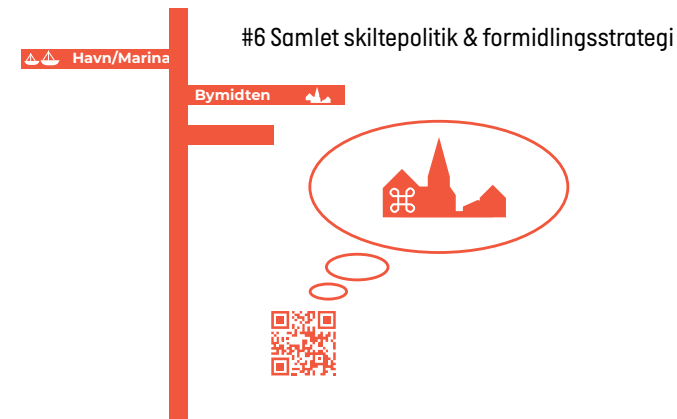
Eksisterende udviklingsprojekter:

+9 Hotel på campingpladsen

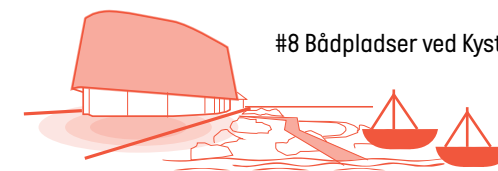
Den gældende lokalplan for campingområdet giver mulighed for etablering af hotel, som forventes realiseret inden for 2-4 år, når effekterne af campingpladsens omdannelse og etableringen af Kyst- og Lystfiskercenteret kan ses. Hoteludviklingen kan med fordel realiseres som hotelejligheder/hotel eller som "strandvillaer", som forholder sig til karakteren af det strandnære landskab og nærheden til vand og marina.

+10 Hotel v. havneomdannelse

Assens Kommune planlægger for en omdannelse af de bynære havnearealer ved Nordre Havnevej bl.a. med det formål at give mulighed for hotelkapacitet. Hoteludvikling her bør tage afsæt i det maritime og autentiske havnemiljø, udsigten mod Lillebælt og nærheden til bymidtens handels- og kulturliv. Et by-

#6 Samlet skiltepolitik & formidlingsstrategi

#8 Bådpladser ved Kyst- og Lystfiskercenteret

hotel kan også etableres ud fra et koncept, hvor eksisterende (bevaringsværdig) bygningsmasse udgør et samlet hotel. Her er udgangspunktet at iscenesætte kulturarven og det historiske bymiljø.

+11 Vandrehjem

Lokale aktører viser interesse for etablering af et vandrehjem i Assens. Vandrehjemmet kan med fordel placeres i forbindelse med Arena Assens og kabelbanen med en placering, der henvender sig til større grupper, som tiltrækkes Arena Assens varierende udbud af fysiske aktiviteter. Placeres vandrehjemmet med nærhed til den eksisterende restauration Skovpavillonen i den grønne kile, kan det bringe denne mere i spil som naturnært festlokale.

+12 Midlertidige udstillinger i Sukkerhallen

Udnyt den unikke historiske bygning til midlertidige udstillinger.

+13 Ny badestrand på Næs ifm. kystsikring

Assens Kommune planlægger for et klimasikringsprojekt, som kommer til at bestå af nye klitlandskaber, diger og forlande samtidig med, at der skabes et rekreativt område, som byder på oplevelser året rundt med blandt andet gode sandstrande, stenrev og mulighed for strandaktiviteter.

+14 Forbindelse mellem Plums købmandsgård, Arena Assens og Campingpladsen

Kulturaksen kan forlænges og binde byen sammen på tværs til Arena Assens, campingpladsen samt Næs. Denne forbindelse er ikke den direkte forbindelse men en grøn forbindelse mellem havn og by.

+15 Bådudlejning ved værftet

Værftet planlægger bådudlejning. Dette er en fin attraktion for turister at opleve aktiviteter på og ved vandet.

+16 Styrkelse af Arena Assens med flere idrætsaktiviteter

Arena Assens skal fortsat styrkes som et kraftcenter for vandsportsaktiviteter og aktiviteter generelt.

Assens. Foto: Mitch Wiesinger.

IMPLEMENTERING OG REALISERING

Projekter	Forventet tidsramme/økonomi		Aktører
Grøn byakse			
#1 Fra bagside til forside	0-3 år	Medium 2-5 mio.	Assens Kommune + fonde
#2 Grøn promenade	5-10 år	Large 5-10 mio.	Assens Kommune + fonde
#3 Grøn velkomst og parkering	0-3 år	Medium 2-5 mio.	Assens Kommune + fonde
#4 Bådoplæg	3-5 år	Medium 2-5 mio.	Assens Kommune + private investorer + lokale aktører
Øvrige projekter			
#5 Forskønnelse af torvet ved sejklubben	5-10 år	Medium 2-5 mio.	Assens Kommune + private investorer + lokale aktører
#6 Samlet skiltepolitik og formidlingsstrategi	0-3 år	Small 500 tkr-2 mio.	Assens Kommune
#7 Bådpladser v. Kyst- og Lystfiskercenteret	0-3 år	Small 500 tkr-2 mio.	Assens Kommune + private investorer + lokale aktører
#8 Naturnær overnatning	0-3 år	Small 500 tkr-2 mio.	Lokale aktører + fonde/private investorer

ÅBNINGSTRÆK

ÅBNINGSTRÆK

I oversigten er angivet en forventet økonomisk ramme over de kommunalt finansierede projekter. Derudover er angivet forventede aktører på alle projektidéerne, og om projektet forventes realiseret inden for kort, mellemlang eller lang sigt.

Økonomi			Aktør			Tidsramme		
Small 0-2 mio.	Medium 2-5 mio.	Large 5-10 mio.	Kommunen	Private Investorer/ fonde	Lokale aktører	0-3 år	3-5 år	5-10 år

Assens/Næs, Foto: Arkitema

UDVIKLINGSPLAN MIDDELFART

Gl. Havn, Middelfart. Foto: Arkitem

Projektet er støttet af:

Den overordnede udvikling af Middelfart Kommune og købstaden Middelfart skal ses i sammenhæng med SFU'ens strategiske hovedgreb, hvor købstæder og turismefyrtårne fungerer som hovedportaler til et samlet netværk af oplevelser og muligheder på tværs af geografien 360 gr. rundt om gæsten.

I Middelfart Kommune sættes særligt fokus på at drage større nytte af Naturpark Lillebælt som trækplaster og karaktergiver, styrkede cykelforbindelser på tværs af kommunen og udnyttelse af konferencehotellernes potentialer.

Middelfart Kommune er den kommune på Fyn og Øerne, som har flest kommercielle overnatninger efter Odense og tæt forfulgt af Langeland og Svendborg. Kommunen har fra 2017-2022 haft en samlet vækst i antal overnatninger på 8%. Det er relativt lavt sammenlignet med den generelle vækst på Fyn og Øerne, som i perioden har været 13%*.

Overnatninger på hotel og feriecentre udgør 43% af overnatningerne i kommunen, mens 33% af overnatningerne er på campingpladser. Middelfart er dermed blandt de fynske kommuner, der har den største andel overnatninger på hoteller og feriecentre,

og samtidig den kommune som – foruden Odense – har flest erhvervsovernatninger.

Erhvervsovernatningerne i Middelfart udgjorde i 2022 knap 1/5 af det samlede antal overnatninger. Kommunens position indenfor erhvervsturisme afspejles også i en relativ høj turismeomsætning på 1.180 mio. kr. og ikke mindst i et højt antal endagsrejsende*.

En styrket overnatningskapacitet skal ses i lyset af Middelfarts mange eksisterende konferencehoteller, som leverer en stærk helårsinfrastruktur. Hotellerne kan med fordel integreres som en del af et samlet turismenetværk tilpasset nye målgrupper og temaer indenfor både erhvervs- og ferieturisme.

Landskabet består overvejende af et jævnt til bølget morænelandskab. Kystens forløb er karakteriseret af istidslandskab, der har skabt vige, fjorde og halvøer. Dele af kysten fremstår med stejle kystskrænter. Hindsgavl Halvøen ligger i forlængelse af Middelfart by og rummer kulturarv med bl.a. Hindsgavl Slot og Hindsgavl Dyrehave med stor rekreativ værdi for byen og oplandet.

Bridgewalking på Den Gamle Lillebæltsbro har sat Middelfart på landkortet som en attraktion, der trækker gæster til fra ind- og udland. En anden turistattraktion, Middelfart er kendt for, er keramikmuseet CLAY, der ligger med udsigt til Lillebælt. Imellem bymidten og marinaen ligger det gamle psykiatriske sygehus med et nyt museum MIND under udvikling.

Kommunen har flere mindre havne, hvor den største er Middelfart Marina, der ligger syd for bymidten.

” **Her bugter sig et bælt omkring en perlerække af oplevelser. Lige midt i Danmark - langs den 117 km lange kyststrækning - finder du Danmarks nok hyggeligste købstad Middelfart.**

Vi byder på et hav af mindeværdige oplevelser og er bl.a. kendt for Bridgewalking, hvalsafari, CLAY Nordens største museum for keramisk kunst og noget af det skønneste natur - midt i Danmarks største marin naturpark Naturpark Lillebælt.

”

* Kilde : Strategisk afsæt – Udviklingsplan for Fyn og Øerne 2030

INDSATSER

PÅ TVÆRS AF MIDDELFART KOMMUNE

Indsatserne på tværs af Middelfart Kommune skal ses som lokale bidrag til indsatsområderne på tværs af geografien (læs mere på side 18 og frem). Indsatserne handler bl.a. om at støtte op om natur- og outdooroplevelser i form af styrket basisinfrastruktur, der gør det nemt og tilgængeligt at besøge og opleve Middelfart Kommunes naturområder og kulturtilbud. Indsatserne er her beskrevet i ikke prioriteret rækkefølge.

#1 Koncentrer udvikling af Middelfart som hovedportal

Koncentrer udvikling af Middelfart som hovedportal til både kommunen og hele geografien Lillebælt. Høj kvalitet og serviceniveau med overnatningsmuligheder, spisesteder, kultur og oplevelser ved og i vand.

#2 Fasthold og styrk geografis eksisterende signaturoplevelser Bridgwalking og CLAY

Fasthold og styrk geografis signaturoplevelser Bridgwalking og CLAY og skab oplevelseskæder omkring dem. Fokuser på, at det fremtidige museum MIND, tænkes ind i byens turismeprodukt.

#3 Styrk oplevelsesmuligheder og formidling af Naturpark Lillebælt

Styrk oplevelsesmuligheder og formidling af Naturpark Lillebælt med gode adgange og oplevelser.

#4 Styrk videreudviklingen af Lillebæltstien

Styrk videreudviklingen af Lillebæltstien som fyrtårnsvandrerute kommercielt og infrastrukturelt med pausepladser, wayfinding, servicefunktioner og oplevelser.

#5 Forbind på tværs af cykelruter og cykelnettet

Forbind på tværs af de nationale cykelruter N6, N8 og Pilgrimsruten samt Herregårdsruten. Realiser cykelnettet og samtænk etablering af øvrige ruter med netværkets gateways, infopunkter samt eksisterende og nye Bike Stations og Friends. Placér gateways og infopunkter i tilknytning til seværdigheder og turismefyrtårne og indtænk købstædernes tilbud i netværket.

#6 Videreudvikling af overnatningskapacitet

De mange konferencehoteller kan udvikle sig til version 2.0 med oplevelser og temaer, der tiltrækker ferieturister i sommerhalvåret. Udvikling af campingpladser med mere vejrbestandig overnatning og faciliteter, der støtter op om gruppeturisme og naturturisme.

#1 Middelfart som hovedportal

#2 Styrk signaturoplevelser

#3 Styrk oplevelsesmuligheder og formidling af Naturpark Lillebælt

#4 Styrk videreudvikling af Lillebæltstien

#5 Forbind nationale cykelruter, Pilgrimsruten, Herregårdsruten og cykelnettet

#6 Videreudvikling af overnatningskapacitet

INDSATSER

NYE OG EKSISTERENDE PÅ TVÆRS AF MIDDELFART KOMMUNE

MIDDELFARTS DNA OG KARAKTER

Middelfart ligger ved det smalle Lillebæltstræde mellem Fyn og Jylland, og der er storskala view fra havnefronten til den gamle og den nye Lillebæltsbro. Byens navn betyder "den mellemste overfart", som refererer til området som det midterste overfartssted til Jylland.

I den gamle bydel i Middelfart ligger Klimabyen, hvor der er etableret innovative klimatilpasningsløsninger, hvor regnvand håndteres på overfladen. Hvert år er byen vært for Klimafolkemødet, som sætter klimaet øverst på dagsordenen over tre dage. Klima og bæredygtighed står højt på agendaen i både kommune og private aktørers arbejde. Middelfart Kommune vandt i 2022 European Destination of Excellence EDEN-konkurrencen, for sin intelligente og bæredygtige turismepraksis og for sine bestræbelser på at fremme dem i Europa.

Byen består dels af den gamle historiske bydel, handelsbyen med shopping og en ny bydel på den gamle industrihavn langs den østlige havn. De senere år er havnefronten blev udviklet med promenade, etagebyggeri og kulturaktiviteter. Havnen afspejler byens udvikling med områder som Gl. Havn, Klimahavn, KulturØen og et kommende omdannelsesområde med nye midlertidige kulturaktiviteter i dele af de gamle trådfabrikker. Længere mod øst er der gang i en større omdannelse af Falstersvej kvarteret.

Gl. Havn er udpeget af Skibsbevaringsfonden til "Maritim Kulturhavn" bl.a. pga. sin over 400 år lange historie med skibsbyggeri. Formålet er at bevare det levende historiske miljø.

Bridgewalking ved Gl. Lillebæltsbro.

Foto: Stamp Reklamefoto

KulturØen med bla. turistinfo og bibliotek.

Foto: Michael Fiukowski and Sarah Moritz

Gammel Havn

Foto: www.havnguide.dk

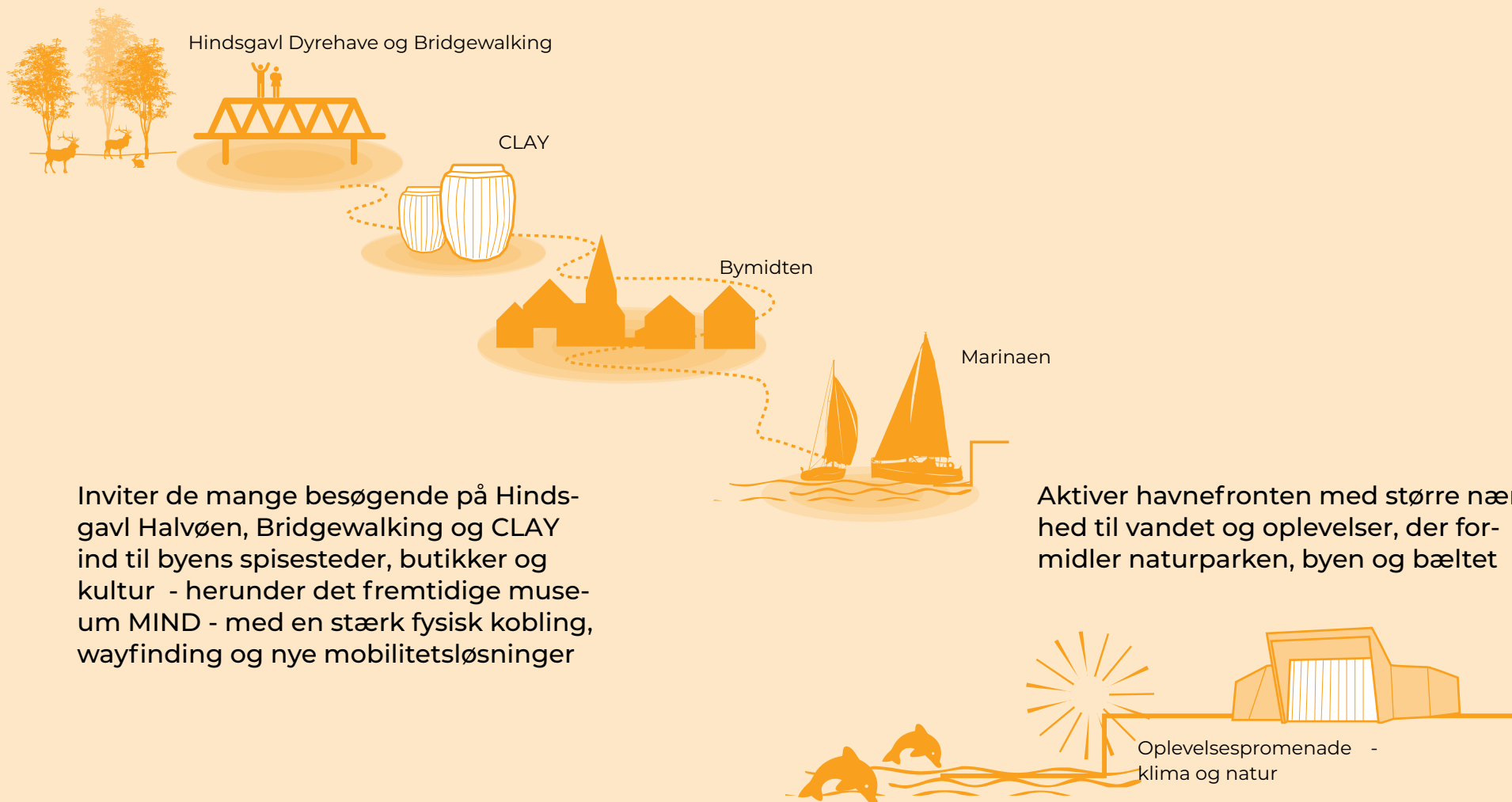

CLAY keramikmuseum.

Foto: Michael Fiukowski and Sarah Moritz

UDVIKLINGSRAMME

I den videre udvikling af Middelfart som en hovedportal til geografis netværk af oplevelser og overnatning sættes der fokus på at udnytte potentialerne i de mange gæster, som byens turismefyrtårne tiltrækker. Målet er at sikre en kritisk masse af gæster som grundlag for udvikling af købstadens handelsliv, spisesteder og lign.

Inviter de mange besøgende på Hindsgavl Halvøen, Bridgewalking og CLAY ind til byens spisesteder, butikker og kultur - herunder det fremtidige museum MIND - med en stærk fysisk kobling, wayfinding og nye mobilitetsløsninger

Aktiver havnefronten med større nærhed til vandet og oplevelser, der formidler naturparken, byen og bæltet

BYUDVIKLINGSSTRATEGIER

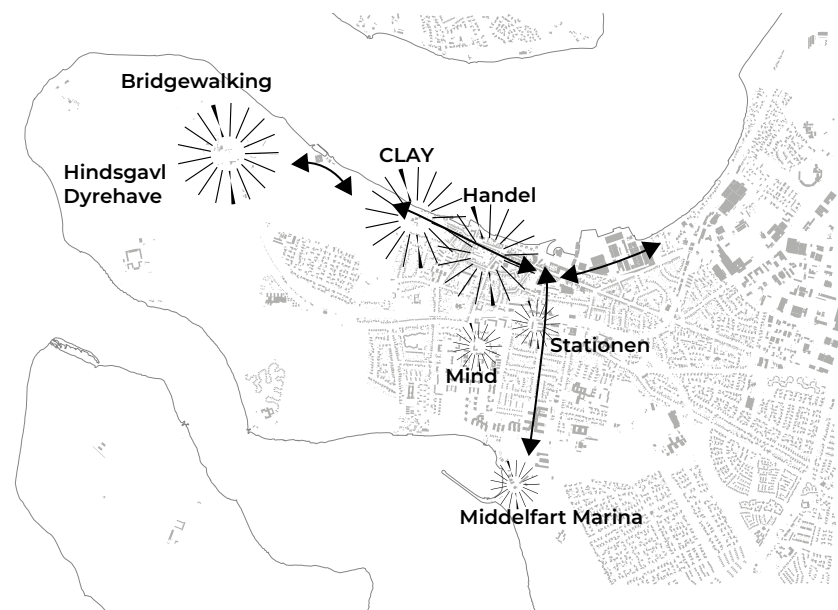
På de næste sider ses en række udviklingsstrategier for Middelfart. Udviklingsstrategierne er sammentænkt med byens igangværende udviklingsplaner og projekter og peger på særlige potentialer set fra et turismeperspektiv.

Igangværende planlægning og udvikling samtænkes

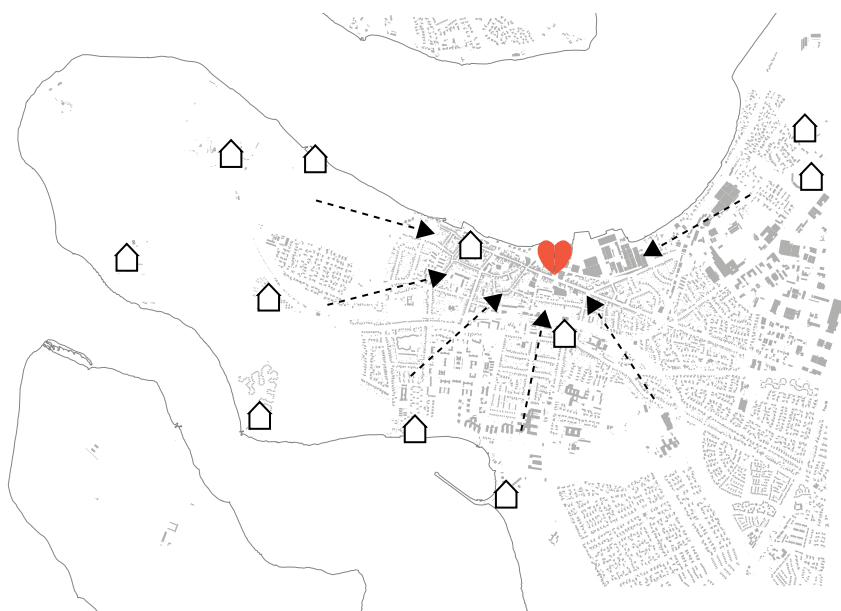
Der er udarbejdet et tillæg til den eksisterende bymidteplan, Mulighedernes Middelfart. Heri arbejdes der med visioner og midlertidige prøvehandlinger inden for parkering, wayfinding, bynatur, mødesteder/handelsliv mv. Derudover er Middelfart Kommune i gang med midlertidige aktiviteter ifm. en større byomdannelse på havnen. Længere mod øst omdannes erhvervsområder ved Falstersvej kvarteret, og ved Middelfart Marina er en større helhedsplan realiseret bl.a. med nye rekreative faciliteter og opførelse af et hotel. Dertil etablerer GoSail nyt hovedkontor på marinaen.

Byens tyngdepunkter kobles

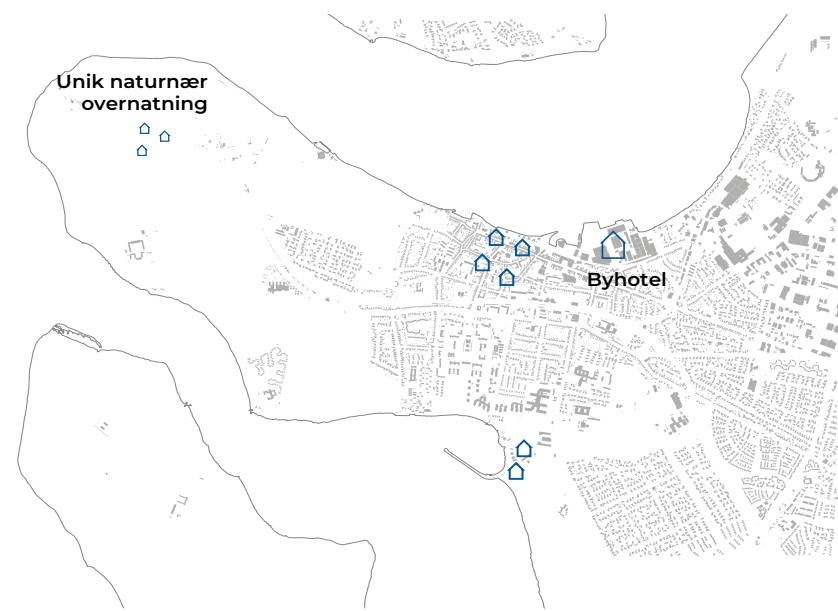
Byens store attraktioner er Bridgewalking, CLAY og den historiske bykerne med handel samt Middelfart Marina, der ligger ved den sydlige kyst. Et nyt psykiatrisk museum MIND er under udvikling mellem bymidte og marina. Byens tyngdepunkter skal kobles med wayfinding, gode stier og forbindelser.

Hoteller i udkanten af byen kobles på bymidten

Middelfarts konferencehoteller ligger i kanten af byen i grønne omgivelser. En bedre kobling til bymidten og byens tyngdepunkter vil komme både hoteller-nes erhvervsgæster og ferieturister til gode.

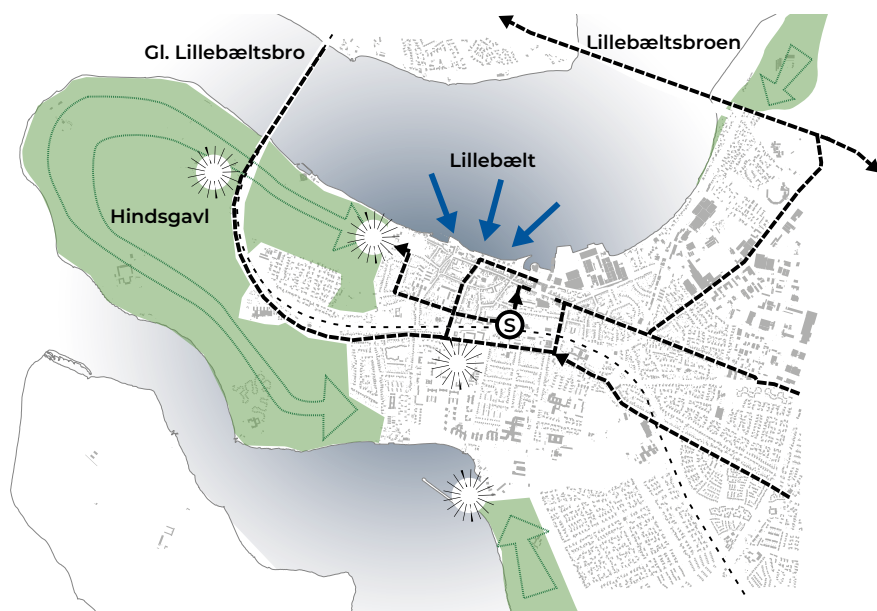
Overnatningskapacitet tilpasses stedets skala og bymiljø

For at sikre en bevarelse af byens købstadskarakter, er det vigtigt, at ny overnatningskapacitet - og andre nye byggerier eller omdannelser - tilpasses det enkelte sted. Derudover skal ny overnatningskapacitet rumme udadvendte stueetager med funktioner, der understøtter oplevelser og et aktivt byliv for borgere og turister.

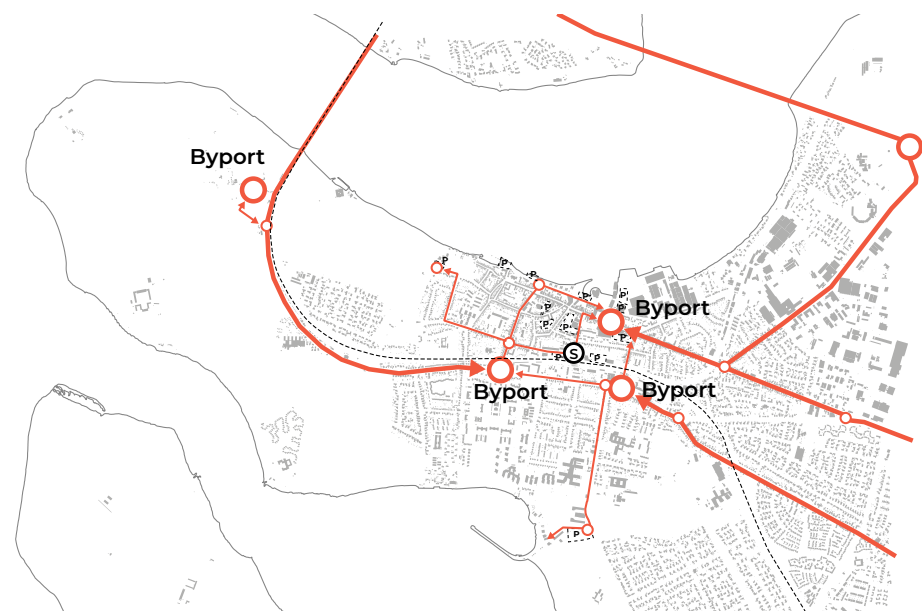
BYUDVIKLINGSSTRATEGIER

Naturparken mere synlig og "til stede" i byen

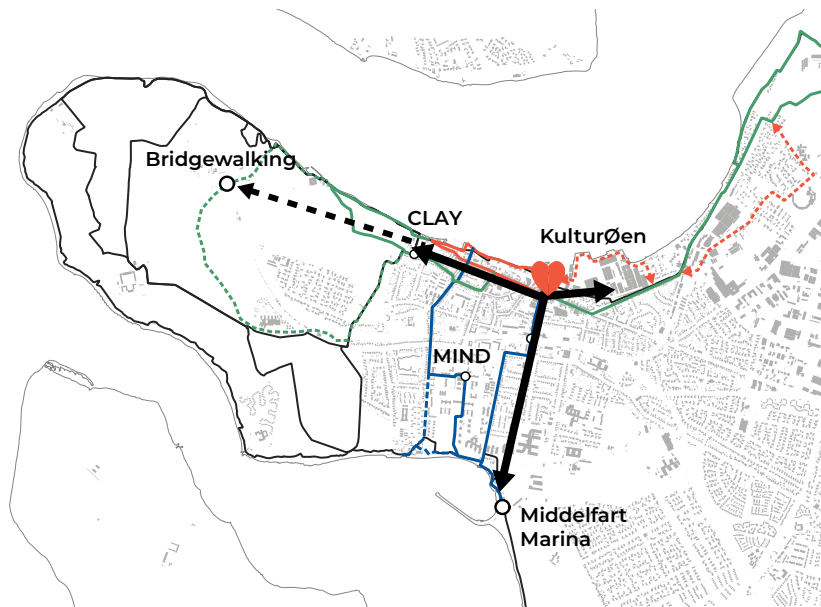
Danmarks eneste marine naturpark Naturpark Lillebælt bør træde tydeligere frem i Middelfart. Dette både gennem bynatur og formidling af naturparkens oplevelser og den marine natur, der omgiver byen. Hindsgavl Halvøen, som ligger i forlængelse af Middelfart by, rummer kulturarv og naturområder med stor rekreativ værdi. Byens grønne struktur består også af Staurbyskov mod nord og golfbaner ved Middelfart Marina.

Tydeligere byporte

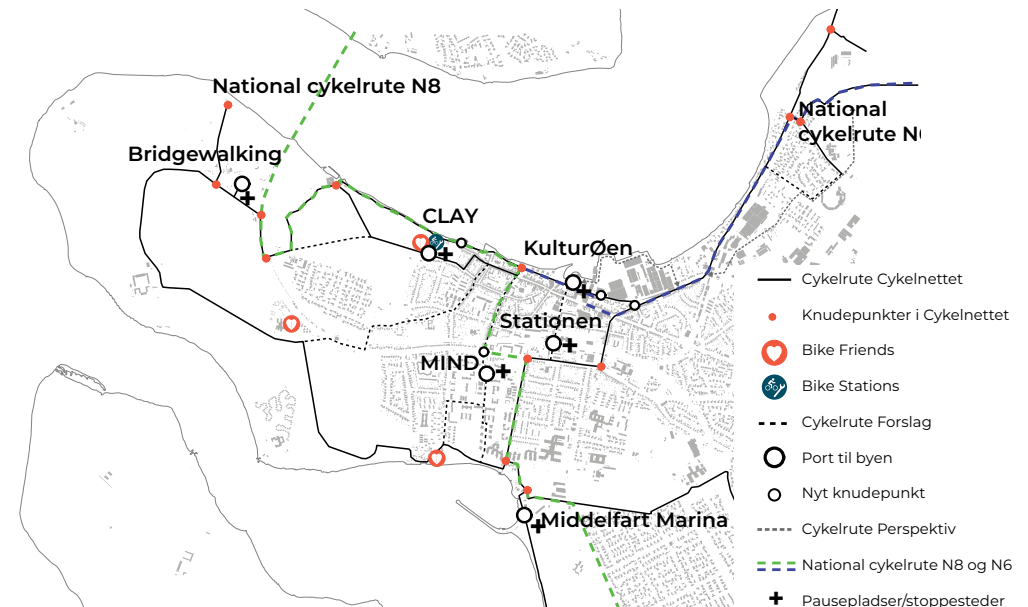
Ankomsten til den historiske bykerne i bil kan nemt overses, og bør markeres tydeligere. Bridgewalking ved Naturcenter Hindsgavl har årligt ca. 50.000 besøgende, hvoraf mange kun kommer for denne oplevelse og ikke umiddelbart "opdager" Middelfart som et besøg værd. Området omkring Naturcenter Hindsgavl og Bridgewalking bør derfor også betragtes som en byport og markeres med samme markør som de øvrige byporte.

Byakser og stisløjfer binder tyngdepunkterne sammen

Byens stisløjfer bør styrkes både med bedre skiltning og angivelse af afstande til seværdigheder, samt med tematiserede oplevelser enten fysisk langs ruterne eller som fortællinger og formidling af byens mange fortællinger. Med nye koblinger på ruterne kan der skabes flere sløjfer bl.a. til byens hoteller. To særlige byakser, mellem bymidte og marina og Kulturøen og Bridgewalking, bør styrkes som primære oplevelsesakser mellem byens tyngdepunkter.

Bæredygtig mobilitet

Som stationsby med gode togforbindelser til resten af landet og to nationale cykelruter, der bringer mange cykelturister til byen, bør Middelfart satse på løsninger der sikrer optimale forhold for cyklister. Både dem med egen cykel, og de der lejer eller låner en cykel. Afstandene mellem attraktioner, hoteller og bymidte understreger dette fokus.

HELHEDSGREB

Med et løft af oplevelser og byliv langs havnefronten er det målet at trække endnu flere af de mere end 100.000 gæster, der besøger Hindsgavl Halvøen, Bridgewalking og CLAY, ind til bymidtens butikker, seværdigheder og oplevelser.

Akser og forbindelser

En attraktiv og særlig oplevelsesrig havnefront suppleres af en byakse mod marinaen med fx kunst eller bynatur. Byakserne understøttes af en række primære ruter mellem byens forskellige omdrejningspunkter (læs mere på side 94). Byakser og primære forbindelser tydeliggøres med særlig skiltning, afstandsangivelser og med en særlig grafisk identitet.

Derudover styrkes forbindelserne generelt i byen bl.a. ved at nudge gæsterne til at komme længere rundt og til at bevæge sig til fods og på cykel. Det er både aktuelt ift. at lede byens leasuraturister mere rundt mellem byens mange tilbud, og for de mange erhvervsturister, der ifm. konferencer skal have hurtig og nem adgang til oplevelser og seværdigheder.

Projektkatalog

I projektkataloget på side 98 og frem beskrives en række tiltag og projekter vist med nummerering i helhedsgrebet på modstående side. De foreslåede

projekter er stedsspecifikke og skal ses i en sammenhæng med byens øvrige igangværende udviklingsprojekter og planer, hvor de mest relevante igangværende tiltag, set i et turismeperspektiv, er vist i helhedsgrebet.

ArkenWalk, Ishøj - røde kunstlamper viser vej langs byaksen.
Foto: Bjarke Ørsted.

Projektkatalog Udviklingsidéer:

- #1 ByNaturrum
- #2 Bæredygtig mobilitet
- #3 Kommercialisering med fokus på bæredygtighed
- #4 Konferencehoteller 2.0
- #5 Naturnær unik overnatningskapacitet
- #6 Styrk og forskøn ankomsten fra station til handelsgade
- #7 Tematiserede by- og naturruter
- #8 Byporte med kunst/belysning ved de to byporte ved Brovejen
- #9 Wayfinding langs rute ml. bymidte og marina

Eksisterende udviklingsprojekter:

- +10 Havnefronten
- +11 Mind
- +12 Hoteludvikling på havnen
- +13 Grønne byrum
- +14 Midlertidige aktiviteter på "Trådværket"
- +15 Hotel Melfarhus på marinaen
- +16 Gartnerstien i Falstersvej kvarteret

HINDSGAVL HALVØEN

Hindsgavl Camping

BRIDGEWALKING

#2-3

Kongebro Havn

Comwell Kongebrogården

#4

Hindsgavl Dyrehave

#5

CLAY

KulturHavn/Gl. Havn

+10

#4

HINDSGAVL SLOT

#7

Huset

#4

#5

KulturHavn/Gl. Havn

#1 Kulturøen

+13

+12

+14

#7

+16

#4 Severin

#4 Comwell

#7

#7

#3

#2

#6

#8

Milling Hotel-Park

Eksist. og fremtidige turismefyrtårne

Byakser og primære forbindelser

Eksisterende cykel- og vandreruter

-- Forslag til nye ruter

Byporte markeret med skulptur (keramik, lys, evt. beplantning)

Overnattingssteder

Seværdigheder/oplevelser

Landal

Sixtus Sinatur Hotel/Fænøsund

#4

+11 MIND

#9

#3

#2

+15

Middelfart Marina

OMDREJNINGSPUNKTER

Udover byens store turismefyrtårne rummer byen en række omdrejningspunkter med en koncentration af oplevelser, tilbud og kulturmiljø, som indeholder hver sin fortælling og karakter. Omdrejningspunkterne forbindes med byakserne og de primære forbindelser. Nedenfor beskrives et udpluk af dem.

Gl. Havn

Gl. Havn i den vestlige ende af havnen er udnævnt som Danmarks første kulturhavn af Skibsbevaringsfonden. Havnens unikke kombination af historiske skibe, Lillebæltværftet, marsvinelyttestation, de hængende haver og et aktiv maritim erhvervmiljø skaber et levende og autentisk miljø. Gl. Havn er ikke bare et sted for opbevaring af skibe, men et levende kulturmiljø, hvor fortid og nutid mødes. Få skridt fra Gl. Havn ligger CLAY og understøtter omdrejningspunktets kulturelle identitet.

Havnefronten

Havnefronten bør i den fremtidige planlægning udvikles som en oplevelsespromenade med ople-

velser og formidling af Middelfarts visioner og profil indenfor klima og bæredygtighed. Det bør ske hele året rundt. Ikke kun til KlimaFolkemødet, men som en daglig spydspids for Klimabyen Middelfart. Oplevelsespromenaden bør tage udgangspunkt i Mulighedernes Middelfart - Udviklingsplan For Middelfart Midtby, som sætter fokus på havnefronten i Middelfart og byens kobling til Lillebælt som en del af byens DNA, der skal fremhæves og styrkes.

KulturØen som centralt omdrejningspunkt

KulturØen på havnefronten rummer i dag byens turistinformation, biograf, café, restaurant og bibliotek.

KulturØen, og området omkring den, ligger som et centralt omdrejningspunkt i mødet mellem de to byakser og de øvrige forbindelser rundt i byen. KulturØen ligger samtidig som koblingspunkt mellem den nuværende og den fremtidige havnefront langs omdannelsesområdet "Tråden" på byens gamle trådværk.

Med en videreudvikling af KulturØen skal der skabes et omdrejningspunkt så fyldt med kvalitet og energi, at gæsterne naturligt finder derhen. KulturØen skal danne en central ramme for formidling og vejledning, der leder gæsterne til byens turismefyrtårne og ud i geografien, bl.a. Naturpark Lillebælt.

KulturØen foreslås suppleret af et nyt formidlingscenter for Naturpark Lillebælt - læs mere på side 98.

MIND og Teglgårdsparken

MIND er en ny, stor kulturattraktion, som etableres i en patientbygning på det tidligere sindssygehospital i Middelfart. Museet har Danmarks største samling af psykiatriske genstande, og bliver Danmarks nye, psykiatriske museum, hvor historien bruges til at tale om nutiden og fremtiden.

Middelfart sindssygehospital fungerede som hospital fra 1888 til 1999 og havde op til 1.200 patienter, da hospitalet var størst. I dag rummer stedet en blanding af erhverv, institutioner og private boliger. Både bygninger og anlæg er godt bevaret og kulturmiljøet er en oplevelse i sig selv.

Gl. Havn og Clay

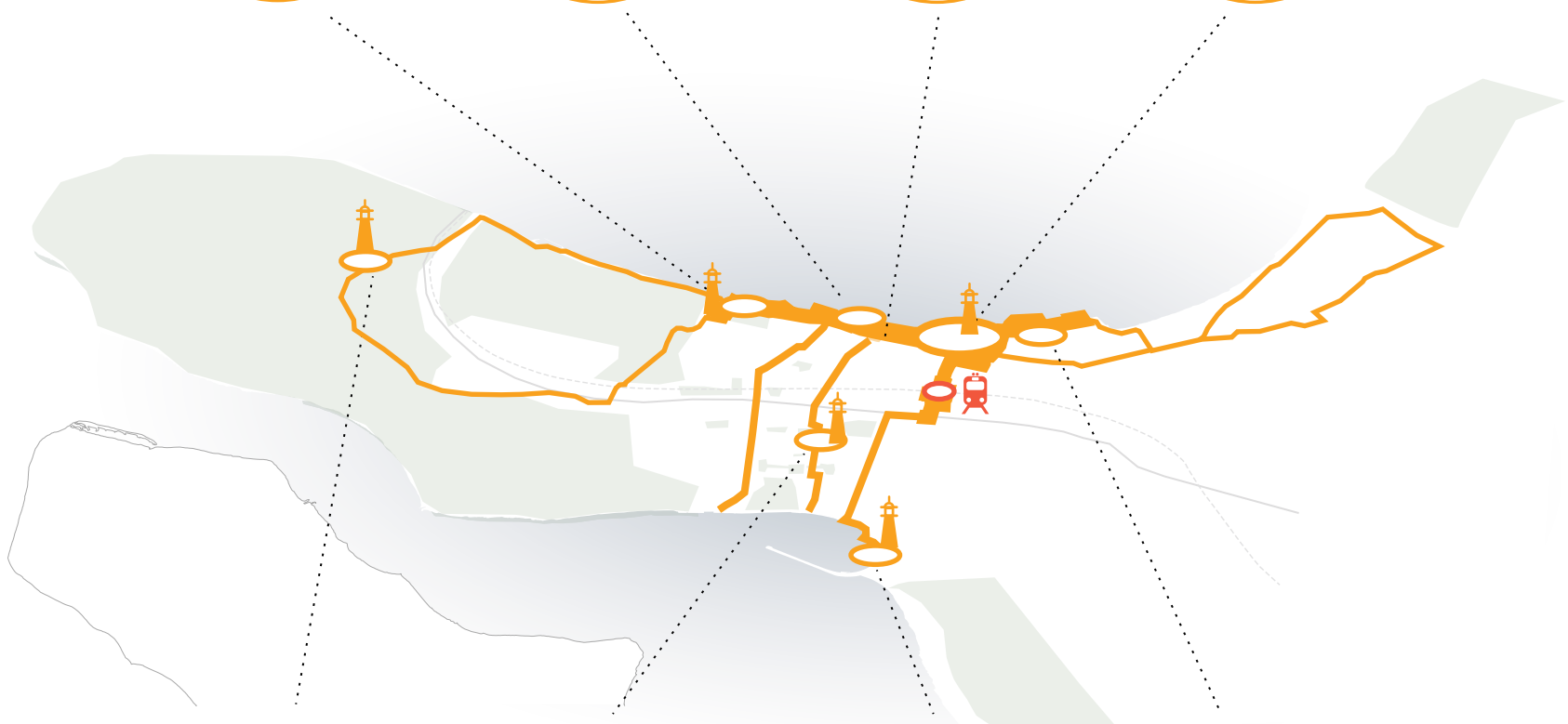
Havnefronten

Bymidten

Kulturøen

Hindsgavl Dyrehave og Bridgewalking

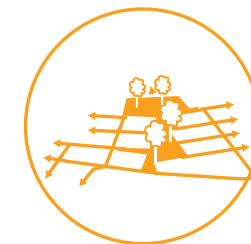
Mind

Middelfart Marina

Tråden

PROJEKTKATALOG MIDDELFART

Kulturøen, Middelfart; Foto: Michael Flukowski and Sarah Morit.

#1 BYNATURRUM

Idéen om et ByNaturrum på havnefronten, tæt på Kulturøen, tager sit udspring i et ønske om at tydeliggøre Naturpak Lillebælt i Middelfart og skabe et fast formidlingspunkt for den marine naturpark. Her, midt på havnen i købstaden, har man frit udsyn til det strømmende bælt, og det burde være muligt at komme tættere på vandet og få fortalt historierne om naturen og de oplevelser, der ligger og venter.

ByNaturrummet skal ud over formidling give ly, læ og gerne varme, så det bliver et aktiv for en bred gruppe af brugere hele året rundt. Det foreslås placeret i området omkring Kulturøen, så de to steder kan høste synergierne mellem kultur og natur - fx på havnefronten ud for Herman Jenses Anlæg. Naturrummet skal udformes, så det bliver muligt at komme op og få et overblik over havnen og bykernen og komme ned for at komme helt tæt på vandoverfladen.

Et fællesskabende formidlings- og oplevelsesrum

ByNaturrummet kan også med fordel udvikles som et sted, hvor flere aktører i byen har mulighed for at formidle oplevelser, aktiviteter og tilbud. På den

måde sikres varierende oplevelsesmuligheder, og anlægs- og driftsudgifter kan breddes ud på flere aktører.

CLAY eller det kommende museum MIND vil desuden fx kunne bruge stedet som en satellit for formidling af aktiviteter og udstillinger. Derudover vil det være et oplagt sted til formidling af Middelfarts tiltag overfor klimaforandringer i samspil med fortællingen om Naturparken og bæltet.

Middelfart, Fredericia og Kolding Kommune er gået sammen om udviklingen af en flydende formidlingsplatform "SØMÆRKET". Platformen vil blive flyttet med slæbebåd mellem de tre hovedbyer i naturparken langs Lillebælt. Skolegrupper, forskere, turister og den brede offentlighed kan her fordybe sig i bæltets historier samt tilbyde ny adgang til vandet for kajakroning, svømning, dykning og fiskeri. Samtidig bliver den i al sin enkelthed et dejligt sted at opholde sig med fødderne i vandet eller med vinden i håret på brodækket. Platformen placeres i 2025 i Fredericia og den kommer til Middelfart i foråret 2026, hvor den er planlagt til at ligge i marinaen i et år.

Middelalderhavnen, Kerteminde.

Foto: Realdania, Janne Klerk.

Naturrum Myreturen Randers.

Foto: Lokale- & Anlægsfonden

Naturpark Lillebælts "Sømærket".

Foto: Illustration af Effekt.

#2 BÆREDYGTIG MOBILITET

Cykeldelingssystem

Som stationsby er Middelfart et oplagt feriemål for turister, der ønsker at transportere sig bæredygtigt til feriedestinationen. I Middelfart betyder afstandene mellem attraktionerne, bymidten og hotellerne, at turen for de fleste er for lang til fods. Ikke alle turister og gæster har egne cykler med, så med et ønske om mere bæredygtige mobilitetsløsninger, og at flere kommer rundt til byens oplevelser, bør der igen tilbydes et velfungerende delecycelsystem.

Det skal være nemt og ligetil at få fat i cyklerne, som mange besøgende og brugere gerne betaler for at få adgang til. Der skal placeres enten virtuelle eller fysisk hubs - gerne begge dele - på udvalgte steder i bymidten. Derudover skal der være tilgængelige cykler ved de store attraktioner som CLAY, Bridgewalking, KulturØen, Middelfart Marina, stationen og ved bymidtens større parkeringsanlæg. Cyklerne kan med fordel også stilles ved hotellerne, der ligger i byens rand, for at koble disse bedre med bymidten. Aktører, der allerede har sine egne cykler, kan lade dem indgå i delingsystemet.

En relevant udbyder af delecycler er Donkey Republic. Deres cykler findes i flere mellemstore byer, som Fredericia, Randers, Roskilde samt Aarhus og København. Donkey Republic er derudover et velkendt brand, som også findes i 70+ byer i Europa, hvilket betyder, at tilbuddet kan være interessant for udenlandske gæster.

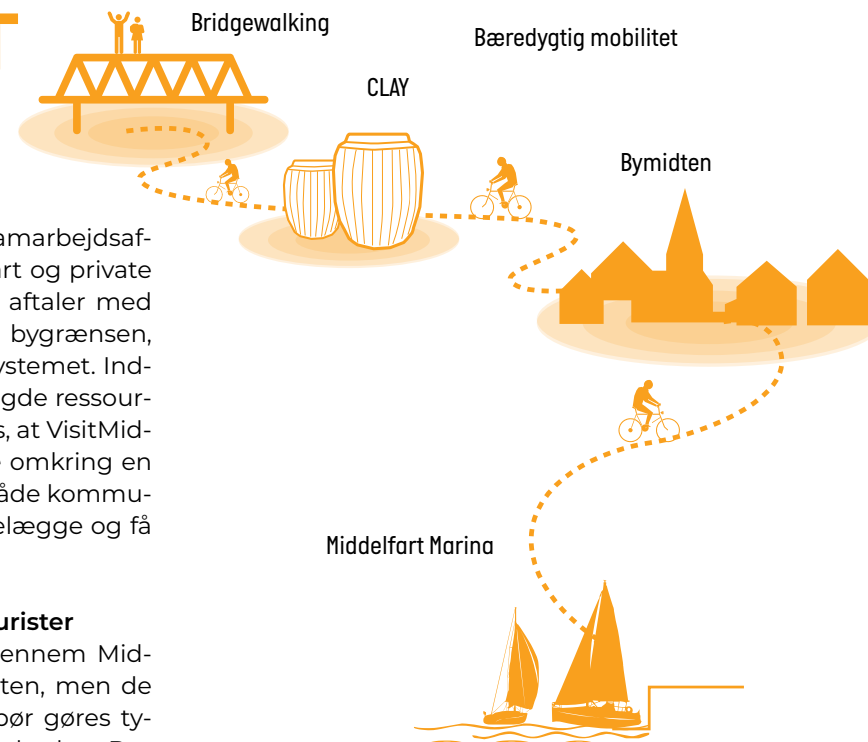
En sådan løsning kræver, at der indgås samarbejdsaftaler på tværs af kommune, Visit Middelfart og private aktører. Der kan også med fordel indgås aftaler med private aktører uden for kommune- eller bygrænsen, fx i forbindelse med den daglige drift af systemet. Indsamling og reparation kræver en vis mængde ressourcer og et veletableret system. Det vurderes, at VisitMiddelfart fx gå i spidsen og samle aktørerne omkring en fælles indsats. Donkey Republic hjælper både kommuner, byer og private aktører med at tilrettelægge og få systemet op og stå.

Pausepladser og stoppesteder for cykelturister

De nationale cykelruter N6 og N8 går igennem Middelfart. Dog ikke direkte igennem bymidten, men de mange cykelturister, der benytter ruten bør gøres tydeligt opmærksom på bymidtens muligheder. Det kan bl.a. gøres ved at sikre attraktive stoppesteder og pausepladser, som kan opfordre dem til at gøre et stop i byen. Det er væsentligt, at der ved stoppesteder er adgang til let forplejning og toilet og fx mulighed for at lade elcykel op, så pausen udnyttes fordelagtigt både for butikkerne og for den enkelte turist. Stoppestederne kan suppleres med mindre Bike Stations ved oplagte lokationer fx på KulturØen og stationen, hvor det er muligt at få luft i dækkene el. lign.

Shuttlebus

En fælles indsats om en shuttlebus mellem de tre købstæder og geografiens attraktioner vil understøtte ovenstående og give mulighed for, at både éndagsbesøgende og forbigående cykelturister inspireres til at blive lidt længere - læs mere på side 21.

#3 KOMMERCIALISERING MED FOKUS PÅ BÆREDYGTIGHED

Nudging

Både bæredygtighed og natur kan være udfordrende at kommercialisere, og folks vaner kan være svære at ændre på. Nudging og adfærdsdesign er metoder, som gør det nemt og intuitivt for besøgende at træffe bæredygtige valg på ferien. Samtidig kan det skabe oplevelser, som støtter op om de bæredygtige valg, de ofte allerede træffer i deres hverdag.

Ved at pege på muligheder inden for nudging og adfærdsdesign er det intentionen at styrke det kommercielle aspekt af bæredygtighed og natur. Hvordan nudger vi besøgende til at bruge flere penge OG komme ud i naturen eller tage mere bæredygtige valg? En af måderne er at bruge elementer som gamification og folks hang til at bruge deres mobiltelefoner 24-7.

En måde at gå til dette på er via eksisterende APPS:

- Apps med konkurrence-elementer
- Apps med legende elementer
- Apps, der samarbejder med virksomheder og aktører – og som derigennem styrker det kommercielle lag

Ved at bruge eksisterende apps undgås omkostninger til udvikling, og man bygger videre på noget, nogle brugere allerede kender fra deres hverdag. Det kan fx være app'en Earth Miles. Her får brugerne rabatter til museer eller gavekort til butikker, når de har transporteret sig på en bæredygtig måde. Det

kan fx være på cykel eller med offentlig transport. På den måde kan man understøtte bæredygtig transport og trække gæsterne mere rundt til byens mange tilbud.

Realisering

Skal tiltaget udvikles og bruges kommercielt, er det afgørende, at byens butikker, restauranter, museer og hoteller kan se, at det skaber kunder hos dem. At det at gøre noget godt for naturen og "lege" med på app'ens vilkår, tiltrækker kunder og giver virksomhederne troværdighed og en moderne "vibe". Succesen er afhængig af, at byens kommercielle aktører, sammen med fx VisitMiddelfart, promoverer tiltagene, hvor turister og lokale belønnes for at agere bæredygtigt.

I første omgang kan der fx i regi af VisitMiddelfart tilrettelægges en proces for afsøgning af potentielle interesserede og udvælgelse af, hvilke mål og løsninger, der skal vælges. Der kan arrangeres en eller to workshops med byens aktører og virksomheder, hvor cases og idéer om mulige apps præsenteres. Her bør fantasien slippes løs men med fokus på den bæredygtige logistik og hvilke forbindelser i byen, der gerne skal styrkes. Det besluttes fx hvilke to apps eller ideer, man i fællesskab ønsker at arbejde videre med.

"Cykel eller vandre til Bridgewalking og få en gratis kaffe med Earth Miles"
"Tilføj Earth Miles til det eksisterende koncept, hvor der med en billet fra Bridgewalking tildeles en voucher til rabatter i Middelfart bymidte"

"Cykel eller vandre til overnatningsstedet og vind præmier"

Eksempler på apps som via nudging og gamification understøtter bæredygtige valg i hverdagen og på ferien:

DRIVN
To Good to Go
Earth Miles
Climaider
Litter Lotto
CO2Hero
EcoHero

Tiltag

Der skal indgås en fælles aftale på tværs af aktører om at implementere disse apps i nye aktiviteter, udbrede det til andre virksomheder og markedsføre det til nær og fjern.

Nudging-elementer udvikles i forhold til, hvor man ønsker at guide folk hen - fx fra Bridgewalking til havnefronten og handeleggaden eller fra marinaen til bymidtens kulturtilbud.

Det kan også dreje sig om, at der poster, præmier eller stationer langs specifikke ruter til fods og på cykel, som bidrager med gamification-elementet.

Overnatningsstederne skal gerne støtte op om projektet, så alle de overnattende gæster fx får point, hvis de lader bilen stå og tager en delecykel, egne cykler eller går til seværdigheder og lign. sammen med EARTH MILES. Alle gæster får point samtidig, hvis de ankommer til overnatningsstedet med en bæredygtig transportform som bus, tog eller cykel.

Campingpladser kan give poser og præmier til de familier, der deltager i app'en LitterLotto og samler skrald på deres tur rundt i naturen eller bymidten.

Foto: Niclas Jessen

PROJEKTKATALOG

#4 Konferencehoteller 2.0

For at høste potentialet i byens eksisterende overnatningskapacitet kan det anbefales at udvikle konferencehotellernes kvalitet og, hvor det giver økonomisk mening, kvantitet. Inspirationen kan findes på den internationale scene, hvor flere aktører stiller spørgsmålet "Tired of the usual conference experience?". Mange af byens hoteller arbejder allerede målrettet på at brede målgruppen og sæsonen ud samt fastholde og tiltrække gæster med oplevelser, faciliteter og tilbud, som supplement til opholdet eller konferencen. Et tiltag som netop kan understøtte hele turismenetværket på tværs af geografien.

Konferencehotellernes placering i naturen og/eller historiske bygninger kan udgøre grundlaget for en stærk storytelling. Her kan selve hotellet blive en del af oplevelsen suppleret af de lokalt forankrede og unikke oplevelser, som geografiens aktører kan byde på.

#5 Naturnær unik overnatningskapacitet

Middelfart er omgivet af skøn natur, og mange vandreruter og cykelruter passerer igennem og forbi. Det er oplagt at udvikle flere kommercielle tilbud om unik naturnær overnatning, som fx glamping,

tiny houses, trætophytter eller flydende shelters, som henvender sig til natur- og outdoorturister. Disse målgrupper supplerer ofte gerne deres tur med kulturelle og bymæssige oplevelser.

#6 Styrk og forskøn ankomsten fra station til handelsgade

Stationsforpladsen er indbydende og hyggelig indrettet med en café, men der mangler tydelig forbindelse i byaksen til bymidten og videre til KulturØen. Det skal være smukkere og nemmere at finde vej fra stationen. Det kan ske med forskønnelse af gadeforløbet i Jernbanegade og tunnelen under banen samt på den anden "forplads" til stationen fra syd. Derudover skal der være mere direkte information og skiltning mod byens mange tilbud med angivelse af afstande og rejsetid til fods og på cykel. På stationsforpladsen skal der naturligvis også være en delecycel- og mobilitetshub på stationsforpladsen.

#7 Tematiserede by- og naturruter

Byens mange ruter suppleres af flere tværforbindelser og en kortere sløjfe gennem Hindsgavl Dyrehave. Der skal være fokus på at formidle og skilte til byens fyrtårne og seværdigheder.

#4 Konferencehoteller 2.0

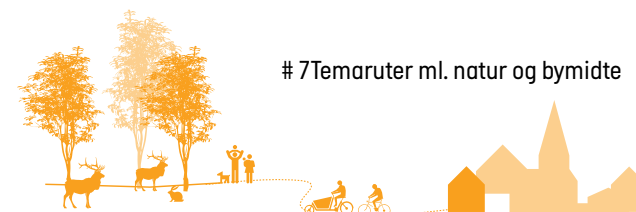
#5 Naturnær unik overnatningskapacitet

#6 Forskøn ankomst med tog

#7 Temaruter ml. natur og bymidte

#8 Byporte med kunst/belysning ved de to byporte ved Brovejen

Middelfart bymidte ligger gemt bagved ankomstvejen Brovejen. De to primære ankomstveje/byporte ved Hessgade og Viaduktvej samt ved Galsklintvej (v. Bridgewalking) skal markeres med kunst og belysning, så de træder frem dag og aften.

#9 Wayfinding langs rute ml. marina og bymidte

For at trække flere af marinaens brugere og gæster til bymidten - og flere af byens borgere til marinaens nye rekreative miljø - bør der arbejdes med wayfinding langs ruten. Det kan fx være i form af identitets-skabende kunst og tydelig skiltning i tråd med byens øvrige ruteskiltning, som angiver afstande, mål og rejsetider.

Eksisterende udviklingsprojekter:

+10 Havnefronten

Middelfart Kommune har gennem flere år arbejdet med strategisk og fysisk planlægning med fokus blandt andet på klimatilpasning og byudvikling. Herunder en forskønnelse af havnefronten og etablering af Keramikruten. Senest er udarbejdet et tillæg til Udviklingsplan for Middelfart Midtby - Mulighedernes Middelfart, hvor der udpeges indsatser og konkrete prøvehandlinger ift. at udvikle midlerti-

dige maritime byruminstallationer og skabe tydelige grønne forbindelser, der binder Algade, Havnegade og havnefronten visuelt sammen.

+11 Fremtidigt turismefyrtårn MIND

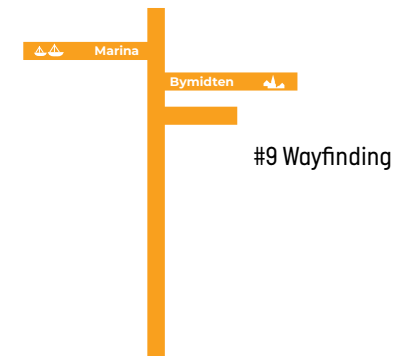
Imellem bymidten og marinaen ligger det gamle psykiatriske sygehus med et nyt museum MIND under udvikling. Museet skal udvikles til at blive et af byens turismefyrtårne.

+12 Hoteludvikling på havnen

Planerne for omdannelse på havnen "Tråden" indeholder forslag til at undersøge potentialet for etablering af et værelshotel. Denne placering på gamle havneindustriarealer er oplagt til et byhotel med en rå, industriel og stedbunden profil og karakter med udgangspunkt i stedets industrihistorie. Det er afgørende, at hotellet fungerer både som erhvervs- og turisthotel med en høj kvalitet i luksuriøse rammer, wellness og spafaciliteter, unikke oplevelsesmuligheder i samspil med byen og en fabelagtig udsigt til Lillebælt og broerne.

+13 Grønt byrum ved omdannelsesområdet "Tråden"

Med et nyt grønt byrum skal der skabes en destination for hele byen, og et bindeled, der sammenbinder kvarteret med naboområder, midtbyen og Lillebælt. Her forbindes området også til de fremtidige byudviklingsområder mod øst.

Hotel Riviera, Moss i Norge

The Steam Hotel, Sverige - hotel i gl. industribygning

+14 Midlertidige aktiviteter i "Trådværket"

Midlertidige tiltag, som fx events og aktiviteter, hvor man kan gøre sig erfaringer, skabe opmærksomhed omkring det nye bykvarter og skabe aktiviteter i området, inden det er færdigudviklet, så der skabes ejerskab til området.

+15 Hotel Melfarhus på marinaen

I sommeren 2025 åbner et nyt værelshotel, ubemandet og med en grøn drift med både solceller, vandsparehaner og andre ting for at opnå hotelbranchens Green Key.

+16 Gartnerstien i Falstersvej kvarteret

I Falstersvej kvarteret, som er et byomdannelsesområde med vægt på bevaring af det historiske industrimiljø, bevaring/ transformation af bygninger og bæredygtighed, laves Gartnerstien som en grøn sti og park igennem området. Stien skal have fokus på cirkularitet og genbrug, og rumme oplevelser og formidling af bæredygtighed i byudviklingen. Samtidig giver den en spændende forbindelse fra hotellerne Comwell og Severin og ind mod midtbyen og havnefronten.

IMPLEMENTERING OG REALISERING

Projekter	Forventet tidsramme/økonomi			Aktører	
ÅBNINGSTRÆK #1 ByNaturrum		0-3 år		Large 5-10 mio.	Middelfart Kommune + fonde
		0-3 år		Medium 2-5 mio.	Middelfart Kommune + lokale virksomheder
ÅBNINGSTRÆK #3 Kommercialisering med fokus på bæredygtighed		0-3 år			Private aktører
		5-10 år			Private aktører
#5 Naturnær unik overnatningskapacitet		3-5 år		Small 500 tkr-2 mio.	Middelfart Kommune + fonde
#6 Styrk og forskøn ankomsten fra station til handelsgade		3-5 år		Medium 2-5 mio.	Middelfart Kommune + fonde
#7 Tematiserede by- og naturruter		0-3 år		Medium 2-5 mio.	Middelfart Kommune + fonde + lokale aktører
#8 Byporte med kunst/belysning ved de to byporte ved Brovejen		3-5 år		Large 5-10 mio.	Middelfart Kommune + fonde/private investorer
#9 Wayfinding langs rute ml. bymidte og marina		3-5 år		Medium 2-5 mio.	Middelfart Kommune + fonde

I oversigten er angivet en forventet økonomisk ramme over de kommunalt finansierede projekter. Derudover er angivet forventede aktører på alle projektidéerne, og om projektet forventes realiseret inden for kort, mellemlang eller lang sigt.

Økonomi			Aktør			Tidsramme		
Small 0-2 mio.	Medium 2-5 mio.	Large 5-10 mio.	Kommunen	Private Investorer/ fonde	Lokale aktører	0-3 år	3-5 år	5-10 år

FRA PLAN TIL REALISERING

FRA PLAN TIL REALISERING

En stærk vision og tværgående strategiske hovedgreb

Med et mål om et bæredygtig og autentisk turisme-produkt båret af fællesskabende signaturoplevelser, vil der fremadrettet pågå et fælles udviklingsarbejde på tværs af de tre kommuner og Visits, på tværs af hele Fyn og lokalt i kommunerne og købstæderne.

Visionen skal nås gennem et fælles fokus på den samlede geografis netværk af store og små lokalt forankrede oplevelser, seværdigheder, spisesteder og overnatning som én samlet reason to go. En helhedsoplevelse 360 grader rundt om gæsten bestående af mange små og store elementer af høj kvalitet.

Tiltag og indsatser

Nogle af SFU'ens beskrevne tiltag og indsatser kræver yderligere planlægning, tilladelser og omfattende investeringer. Det gælder fx revitalisering og forskønnelse af byrumssammenhænge i købstæderne. Andre tiltag afhænger af en modning i markedet, som fx etablering af hotellejligheder på havnen i Børgense og videreudvikling af konferencehoteller 2.0 i Middelfart. Andre tiltag og projekter er nemmere og hurtigere at igangsætte og realisere som fx realisering af tematiserede ruter og markering af byporte i købstæderne.

Mange faktorer spiller ind i den foreslåede udvikling, og ingen ved præcis, hvad fremtiden bringer. Men vi ved, at alle tre kommuner og købstæder har mange lokale aktører, som hver dag arbejder for at styrke turismen, øge kvaliteten og sikre attraktive oplevelser for lokale og turister med udgangspunkt i de stedbundne potentialer. Derudover arbejder alle tre kommuner og Visits på fuldendelsen af en kyststi, etablering af cykelnettet og understøttelse af turismevirksomhederne.

Samarbejde på tværs

For at nå i mål med visionen om at styrke og forbinde hinanden med et stærkt fællesskab på tværs af geografien må de tre kommuner og Visits gå i front med samarbejdet. For at sikre, at denne SFU og et tættere og mere koordineret samarbejde fortsættes, anbefales det at nedsætte en administrativ implementeringsgruppe, som får til opgave at bære SFU'en videre og initiere samarbejdet. Det giver samtidig geografis aktører én indgang til det videre arbejde med vision, mål og indsatser.

” Når vi gør vores del, bidrager vi til et samlet hele - både i geografien Lillebælt og for Fyn og Øerne ”

Aktør i geografien Lillebælt

SAMMENTÆNK INVESTERINGER

Et andet afgørende træk i det videre arbejde er et meget målrettet fokus på at sikre, at kommunernes offentlige investeringer sammentænkes med de private. Synergierne kan høstes og den fælles værdi skabes, når kommunernes investeringer i byrum, veje, stier osv. sikrer en høj kvalitet og sammenhængskraft. Det gør det attraktivt for fonde og private investorer, både nu og i fremtiden, at bygge nyt, istandsætte og transformere samt produkt- og forretningsudvikle.

Aktører

Private fonde fx Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, Realdania, Lokale- & Anlægsfonden mv. Investeringer i særligt udvalgte projekter, der fx fremmer kulturarv, fællesskab, sundhed og bevægelse eller særlige målgrupper.

Erhvervsliv og turismevirksomheder
Lokale og udefrakommende private investeringer i fx hoteller, campingpladser, restauranter og lign.

Kommunale investeringer
Investeringer i by- og havnemiljøer, naturgenopretningsprojekter, basisinfrastruktur og lign.

Borgere/lokale aktører kan via frivillighed og foreningsliv være med til at drive forskellige processer og skabe oplevelser og på den vis være med til at realisere og drive udviklingsidéer.

STYRKELSE AF TURISME OG BYLIV I KYST- OG HAVNEBYER

Sankt Peter-Ording og Heiligenhafen er nogle af de mest populære badebyer i Slesvig-Holstein. For at styrke deres position som turistdestinationer har byerne investeret og brandet sig via forskellige indsatser. Udviklingen i de to byer viser eksempler på, hvordan en målrettet strategi og samtænkte investeringer i turismeinfrastruktur har bidraget til styrkelse

Sankt Peter-Ording, Tyskland

Indsatser:

- Der er igangsat udvikling af sundhedsturisme. Byen har udnyttet sine naturlige ressourcer med svovlkilder og jodrig luft til at tiltrække besøgende, der søger sundheds- og wellness-oplevelser. Altså taget udgangspunkt i de iboende unikke potentialer.
- Der er blevet investeret i at forbedre infrastrukturen, herunder veje og parkeringsfaciliteter og offentlige transportmidler.
- Der er sat fokus på at bevare de unikke naturområder som klitterne og saltengene, hvilket tiltrækker naturinteresserede turister.
- Der er udviklet forskellige kulturelle og rekreative tilbud for at byde på en bred vifte af oplevelser for turister.

Heiligenhafen, Tyskland

Indsatser:

- Der er investeret i at modernisere og udvikle havnefaciliteter, hvilket inkluderer nye marinaer og forbedrede faciliteter for sejlere og fiskere.
- Der er blevet bygget nye hoteller og ferieboliger.
- Byen har udviklet nye kulturelle og rekreative tilbud, såsom museer, kunstgallerier og sportsfaciliteter, for at tiltrække en bredere vifte af besøgende.
- Der er sat fokus på bæredygtighed med investeringer i grønne områder, cykelstier og miljøvenlige transportmuligheder.

Byerne har generelt været gode til at sammentænke private og offentlige investeringer i de mange tiltag og indsatser. De omfattende investeringer er ikke kun kommet turisterne til gode, men også de lokale beboere oplever, at de får en mere attraktiv by.

Skt. Peter-Ording
Foto: Christian Perl

Foto: 24Copenhagen

Projektet er støttet af:

